

บทที่ 4

ผลการศึกษา

การศึกษาเรื่อง “ช่องว่างของข้อมูลข่าวสารระหว่างทันตแพทย์กับกลุ่มวัยรุ่นตอนต้นในการรักษาทางทันตกรรมจัดฟัน” นี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อศึกษาช่องว่างของข้อมูลข่าวสารระหว่างทันตแพทย์กับกลุ่มวัยรุ่นตอนต้นในการรักษาทางทันตกรรมจัดฟัน โดยการสัมภาษณ์แบบเชิงลึกทันตแพทย์ จำนวน 20 คน และเด็กวัยรุ่นตอนต้น จำนวน 30 คน ซึ่งจะได้นำเสนอผลการศึกษาเป็น 2 ส่วนดังนี้

4.1 ข้อมูลทั่วไป

4.2 ข้อมูลการสัมภาษณ์และการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 ข้อมูลทั่วไป

ในการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ทันตแพทย์ และเด็กวัยรุ่นตอนต้น โดยการคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง เพื่อให้ได้คุณสมบัติตรงตามที่ต้องการศึกษา และมีผลต่อการวิเคราะห์ช่องว่างของข้อมูลข่าวสารระหว่างทันตแพทย์กับกลุ่มวัยรุ่นตอนต้นในการรักษาทางทันตกรรมจัดฟัน ผู้ศึกษาได้สัมภาษณ์ทันตแพทย์ และเด็กวัยรุ่นตอนต้น ซึ่งมีลักษณะทางประชากรที่แตกต่างกัน ในที่นี่จะนำเสนอข้อมูลทั่วไปเป็น 2 ส่วน ตามกลุ่มเป้าหมายอันได้แก่ ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มวัยรุ่น และข้อมูลทั่วไปของทันตแพทย์ ดังต่อไปนี้

4.1.1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มวัยรุ่นตอนต้นที่เข้าร่วมการศึกษา

จากการเลือกโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำจังหวัดเชียงใหม่เป็นพื้นที่ในการศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูล โดยกลุ่มวัยรุ่นตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีความสมัครใจยินยอมในการเข้าร่วมการศึกษาและสามารถให้การสัมภาษณ์ได้อย่างชัดเจน ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มวัยรุ่นตอนต้นที่เข้าร่วมการศึกษามีลักษณะดังต่อไปนี้

- (1) กลุ่มวัยรุ่นที่เข้าร่วมการศึกษา มีจำนวนทั้งหมด 30 คน
- (2) กลุ่มวัยรุ่นที่เข้าร่วมการศึกษา จำแนกออกเป็น 3 ประเภท ตามปัจจัยที่ต้องการศึกษา อันได้แก่

(2.1) วัยรุ่นทั่วไป ซึ่งไม่สนใจอยากจัดฟัน จำนวน 10 คน

(2.2) วัยรุ่นที่กำลังสนใจอยากจัดฟัน จำนวน 10 คน

(2.3) วัยรุ่นที่กำลังจัดฟัน จำนวน 10 คน

(3) อายุของวัยรุ่นที่เข้าร่วมการศึกษา อยู่ในช่วงระหว่าง 13 – 15 ปี โดยวัยรุ่นที่เข้าร่วมการศึกษามีอายุ 14 ปี จำนวน 16 คน, อายุ 15 ปี จำนวน 11 คน และอายุ 13 ปี จำนวน 2 คน

(4) วัยรุ่นที่เข้าร่วมการศึกษา เป็นเพศหญิง จำนวน 23 คน และ เพศชาย จำนวน 7 คน

(5) วัยรุ่นที่เข้าร่วมการศึกษา กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 24 คน และ มัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 6 คน

(6) ภูมิลำเนาที่อยู่ของวัยรุ่นที่เข้าร่วมการศึกษา อยู่ในเขตอำเภอเมือง จำนวน 15 คน, อำเภอสันกำแพง จำนวน 5 คน, อำเภอสารภี จำนวน 5 คน และอำเภอหางดง, อำเภอดอยเต่า, อำเภอสันทราย, อำเภอแมริม, อำเภอแม่แตง อำเภอละ 1 คน

โดยได้นำเสนอรายละเอียดข้อมูลทั่วไปของวัยรุ่นที่เข้าร่วมการศึกษาไว้ในตารางที่ 1 ซึ่งอยู่ในหน้าถัดไป

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของวัยรุ่นที่เข้าร่วมการศึกษา

นามสมมติ	ประเภท	อายุ (ปี)	เพศ	การศึกษา	ภูมิลำเนาที่อยู่
A1	ทั่วไป	14	หญิง	ม.3	อ.หางดง
A2	ทั่วไป	15	หญิง	ม.3	อ.เมือง
A3	ทั่วไป	15	หญิง	ม.3	อ.สันกำแพง
A4	ทั่วไป	15	หญิง	ม.3	อ.เมือง
A5	ทั่วไป	15	หญิง	ม.3	อ.เมือง
A6	ทั่วไป	14	หญิง	ม.3	อ.สันกำแพง
A7	ทั่วไป	14	หญิง	ม.3	อ.ดอยเต่า
A8	ทั่วไป	14	ชาย	ม.3	อ.เมือง
A9	ทั่วไป	15	หญิง	ม.3	อ.สารภี
A10	ทั่วไป	15	ชาย	ม.3	อ.สารภี
B1	สนใจอยากจัดฟัน	14	หญิง	ม.2	อ.เมือง
B2	สนใจอยากจัดฟัน	13	หญิง	ม.2	อ.สันทราย
B3	สนใจอยากจัดฟัน	13	หญิง	ม.2	อ.สันกำแพง
B4	สนใจอยากจัดฟัน	14	หญิง	ม.2	อ.เมือง
B5	สนใจอยากจัดฟัน	15	หญิง	ม.3	อ.แมริม
B6	สนใจอยากจัดฟัน	14	ชาย	ม.3	อ.เมือง
B7	สนใจอยากจัดฟัน	14	ชาย	ม.3	อ.แม่แตง
B8	สนใจอยากจัดฟัน	14	ชาย	ม.3	อ.เมือง
B9	สนใจอยากจัดฟัน	15	หญิง	ม.3	อ.สารภี
B10	สนใจอยากจัดฟัน	14	หญิง	ม.3	อ.เมือง
C1	กำลังจัดฟัน	14	หญิง	ม.2	อ.สารภี
C2	กำลังจัดฟัน	15	หญิง	ม.2	อ.สันกำแพง
C3	กำลังจัดฟัน	15	หญิง	ม.3	อ.เมือง
C4	กำลังจัดฟัน	15	หญิง	ม.3	อ.เมือง
C5	กำลังจัดฟัน	14	หญิง	ม.3	อ.เมือง
C6	กำลังจัดฟัน	15	หญิง	ม.3	อ.เมือง
C7	กำลังจัดฟัน	14	หญิง	ม.3	อ.สันกำแพง
C8	กำลังจัดฟัน	14	ชาย	ม.3	อ.เมือง
C9	กำลังจัดฟัน	14	ชาย	ม.3	อ.เมือง
C10	กำลังจัดฟัน	14	หญิง	ม.3	อ.สารภี

4.1.2 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มทันตแพทย์ที่เข้าร่วมการศึกษา

การศึกษาในกลุ่มทันตแพทย์ที่ทำงานอยู่ในเขตพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ ผู้ศึกษาได้ทำการคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความหลากหลาย โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นทันตแพทย์ที่มีความสมัครใจยินยอมในการเข้าร่วมการศึกษา และสามารถให้การสัมภาษณ์ได้อย่างชัดเจน ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มวัยรุ่นตอนต้นที่เข้าร่วมการศึกษามีลักษณะดังต่อไปนี้

- (1) กลุ่มทันตแพทย์ที่เข้าร่วมการศึกษา มีจำนวนทั้งหมด 20 คน
- (2) กลุ่มทันตแพทย์ที่เข้าร่วมการศึกษา จำแนกออกเป็น 2 ประเภท ตามปัจจัยที่
ต้องการศึกษา อันได้แก่
 - (2.1) ทันตแพทย์ทั่วไป จำนวน 10 คน
 - (2.2) ทันตแพทย์จัดฟัน จำนวน 10 คน
- (3) อายุของทันตแพทย์ที่เข้าร่วมการศึกษา อยู่ในช่วงระหว่าง 28 – 56 ปี อายุเฉลี่ย 39.55 ปี
- (4) ทันตแพทย์ที่เข้าร่วมการศึกษา เป็นเพศหญิง จำนวน 14 คน และ เพศชาย จำนวน 6 คน
- (5) ประสบการณ์การทำงานในวิชาชีพทันตแพทย์ของทันตแพทย์ผู้เข้าร่วมการศึกษา อยู่ในช่วงระหว่าง 3- 33 ปี ประสบการณ์การทำงานเฉลี่ย 15.2 ปี
- (6) ประสบการณ์การทำงานในการรักษาทางทันตกรรมจัดฟันของทันตแพทย์จัดฟันผู้เข้าร่วมการศึกษา(จำนวน 10 คน) อยู่ในช่วงระหว่าง 3- 29 ปี ประสบการณ์การจัดฟันเฉลี่ย 11.8 ปี
- (7) ทันตแพทย์ที่เข้าร่วมการศึกษา พบว่า ทำงานอยู่ในโรงพยาบาลชุมชน จำนวน 7 คน, ทำงานอยู่ในคณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ร่วมกับทำคลินิกเอกชน จำนวน 4 คน, ทำงานอยู่ในคณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ร่วมกับทำคลินิกส่วนตัว จำนวน 3 คน, ทำงานอยู่ในโรงพยาบาลชุมชนร่วมกับทำคลินิกเอกชน จำนวน 2 คน, ทำคลินิกส่วนตัว จำนวน 2คน, ทำคลินิกทันตกรรมพิเศษ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ร่วมกับทำคลินิกเอกชน จำนวน 1 คน และ ทำคลินิกส่วนตัวร่วมกับทำคลินิกเอกชน จำนวน 1 คน

โดยได้นำเสนอรายละเอียดข้อมูลทั่วไปของทันตแพทย์ที่เข้าร่วมการศึกษาไว้ในตารางที่ 2 ซึ่งอยู่ในหน้าถัดไป

ตารางที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของทันตแพทย์ที่เข้าร่วมการศึกษา

นาม สมมติ	ประเภท ทันตแพทย์	อายุ (ปี)	เพศ	การทำงาน (ปี)	การจัดฟัน (ปี)	สถานที่ทำงาน
D1	ทั่วไป	29	ชาย	5	-	โรงพยาบาลชุมชน, คลินิกเอกชน
D2	ทั่วไป	29	หญิง	5	-	คลินิกทันตกรรมพิเศษ มข., คลินิกเอกชน
D3	ทั่วไป	39	หญิง	15	-	โรงพยาบาลชุมชน
D4	ทั่วไป	28	หญิง	3	-	โรงพยาบาลชุมชน
D5	ทั่วไป	45	หญิง	21	-	โรงพยาบาลชุมชน
D6	ทั่วไป	35	หญิง	9	-	โรงพยาบาลชุมชน
D7	ทั่วไป	33	หญิง	8	-	โรงพยาบาลชุมชน
D8	ทั่วไป	46	ชาย	21	-	โรงพยาบาลชุมชน
D9	ทั่วไป	43	หญิง	18	-	โรงพยาบาลชุมชน
D10	ทั่วไป	38	หญิง	15	-	คณะทันตแพทยศาสตร์ มข., คลินิกเอกชน
E1	จัดฟัน	44	หญิง	21	11	คณะทันตแพทยศาสตร์ มข, คลินิกเอกชน
E2	จัดฟัน	56	ชาย	33	29	คณะทันตแพทยศาสตร์ มข, คลินิกส่วนตัว
E3	จัดฟัน	35	หญิง	11	3	คลินิกส่วนตัว
E4	จัดฟัน	35	หญิง	12	6	คลินิกส่วนตัว
E5	จัดฟัน	36	หญิง	13	8	คณะทันตแพทยศาสตร์ มข, คลินิกส่วนตัว
E6	จัดฟัน	55	ชาย	33	24	คณะทันตแพทยศาสตร์ มข, คลินิกส่วนตัว
E7	จัดฟัน	36	ชาย	13	3	โรงพยาบาลชุมชน, คลินิกเอกชน
E8	จัดฟัน	45	ชาย	21	12	คณะทันตแพทยศาสตร์ มข, คลินิกเอกชน
E9	จัดฟัน	40	หญิง	13	8	คณะทันตแพทยศาสตร์ มข, คลินิกเอกชน
E10	จัดฟัน	44	หญิง	14	14	คลินิกส่วนตัว, คลินิกเอกชน

4.2 ข้อมูลการสัมภาษณ์และการวิเคราะห์ข้อมูล

จากคำถามของการศึกษาที่ต้องการทราบว่า ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจัดฟันในมุมมองของทันตแพทย์ และ กลุ่มเด็กวัยรุ่นอายุ 12-15 ปี เป็นอย่างไร มีความแตกต่างกันระหว่างกลุ่มอย่างไร และช่องว่างของข้อมูลข่าวสารระหว่างทันตแพทย์กับกลุ่มวัยรุ่นตอนต้นในการรักษาทางทันตกรรมจัดฟันเป็นอย่างไรนั้น ผู้ศึกษาจะขอนำเสนอข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ในส่วนของกลุ่มวัยรุ่น และในส่วนของทันตแพทย์ และวิเคราะห์ข้อมูลในแต่ละส่วนไปพร้อมๆ กัน แล้วจึงวิเคราะห์เปรียบเทียบระหว่างกลุ่มเป้าหมายทั้งสองกลุ่มเพื่อตอบคำถามของการศึกษา โดยในผลการศึกษาที่จะนำเสนอมีบทสัมภาษณ์ที่ใช้นามสมมติเป็นตัวอย่างประกอบ ซึ่งผู้ศึกษาไม่ได้ใช้ชื่อจริงเพราะข้อมูลบางประเด็นค่อนข้างละเอียดอ่อน ข้อมูลการสัมภาษณ์และการวิเคราะห์ข้อมูลจะนำเสนอเป็นส่วนๆ ดังต่อไปนี้

4.2.1 การสัมภาษณ์และการวิเคราะห์ข้อมูลในกลุ่มวัยรุ่นที่เข้าร่วมการศึกษา โดยแบ่งเป็น 5 ประเด็นย่อยที่ทำการศึกษาดังต่อไปนี้

- 4.2.1.1 สาเหตุที่ต้องการจัดฟัน
- 4.2.1.2 ข้อมูลที่ต้องการทราบในการจัดฟัน
- 4.2.1.3 แหล่งแสวงหาข้อมูลเกี่ยวกับการจัดฟัน
- 4.2.1.4 ข้อดีของการจัดฟัน
- 4.2.1.5 ข้อเสียของการจัดฟัน

4.2.2 การสัมภาษณ์และการวิเคราะห์ข้อมูลในกลุ่มทันตแพทย์ที่เข้าร่วมการศึกษา โดยแบ่งเป็น 5 ประเด็นย่อยที่ทำการศึกษา ได้แก่

- 4.2.2.1 ข้อบ่งชี้ในการจัดฟัน
- 4.2.2.2 ข้อมูลที่วัยรุ่นควรทราบในการจัดฟัน
- 4.2.2.3 แหล่งเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดฟัน
- 4.2.2.4 ข้อดีของการจัดฟัน
- 4.2.2.5 ข้อเสียของการจัดฟัน

4.2.3 การวิเคราะห์ช่องว่างของข้อมูลระหว่างกลุ่มวัยรุ่นและกลุ่มทันตแพทย์ที่เข้าร่วมการศึกษา โดยแบ่งเป็น 5 ประเด็นย่อยที่ทำการศึกษา ได้แก่

- 4.2.3.1 ความจำเป็นในการจัดฟัน
- 4.2.3.2 ข้อมูลในการจัดฟัน
- 4.2.3.4 แหล่งข้อมูลเกี่ยวกับการจัดฟัน
- 4.2.3.5 ข้อดีของการจัดฟัน

4.2.3.6 ข้อเสียของการจัดฟัน

4.2.1 การสัมภาษณ์และการวิเคราะห์ข้อมูลในกลุ่มวัยรุ่นที่เข้าร่วมการศึกษา

จากการสัมภาษณ์และวิเคราะห์ข้อมูลในกลุ่มวัยรุ่นที่เข้าร่วมการศึกษา ซึ่งประกอบไปด้วย กลุ่มวัยรุ่น 3 ประเภท อันได้แก่ วัยรุ่นทั่วไปซึ่งไม่สนใจอยากจัดฟัน, วัยรุ่นที่กำลังสนใจอยากจัดฟัน และวัยรุ่นที่กำลังจัดฟัน ผลการศึกษาพบว่ามุมมองของวัยรุ่นทั้ง 3 ประเภท ไม่มีความแตกต่างกัน เพียงแต่วัยรุ่นที่กำลังจัดฟัน แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดฟัน โดยผ่านประสบการณ์ตรงซึ่งตนเองได้หาข้อมูลมาและสัมผัสด้วยตนเอง ในขณะที่วัยรุ่นทั่วไปและวัยรุ่นที่กำลังสนใจจัดฟัน แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดฟัน โดยผ่านการหาข้อมูลด้วยตนเองและจากประสบการณ์ของเพื่อนหรือคนรอบข้าง โดยทั้งนี้ การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารในการจัดฟันของ วัยรุ่นทั้ง 3 ประเภทนั้น มีความใกล้เคียงกันและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน จึงขอนำเสนอผลการ สัมภาษณ์และการวิเคราะห์ข้อมูลในภาพรวมของกลุ่มวัยรุ่นที่เข้าร่วมการศึกษา โดยแบ่งเป็น 5 ประเด็นย่อยที่ทำการศึกษาดังต่อไปนี้

4.2.1.1 สาเหตุที่ต้องการจัดฟัน จากการสัมภาษณ์และวิเคราะห์ข้อมูล พบว่าสาเหตุ สำคัญที่วัยรุ่นคิดว่าการจัดฟัน ประกอบไปด้วย 3 ประเด็น ได้แก่

- (1) ปัญหาเรื่องความสวยงามและผลของการจัดฟัน
- (2) การให้ความสำคัญกับการยอมรับในกลุ่มเพื่อน
- (3) อิทธิพลของผู้ปกครอง

4.2.1.2 ข้อมูลที่ต้องการทราบในการจัดฟัน จากการสัมภาษณ์และวิเคราะห์ข้อมูล พบว่าข้อมูลเกี่ยวกับการจัดฟันที่วัยรุ่นต้องการทราบมากที่สุด 5 อันดับแรก ได้แก่

- (1) ค่าใช้จ่าย
- (2) ระยะเวลาในการจัดฟัน
- (3) ขั้นตอนการรักษา
- (4) ผลการรักษา
- (5) สถานที่จัดฟัน

4.2.1.3 แหล่งแสวงหาข้อมูลเกี่ยวกับการจัดฟัน จากการสัมภาษณ์และวิเคราะห์ ข้อมูลพบว่าแหล่งแสวงหาข้อมูลเกี่ยวกับการจัดฟันที่วัยรุ่นมองว่าเหมาะสมและง่ายต่อการเข้าถึง มากที่สุด 5 อันดับแรก ได้แก่

- (1) อินเทอร์เน็ต
- (2) ผู้ที่มีประสบการณ์การจัดฟัน
- (3) ทันตแพทย์

(4) ผู้ปกครอง

(5) สื่อสิ่งพิมพ์เกี่ยวกับการจัดฟัน

4.2.1.4 ข้อดีของการจัดฟัน จากการสัมภาษณ์และวิเคราะห์ข้อมูล ข้อดีของการจัดฟันในมุมมองของวัยรุ่น 3 อันดับแรก ได้แก่

(1) ความสวยงาม

(2) การพัฒนาบุคลิกภาพ และเสริมสร้างความมั่นใจ

(3) การตามกระแสแฟชั่น

4.2.1.5 ข้อเสียของการจัดฟัน จากการสัมภาษณ์และวิเคราะห์ข้อมูล ข้อเสียของการจัดฟันในมุมมองของวัยรุ่น 3 อันดับแรก ได้แก่

(1) ความเจ็บปวดระหว่างขั้นตอนการรักษา

(2) ความลำบากในการรับประทานอาหาร

(3) ค่าใช้จ่ายที่สูง

ในส่วน of รายละเอียดของการสัมภาษณ์และการวิเคราะห์ข้อมูลในกลุ่มวัยรุ่นที่เข้าร่วมการศึกษาในประเด็นต่างๆ มีดังต่อไปนี้

4.2.1.1 สาเหตุที่ต้องการจัดฟัน

จากการสัมภาษณ์วัยรุ่นที่เข้าร่วมวิจัย ซึ่งมีทั้งกลุ่มวัยรุ่นทั่วไป, วัยรุ่นที่สนใจอยากจัดฟัน และวัยรุ่นที่กำลังจัดฟัน พบว่ามุมมองเกี่ยวกับสาเหตุที่วัยรุ่นต้องการจัดฟันส่วนใหญ่ใกล้เคียงกัน โดยมองว่าสาเหตุที่วัยรุ่นต้องการจัดฟันนั้นเป็นเพราะรู้สึกว่ามีปัญหา อยากจัดให้ฟันสวยขึ้น ดูดีขึ้น จะได้เพิ่มความมั่นใจ โดยมีส่วนหนึ่งของกลุ่มวัยรุ่นทั่วไปและวัยรุ่นที่สนใจอยากจัดฟันมองว่าสาเหตุที่วัยรุ่นต้องการจัดฟันเป็นเพราะอยากทำตามเพื่อน ตามกระแสแฟชั่นร่วมด้วย และส่วนหนึ่งของกลุ่มวัยรุ่นที่กำลังจัดฟัน ให้เหตุผลว่าสาเหตุที่ตนจัดฟันนั้นเนื่องมาจากผู้ปกครองต้องการให้จัด รายละเอียดของสาเหตุที่ต้องการจัดฟันในมุมมองของวัยรุ่น 3 อันดับแรก มีดังนี้

(1) ปัญหาเรื่องความสวยงามและผลของการจัดฟัน

กลุ่มวัยรุ่นทั่วไป, วัยรุ่นที่สนใจอยากจัดฟัน และวัยรุ่นที่กำลังจัดฟัน ส่วนใหญ่แล้วมีความคิดเห็นสาเหตุที่ต้องการจัดฟันเป็นเพราะรู้สึกว่ามีปัญหา, ไม่พอใจการเรียงตัวของฟันตนเอง เช่น ฟันซ้อนเก ฟันยื่น หรือฟันห่าง เป็นต้น โดยมีความคิดว่าหากจัดฟันแล้วจะทำให้ฟันสวยขึ้น หน้าตาดีขึ้น และทำให้มีความมั่นใจขึ้น อาทิ

A5 และ A10 : วัยรุ่นทั่วไป ซึ่งไม่ได้มีความคิดว่าตนเองอยากจัดฟัน ให้ มุมมองเหตุผลที่เพื่อนอยากจัดฟันเป็นเพราะสาเหตุดังนี้

“เพราะว่าเค้าน่าจะอยากมีฟันที่สวยงามขึ้น แบบว่าเวลาออกสู่ประชาชนอะไร แบบนี้ เวลายิ้มจะได้มีความมั่นใจ” (A5- สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 19 ธันวาคม 2554)

“ก็คือคิดว่า ทำให้ฟันเค้าเรียงตัวสวย ทำให้เค้ามั่นใจอะไรอย่างเงี้ยอะ” (A10- สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 19 ธันวาคม 2554)

B5 และ B10 : วัยรุ่นที่กำลังสนใจอยากจัดฟัน ให้เหตุผลว่าที่ตนเองอยาก จัดฟันเป็นเพราะสาเหตุดังนี้

“เพราะว่าฟันก็ยื่นออกมาทุกวันนะค่ะ ก็เลยรู้สึกว่าจะอยากตัด แล้วก็จะได้ ทำให้ดูดีขึ้น” (B5- สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2554)

“คิดว่าฟันมัน ไม่สวยอะค่ะ คือมันซ้อนกัน แล้วแบบเหมือนมันยื่นๆ ออก มา...คืออยากให้มันเรียงกันอะค่ะ” (B10- สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2554)

C5 และ C8 : วัยรุ่นที่กำลังจัดฟัน ให้เหตุผลว่าที่ตัดสินใจจัดฟันนั้น เป็น เพราะสาเหตุดังนี้

“เมื่อก่อนฟันซ้อน แล้วก็เหยินค่ะ ก็เลยอยากฟันเรียงสวยบ้าง” (C5 – สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 21 ธันวาคม 2554)

“เพื่อเสริมบุคลิกครับ ตอนแรกไม่มั่นใจเพราะเพื่อนทักครับ ฟันมันยื่นอะ ครับ ก็คิดว่าจัดเสร็จแล้วจะดูดีขึ้น” (C8 – สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 21 ธันวาคม 2554)

(2) การให้ความสำคัญกับการยอมรับในกลุ่มเพื่อน

จากการสัมภาษณ์วัยรุ่นที่เข้าร่วมการศึกษา ส่วนหนึ่งของวัยรุ่นทั่วไปและ วัยรุ่นที่กำลังสนใจอยากจัดฟันให้ความเห็นว่า สาเหตุอีกอย่างหนึ่งที่ต้องการจัดฟันเป็นเพราะอยาก จัดตามเพื่อน ตามแฟชั่น เห็นคนอื่นจัดก็อยากจัดบ้าง อาทิ

A2, A4 และ A6 : วัยรุ่นทั่วไป ให้มุมมองความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุที่ เพื่อนอยากจัดฟันไว้ดังนี้

“ก็แบบว่า อยากตามเพื่อน เห็นเพื่อนเค้าตัดฟัน ก็อยากตัดบ้าง ส่วนใหญ่ก็
ตามเพื่อน” (A2- สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 19 ธันวาคม 2554)

“ในความคิดของหนูนะคะ คือมันก็มีหลายแบบอะคะ บางคนก็อยากจัด
ฟันตามเพื่อนแฟชั่น อะ ใรอย่างเงี้ยคะ แต่บางคนก็อยากจัดฟันเพื่อให้แบบสุขภาพช่องปากดีขึ้น...
ฟันเหยินอย่างเงี้ยคะ ก็จัดให้ฟันสวยขึ้น” (A4- สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 19 ธันวาคม 2554)

“ก็ส่วนหนึ่งก็จัดเพราะแฟชั่นด้วย แล้วส่วนหนึ่งก็เพราะลักษณะของฟัน
ตัวเองด้วย คิดว่าฟันตัวเองผิดปกติอะคะ” (A6- สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 19 ธันวาคม 2554)

B1: วัยรุ่นที่กำลังสนใจอยากจัด ให้สัมภาษณ์ถึงสาเหตุที่ตนเองอยากจัด
ฟันไว้ดังนี้

“ตามเพื่อนด้วย เพื่อนจัดกันเยอะอะคะ แล้วก็อยากจัดฟันให้มันสวยขึ้นอะ
คะ... ตอนนี กำลังไปถอนฟันใหม่แล้วฟันมันเริ่มล้มอะคะ ก็อยากให้ฟันมันเรียงตัวสวยกว่านี้คะ”
(B1- สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2554)

(3) อิทธิพลของผู้ปกครอง

จากการสัมภาษณ์วัยรุ่นที่เข้าร่วมวิจัย ส่วนหนึ่งของวัยรุ่นที่กำลังจัดฟันอยู่
ให้ความเห็นถึงสาเหตุที่จัดฟันว่าเป็นเพราะผู้ปกครองของตนเองมีความต้องการอยากให้จัดฟัน
อาทิ

C3 และ C6: วัยรุ่นที่กำลังจัดฟัน ให้เหตุผลว่าที่จัดฟันเนื่องจากผู้ปกครอง
มีความต้องการให้จัด ดังนี้

“ตอนแรกไม่คิดว่าอยากจะจัด แต่คุณแม่อยากให้จัด เพราะว่ามีฟันซ้อน
สองสามซี่อะคะ คุณแม่ก็เลยให้จัดฟัน” (C3 - สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 21 ธันวาคม 2554)

“ก่อนหน้านี้ฟันหนูมันบิดอะคะ มันเบี้ยวสองซี่ข้างหน้าเนี่ยอะคะ แล้ว
ฟันข้างในก็ไม่ออกพอกก็เลยให้ไปจัดฟัน” (C6 - สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 21 ธันวาคม 2554)

สาเหตุอื่นๆที่วัยรุ่นต้องการจัดฟัน ในมุมมองของวัยรุ่นบางคนก็เข้าร่วมการศึกษา
ได้แก่ อยากจัดให้ฟันเรียงสวย จะได้ทำความสะอาดง่าย, มองว่าเป็นการรักษาชนิดหนึ่ง ทำให้
สุขภาพฟันดี เป็นต้น

4.2.1.2 ข้อมูลที่ต้องการทราบในการจัดฟัน

จากการสัมภาษณ์วัยรุ่นที่เข้าร่วมวิจัย ทั้งในกลุ่มวัยรุ่นทั่วไป, วัยรุ่นที่สนใจอยากจัดฟัน และวัยรุ่นที่กำลังจัดฟัน พบว่าข้อมูลเกี่ยวกับการจัดฟันที่วัยรุ่นส่วนใหญ่ต้องการทราบก่อนที่จะตัดสินใจจัดฟัน มีลักษณะใกล้เคียงกัน โดยข้อมูลที่วัยรุ่นส่วนใหญ่ต้องการทราบมากที่สุด 5 อันดับแรก ได้แก่ ค่าใช้จ่ายในการจัดฟัน รองลงมาคือระยะเวลาที่ต้องใช้ในการจัด, ขั้นตอนในการรักษา, ผลของการรักษาที่จะเกิดขึ้น และสถานที่เหมาะสมในการรักษาทางทันตกรรมจัดฟัน รายละเอียดของข้อมูลที่วัยรุ่นต้องการทราบในการจัดฟัน มีดังต่อไปนี้

(1) ค่าใช้จ่าย

ส่วนใหญ่ของวัยรุ่นที่เข้าร่วมการศึกษา ไม่ว่าจะอยู่ในกลุ่มวัยรุ่นทั่วไป, วัยรุ่นที่สนใจอยากจัดฟัน หรือวัยรุ่นที่กำลังจัดฟัน ส่วนแต่ต้องการทราบข้อมูลเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการจัดฟันมาเป็นอันดับแรก โดยแต่ละคนให้เหตุผลที่ต้องการทราบเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการจัดฟันแตกต่างกันไปในรายละเอียด อาทิ

A2 และ A5: วัยรุ่นทั่วไป มองว่าคนที่อยากจัดฟันควรจะต้องทราบถึงค่าใช้จ่ายในการจัดฟันเป็นอันดับแรก เพราะจะได้ประเมินถึงความเป็นได้ว่าจะสามารถหาค่าใช้จ่ายมาจ่ายตามนั้นได้มั้ย ดังนี้

“ราคาในการจัดค่ะ เพราะจะได้ดูว่ามันสมกับฐานะเรามั้ย ต้องมาชั่งน้ำหนักกันดู” (A2- สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 19 ธันวาคม 2554)

“ค่าใช้จ่ายค่ะ เพราะว่าเวลาคิดฟันมันต้องใช้เงินมากอ่ะค่ะ เพราะว่าน่าจะจะมีเงินให้พร้อมก่อนที่จะจัด” (A5- สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 19 ธันวาคม 2554)

B5 และ B6: วัยรุ่นที่สนใจอยากจัดฟัน ให้เหตุผลที่อยากทราบข้อมูลเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการจัดฟันเป็นอันดับแรกว่าเพราะจะได้ประเมินความเป็นไปได้ในการจัด และปรึกษาผู้ปกครองดังนี้

“ข้อแรกก็คือราคา ต้องการทราบว่าราคามันแพงมากมัย แล้วเราสามารถจ่ายได้รึเปล่า” (B5- สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2554)

“เรื่องของค่าใช้จ่าย ว่ามันแพงมัย ต้องเสียค่าใช้จ่ายเท่าไร เพราะต้องปรึกษาพ่อกับแม่ก่อน ถ้ามันแพงเกินไป ก็อาจจะไม่อนุมัติ มันแพงไปมัย หรือราคาปานกลางพอที่เราจะทำได้” (B10- สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2554)

C5 และ C9: วิทยุคนที่กำลังจัดฟัน เล่าให้ฟังว่าก่อนที่จะตัดสินใจจัดฟันนั้น หาข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องราคาเป็นอันดับแรก เนื่องจากต้องการเปรียบเทียบความเหมาะสมและเพื่อประกอบการตัดสินใจ ดังนี้

“ต้องการทราบว่าราคาเหมาะสมรึเปล่าสถานที่นี้ อีกที่มันก็แพงเกิน ที่นี้มันก็เหมาะสมกับที่ควรจะจัดอะค่ะ รับได้” (C5- สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 21 ธันวาคม 2554)

“อยากทราบว่างบประมาณเท่าไร...จะได้ตัดสินใจได้ถูกต้องอะครับ” (C9- สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 21 ธันวาคม 2554)

(2) ระยะเวลาในการจัดฟัน

จากการสัมภาษณ์วิทยุคนที่เข้าร่วมวิจัย พบว่าระยะเวลาในการจัดฟันเป็นสิ่งที่วิทยุคนที่ต้องการทราบมากเป็นอันดับสอง ซึ่งวิทยุคนที่ต้องการทราบมีทั้งในกลุ่มวิทยุคนทั่วไป, วิทยุคนที่สนใจอยากจัดฟัน และวิทยุคนที่กำลังจัดฟัน โดยส่วนใหญ่ต้องการรู้ระยะเวลาในการจัดฟันจะใช้เวลานานเพียงใด, เวลาที่จะนัดทำการรักษา ตลอดจนความถี่ในการนัดมาทำการรักษา โดยแต่ละคนให้เหตุผลที่ต้องการทราบเกี่ยวกับระยะเวลาแตกต่างกันไปในรายละเอียด อาทิ

A1: วิทยุคนทั่วไป มองว่าคนที่อยากจัดควรจะต้องทราบถึงระยะเวลาและความถี่ในการไปรับการรักษา เพื่อที่จะได้ประเมินถึงผลกระทบต่อการเรียน

“จะต้องไปพบหมอบ่อยแค่ไหน ห่างกันนานแค่ไหน...จะได้รู้ว่ามันจะกระทบต่อการเรียนเรารึเปล่า เวลาที่จะต้องไปอย่างเสี่ยค่ะ” (A1- สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 19 ธันวาคม 2554)

A5: วิทยุคนทั่วไป มองว่าคนที่อยากจัดควรจะต้องทราบถึงระยะเวลาที่ต้องใช้ในการจัดฟัน โดยมองว่าควรจะมีเวลาเพียงพอจึงตัดสินใจที่จะจัดฟัน ดังนี้

“ระยะเวลาค่ะ เพราะว่า...มันน่าจะดูระยะเวลาที่เหมาะสมมั้งคะ คือทุกอย่างอย่างต้องลงตัวถึงจะตัดได้ ตัวเอง แล้วก็มีอย่างอื่นอีกหลายๆ อย่าง มันต้องใช้เวลานานใช้มัยคะ ก็จะต้องหาเวลามาให้ได้” (A5- สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 19 ธันวาคม 2554)

B6 และ B10: วิทยุคนที่สนใจอยากจัดฟัน อยากทราบข้อมูลเกี่ยวกับระยะเวลาเพื่อจะได้ประกอบการวางแผนและการตัดสินใจ ดังนี้

“ระยะเวลาที่นานเท่าไรดีกว่ามันจะเข้ารูป...เพราะว่าไม่อยากใส่นานครับ...
แล้วก็เรื่องการเปลี่ยนเหล็กอะครับ ว่าจำนวนครั้งที่ต้องมาเปลี่ยนเหล็กต้องกี่ครั้งอะครับ เพราะว่า
จะได้จัดเวลาให้ถูก” (B6- สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2554)

“ระยะเวลาในการจัดอย่างเงี้ยอะค่ะ ต้องใช้เวลานานเท่าไร...ถ้านาน
เกินไป ก็กลัวว่าจะไปตามนัดไม่ไหวอะค่ะ” (B10- สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2554)

C4 และ C8: วัยรุ่นที่กำลังจัดฟัน ให้เหตุผลว่าก่อนที่จะตัดสินใจจัดฟัน หา
ข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องระยะเวลาในการจัดฟัน, เวลาที่นัด เนื่องจากไม่ต้องการให้เสียเวลาในการเรียน
ครั้งนี้

“ต้องการทราบระยะเวลาการทำ...เพราะว่ามันจะเสียเวลาไปถ้าอะค่ะ
ต้องเรียนพิเศษตั้งหลายที่” (C4- สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 21 ธันวาคม 2554)

“เวลาที่เค้าจะนัดเราอะครับ เพราะว่าผมเรียนพิเศษตอนเย็นอะครับ ไม่
อยากให้นัดตรงกับที่เรียนพิเศษ” (C8- สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 21 ธันวาคม 2554)

(3) ขั้นตอนการรักษา

จากการสัมภาษณ์วัยรุ่นที่เข้าร่วมวิจัย พบว่า ขั้นตอนการรักษา เป็นสิ่งที่
วัยรุ่นต้องการทราบมากเป็นอันดับสาม ซึ่งวัยรุ่นที่ต้องการทราบมีทั้งในกลุ่มวัยรุ่นทั่วไป, วัยรุ่นที่
สนใจอยากจัดฟัน และวัยรุ่นที่กำลังจัดฟัน โดยแต่ละคนให้เหตุผลที่ต้องการทราบเกี่ยวกับขั้นตอน
ในการจัดฟัน แตกต่างกันไปในรายละเอียด อาทิ

A1 และ A4: วัยรุ่นทั่วไป มองว่าคนที่อยากจัดควรจะต้องทราบถึง
ขั้นตอนในการจัดฟันเพื่อจะได้เตรียมตัวได้อย่างเหมาะสม ดังนี้

“ต้องการทราบว่ามันต้องจัดยังไงบ้าง ต้องเตรียมตัวยังไงบ้าง...จะได้รู้
ก่อนว่าจะต้องทำยังไงอะ” (A1- สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 19 ธันวาคม 2554)

“จะจัดยังไงอะค่ะ คือถ้าเราไม่ได้รู้มาก อย่างแบบต้องถอนฟันอะ ไรอย่างงี้
ด้วย เราจะเปลี่ยนไปเลย คือมันจะเจ็บอะค่ะ” (A4- สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 19 ธันวาคม 2554)

B7 และ B9: วัยรุ่นที่สนใจอยากจัดฟัน ให้เหตุผลที่อยากทราบข้อมูล
เกี่ยวกับขั้นตอนในการจัดฟัน ดังนี้

“ขั้นตอนการรักษาครับ เพราะว่า...จะได้วางแผนชีวิตถูกครับ” (B7- สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2554)

“ต้องการทราบเรื่องวิธีการในการจัดค่ะ ต้องการทราบว่าต้องทำอะไรบ้าง เพราะว่าเราจะได้ว่าเราจะทำอะไรยังไงได้หรือเปล่า...ก็ถ้าคิดว่าทำไม่ได้ ก็อาจจะยังไม่จัดตอนนี้ค่ะ” (B9- สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2554)

C5 และ C9: วิจัยที่กำลังจัดฟัน ให้เหตุผลว่าก่อนที่จะตัดสินใจจัดฟัน หาข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องขั้นตอนการรักษาเนื่องจากจะได้เตรียมตัวได้อย่างเหมาะสม ดังนี้

“ต้องทำยังไงบ้างในการจัดฟัน...เราก็จะได้เตรียมตัวให้ถูกอะค่ะ” (C5- สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 21 ธันวาคม 2554)

“ขั้นตอนการรักษาอะครับ ก็ต้องการทราบว่าในอนาคตจะได้รับการทำอะไรบ้าง จะได้นี้ภาพตาม เตรียมตัวได้ถูกอะครับ” (C9- สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 21 ธันวาคม 2554)

(4) ผลการรักษา

จากการสัมภาษณ์วิจัยที่เข้าร่วมวิจัย พบว่า ผลของการรักษาเป็นสิ่งที่วิจัยต้องการทราบมากเป็นอันดับสี่ ซึ่งวิจัยที่ต้องการทราบมีทั้งในกลุ่มวิจัยทั่วไป, วิจัยที่สนใจอยากจัดฟัน และวิจัยที่กำลังจัดฟัน โดยแต่ละคนให้เหตุผลที่ต้องการทราบเกี่ยวกับผลของการรักษาแตกต่างกันไปในรายละเอียด อาทิ

A6 และ A7: วิจัยทั่วไป มองว่าคนที่อยากจัดควรจะต้องทราบถึงผลของการรักษาภายหลังการจัดฟัน หากไม่คุ้มค่าก็ไม่ควรจัด ดังนี้

“จัดแล้วจะเป็นยังไง จะได้ประกอบการตัดสินใจว่าจะจัดดีมั๊ย” (A6- สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 19 ธันวาคม 2554)

“จัดแล้วจะดีขึ้นมั๊ย ฟันจะตรงเหมือนคนอื่นเค้ามั๊ย...ถ้ามันไม่ดีขึ้น ก็ไม่ควรจัดค่ะ” (A7- สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 19 ธันวาคม 2554)

B5 และ B6: วิจัยที่สนใจอยากจัดฟัน ให้เหตุผลที่อยากทราบข้อมูลเกี่ยวกับผลการรักษาว่าเพื่อจะได้ประกอบการตัดสินใจ โดยคาดหวังว่าจะต้องดูดีขึ้นจึงจะตัดสินใจจัด ดังนี้

“คัดแล้วจะดีหรือไม่ดีอย่างเงี้ยคะ เพราะว่า...เพื่อคัดไปแล้ว เออพื้นมันจะ
คูดี ไม่คูดีก็ไม่รู้... ถ้าไม่ต่างมากก็อาจจะไม่จัดคะ” (B5- สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2554)

“ผมจัดแล้วจะเป็นยังไง แล้วจะคูดีขึ้นมัย...อาจจะแบบ...ชีวิตความเป็นอยู่
อาจจะแตกต่างไปจากเดิมครับหลังจากจัดฟัน” (B6- สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2554)

C2 และ C3: วัยรุ่นที่กำลังจัดฟัน ให้เหตุผลว่าก่อนที่จะตัดสินใจจัดฟัน หา
ข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องผลสำเร็จของการรักษาในกรณีความผิดปกติของตนที่เป็นอยู่ เนื่องจากต้องการ
ความมั่นใจประกอบการตัดสินใจในการจัดฟัน ดังนี้

“ต้องการทราบว่ามันจะยุบลงได้จริงๆ เหรอ แล้วก็ก็มีฟันซ้อนด้วย ก็อยาก
ให้มันเรียงอะคะ...อยากฟันสวยอะคะ ถ้ามันทำได้จริงๆก็จะได้จัดอะคะ” (C2- สัมภาษณ์เมื่อวันที่
21 ธันวาคม 2554)

“จัดแล้วจะเป็นยังไง จะเปลี่ยนแปลงมัย...จะได้ตัดสินใจยอมที่จะทำอะ
คะ ถ้ามันจะดีขึ้น” (C3- สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 21 ธันวาคม 2554)

(5) สถานที่ในการจัดฟัน

จากการสัมภาษณ์วัยรุ่นที่เข้าร่วมวิจัย พบว่าสถานที่ในการจัดฟันเป็นสิ่งที่
วัยรุ่นต้องการทราบมากเป็นอันดับห้า ซึ่งวัยรุ่นที่ต้องการทราบมีทั้งในกลุ่มวัยรุ่นทั่วไป, วัยรุ่นที่
สนใจอยากจัดฟัน และวัยรุ่นที่กำลังจัดฟัน โดยสิ่งที่ต้องการทราบเกี่ยวกับสถานที่จัดฟันมีทั้งในแง่
คุณภาพ, ความสะอาด, ความปลอดภัย, วัสดุที่ใช้ และบริการเป็นที่น่าพอใจ โดยแต่ละคนให้เหตุผล
ที่ต้องการทราบเกี่ยวกับสถานที่ในการจัดฟันแตกต่างกันไปในรายละเอียด อาทิ

A3: วัยรุ่นทั่วไป มองว่าคนที่อยากจัด ควรจะต้องศึกษาถึงคุณภาพของ
สถานที่ที่จะไปจัดฟัน และวัสดุที่ใช้ โดยควรให้เป็นที่น่าพอใจ และยังมีเรื่องของแพชั่นเข้ามา
เกี่ยวข้องด้วย เช่น การเลือกสีของยาง เป็นต้น ดังนี้

“เรื่องของคุณภาพคะ ก็ดูคุณภาพให้เป็นที่น่าพอใจก่อน ...คลินิกบาง
คลินิกที่ไปแบบ คือ เหล็กคัดฟันอาจจะแบบ...ไม่เป็นที่น่าพอใจของเด็กวัยรุ่น อะไรอย่างเงี้ยคะ...สี
อาจจะไม่เป็นที่น่าพอใจ” (A3- สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 19 ธันวาคม 2554)

A4: วัยรุ่นทั่วไป มองว่าคนที่อยากจัด ควรจะต้องศึกษาถึงคุณภาพของสถานที่จัดฟัน โดยควรจะเป็นสถานที่ที่ผ่านการประเมินและมีใบรับรองเกี่ยวกับการจัดฟัน เพื่อความปลอดภัย ดังนี้

“ดูว่าเค้ามีคุณภาพรีเปลา่ โรงพยาบาลนี้ เค้าผ่านการประเมินรีเปลา่ เพราะถ้าเราเกิดไปโรงพยาบาล หรือคลินิกไหน ที่ไม่ผ่านการประเมิน ก็จะส่งผลกับเรา จะไม่ปลอดภัย... ต้องมีใบรับรองอะค่ะ เกี่ยวกับการจัดฟัน...ก็เค้าจะมีติดไว้ในคลินิกอะค่ะ” (A4- สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 19 ธันวาคม 2554)

B6 และ B7: วัยรุ่นที่สนใจอยากจัดฟัน อยากทราบข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่จัดฟันเพื่อจะได้ประกอบการตัดสินใจในการเลือก โดยให้ความสำคัญกับชื่อเสียงของสถานที่ ดังนี้

“ชื่อเสียงของโรงพยาบาล หรือคลินิกอะครับ...ว่าที่ไหนจัดดีบ้าง เราจะได้ไปถูกที่” (B6 - สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2554)

“ต้องการทราบเรื่องสถานที่ครับว่าจะจัดที่ไหนดี เพราะก็อยากได้ที่ดีดีอะครับ” (B7 - สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2554)

C2 และ C3: วัยรุ่นที่กำลังจัดฟัน ให้เหตุผลว่าก่อนที่ตัดสินใจจัดฟัน หาข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องสถานที่ในการจัดฟัน โดยให้ความสำคัญกับ คุณภาพ ความสะอาด และประสบการณ์ของทันตแพทย์ในคลินิก เนื่องจากต้องการความมั่นใจประกอบการตัดสินใจเลือกสถานที่ในการจัด ดังนี้

“สถานที่จัดฟันไหนที่ดีอะค่ะ...สถานที่สะอาดรีเปลา่ สกปรกรรีเปลา่ เกือบรีเปลา่ อย่างเงี้ยอะ...จะได้มั่นใจในการจัดอะค่ะว่าจะไม่ทำฟันเราผิดรูปร่างอย่างเงี้ยอะ” (C2 - สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 21 ธันวาคม 2554)

“ต้องการทราบว่าคลินิกไหนที่ดี ที่มีคุณภาพ...ก็อยู่ที่หมอ...แล้วก็เค้าทำมานานรียังอะไรอย่างเงี้ยอะ ถ้าเค้ามีประสบการณ์เยอะ เราก็มั่นใจ” (C3- สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 21 ธันวาคม 2554)

จากการสัมภาษณ์วัยรุ่นที่เข้าร่วมวิจัย พบว่า ข้อมูลอื่นๆที่วัยรุ่นต้องการทราบเกี่ยวกับการจัดฟัน ได้แก่ ความจำเป็นในการจัดฟัน, ความปลอดภัยในการรักษา, ทันตแพทย์ที่จัดฟัน, การเตรียมตัวก่อนการจัดฟัน, การปฏิบัติตัวระหว่างการจัดฟัน, การดูแลทำความสะอาด, การ

รับประทานอาหาร, ความเจ็บระหว่งการรักษ, การคงสภาพหลังจัดฟัน, สีของยางที่ใช้จัดฟัน, ข้อดีของการจัดฟัน, ผลกระทบจากการจัดฟัน เป็นต้น

4.2.1.3 แหล่งแสวงหาข้อมูลในการจัดฟัน

จากการสัมภาษณ์วัยรุ่นที่เข้าร่วมวิจัย ทั้งในกลุ่มวัยรุ่นทั่วไป, วัยรุ่นที่สนใจอยากจัดฟัน และวัยรุ่นที่กำลังจัดฟัน เกี่ยวกับวิธีการในการแสวงหาข้อมูลเกี่ยวกับจัดฟันของกลุ่มวัยรุ่น ตลอดจนแหล่งเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดฟันที่คิดว่าเหมาะสมสำหรับวัยรุ่น พบว่าแหล่งแสวงหาข้อมูลเกี่ยวกับการจัดฟันของวัยรุ่น มีค่อนข้างหลากหลาย โดยแหล่งแสวงหาข้อมูลเกี่ยวกับการจัดฟันที่วัยรุ่นส่วนใหญ่คิดว่าเหมาะสม 5 อันดับแรก ได้แก่ ศึกษาจากอินเทอร์เน็ต, สอบถามคนที่จัดฟัน, ปริญญาทันตแพทย์, สอบถามผู้ปกครอง และศึกษาจากสื่อสิ่งพิมพ์เกี่ยวกับการจัดฟัน รายละเอียดของแหล่งแสวงหาข้อมูลเกี่ยวกับการจัดฟันในมุมมองของวัยรุ่น มีดังต่อไปนี้

(1) อินเทอร์เน็ต

ส่วนใหญ่ของวัยรุ่นที่เข้าร่วมการศึกษา ไม่ว่าจะอยู่ในกลุ่มวัยรุ่นทั่วไป, วัยรุ่นที่สนใจอยากจัดฟัน หรือวัยรุ่นที่กำลังจัดฟัน แสวงหาข้อมูลเกี่ยวกับการจัดฟันทางอินเทอร์เน็ตเป็นอันดับแรก และมองว่าหากมีการเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดฟันก็ควรจะเผยแพร่ผ่านช่องทางนี้ก่อน น่าจะเข้าถึงเขาได้เร็ว เนื่องจากส่วนใหญ่จะเล่นอินเทอร์เน็ตกันเกือบทุกวัน โดยวิธีการหาข้อมูลเกี่ยวกับการจัดฟันนั้น ส่วนใหญ่จะทำโดยหาจาก search engine อันได้แก่ google เป็นต้น หากมีใครพูดถึงเกี่ยวกับการจัดฟันก็เข้าไปดู และยังมีการตั้งเป็นกระทู้ถามในเว็บบอร์ดที่มีการตอบโต้ได้อีกด้วย การเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดฟันควรมีทั้งในส่วนของเว็บบอร์ดเกี่ยวกับการจัดฟัน, เว็บบอร์ดที่วัยรุ่นส่วนใหญ่เข้าไปดู และในสังคมออนไลน์ (social network) ซึ่งวัยรุ่นใช้เป็นช่องในการติดต่อสื่อสารกันอยู่แล้ว เช่น facebook, twitter เป็นต้น โดยเหตุผลที่วัยรุ่นมองว่าอินเทอร์เน็ตเป็นแหล่งที่เหมาะสมในการใช้แสวงหาข้อมูลดังรายละเอียด อาทิ

A2 และ A3: วัยรุ่นทั่วไป มองว่าควรมีการเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดฟันไว้ในอินเทอร์เน็ต เพราะวัยรุ่นส่วนใหญ่ใช้ในการแสวงหาข้อมูลทั่วไปอยู่แล้ว ดังนี้

“ก็...ส่วนมากน่าจะเป็นพวกเว็บบอร์ด อะไรแบบนี้...ก็น่าจะใส่ไว้ในเว็บบอร์ด ทั่วไป ที่วัยรุ่นเข้าบ่อยๆ อยู่แล้วค่ะ...อย่างเด็กดี (www.dekdee.com) ก็แบบเด็กสมัยนี้ ก็เล่นอินเทอร์เน็ตแล้ว ก็น่าจะไปง่ายมากที่สุด” (A2-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 19 ธันวาคม 2554)

“มากที่สุดก็คือทางอินเทอร์เน็ตค่ะ เพราะว่าป็นสิ่งหนึ่งที่วัยรุ่นจะค้นหากันมาก ไม่ว่าจะป็นใน facebook อะไรอย่างนี้ เว็บบอร์ด อาจจะมียาก แล้วก็มีช่องทางนี้แหละค่ะที่วัยรุ่น

ใช้ค้นหาสิ่งต่างๆ อาจจะเป็นราคา สถานที่ อะไรอย่างจี้ด้วย” (A3-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 19 ธันวาคม 2554)

B6, B7, B9 และ B10: วัยรุ่นที่สนใจอยากจัดฟัน เค้าให้ฟังว่าหาข้อมูล เกี่ยวกับการจัดฟันจากทางอินเทอร์เน็ตเพราะมีหลากหลาย เล่นเป็นประจำอยู่แล้ว ในบางเว็บไซต์มี กระทั่งที่มีประสบการณ์จัดฟันมา post ไว้ และมองว่าอยากให้มีเว็บไซต์เกี่ยวกับการจัดฟันมากกว่านี้ โดยเฉพาะแบบที่สามารถถามตอบได้ ดังนี้

“อินเทอร์เน็ต ครับ...search จาก google...หาได้ง่ายครับ เพราะว่าชอบ เล่นเน็ตอยู่แล้ว...อินเทอร์เน็ตนี้แบ่งเป็น มีไปหา กับ มีไป post ตามกระทั่อะครับ...แล้วก็พวก facebook ด้วย เพราะวัยรุ่นตอนต้นเค้าเล่นกันทุกคนอยู่แล้วครับ (B6-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2554)

“หาข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต ก็ search หาจาก google เลยครับ...เวลาคนที่ ไปจัดเขาจะ ไป post ครับ ก็เข้าไปดู” (B7-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2554)

“อินเทอร์เน็ต ค่ะ เพราะว่าปัจจุบันก็เห็นว่าเด็กเค้าติดอินเทอร์เน็ต กัน มากเลยคะ...อยากให้มีเว็บข้อมูลจัดฟันเยอะๆ อะคะ แบบที่มันถามตอบได้อะคะ” (B9-สัมภาษณ์ เมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2554)

“ก็น่าจะเป็นอินเทอร์เน็ต เพราะว่าเข้ากันทุกวิทุกวันอยู่แล้ว ก็เห็นมีบ้าน นะคะที่เค้าไป post ไว้ แต่ถ้าเป็นเว็บตรงๆ ไม่ค่อยเห็นอะคะ” (B10-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2554)

C2 และ C10: วัยรุ่นที่กำลังจัดฟัน ให้เหตุผลว่าก่อนที่จะตัดสินใจจัดฟัน หา ข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องจัดฟันจากทางอินเทอร์เน็ตเป็นอันดับแรก เนื่องจากใช้เป็นประจำอยู่แล้ว และ ในอินเทอร์เน็ตมีรายละเอียดให้ศึกษาก่อนข้างเยอะ ดังนี้

“น่าจะเป็นอินเทอร์เน็ต อะคะ...น่าจะมีตาม facebook อะคะ เพราะว่า วัยรุ่นเล่นกันเยอะ แล้ววัยรุ่นก็จัดกันเยอะด้วย...พวก เว็บไซต์ ด้วยอะคะเพราะปกติวัยรุ่นก็ท่อง เว็บ กันอยู่แล้ว บางครั้งครูสั่งให้ทำงานอะไรก็หาจากเว็บ แล้วมันจะมีโฆษณาขึ้นมา แล้วก็เว็บไซต์จัด ฟันด้วยคะ เพราะคนที่สนใจเค้าก็เข้าไปหา” (C2-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 21 ธันวาคม 2554)

“อย่างแรกเลยคือ อินเทอร์เน็ตคะ เพราะว่าอย่างชีวิตประจำวันเราก็คือเข้า อินเทอร์เน็ต อย่างถ้าพิมพ์อะไรไป เค้าก็จะบอกๆหมดเลย อย่างครั้งแรกที่อยากจัด ตอนนั้นก็

เปิด แล้วก็พิมพ์ชื่อคลินิกที่นี้ แล้วเค้าก็จะขึ้นมา เราก็จะดูๆ ว่าที่นี้เป็นไรราคาเป็นไง ลักษณะนิสัย คนในคลินิกเค้าเป็นยังไงอย่างเงี้ยค่ะ” (C10-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 21 ธันวาคม 2554)

(2) ผู้ที่มีประสบการณ์จัดฟัน

จากการสัมภาษณ์พบว่า วัยรุ่นทั้งสามกลุ่มที่เข้าร่วมการศึกษาใช้วิธีการสอบถามผู้ที่มีประสบการณ์การจัดฟัน เป็นแหล่งแสวงหาข้อมูลเกี่ยวกับการจัดฟันเป็นอันดับที่สอง เนื่องจากเขามีประสบการณ์ตรง และยิ่งหากเป็นเพื่อนกันก็สามารถพูดคุยสอบถามกันได้โดยตรงไปตรงมา รายละเอียดของเหตุผลที่วัยรุ่นคิดว่าการสอบถามคนที่มีประสบการณ์การจัดฟัน เป็นแหล่งแสวงหาข้อมูลที่เหมาะสม อาทิ

A6 และ A9: วัยรุ่นทั่วไป มองว่าวัยรุ่นแสวงหาข้อมูลเกี่ยวกับการจัดฟัน โดยสอบถามจากเพื่อนที่จัดฟัน เนื่องจากมีความรู้และตอบเราแบบตรงไปตรงมา ดังนี้

“ถามจากเพื่อนอะค่ะ เพราะว่าเพื่อนที่จัดฟันแล้วเค้าก็จะมีความรู้ในเรื่องนี้มากกว่าเรา” (A6-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 19 ธันวาคม 2554)

“เพื่อนที่จัดค่า เพราะเวลาตอบก็จะได้ตรงๆ เลย กันเอง” (A9-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 19 ธันวาคม 2554)

B9 และ B10: วัยรุ่นที่สนใจอยากจัดฟัน เล่าให้ฟังว่าหาข้อมูลเกี่ยวกับการจัดฟัน โดยสอบถามจากผู้ที่มีประสบการณ์การจัดฟัน เนื่องจากให้คำปรึกษาได้ดี และสามารถสอบถามรายละเอียดได้มาก ดังนี้

“ก็ปรึกษาจากเพื่อนที่จัดแล้ว...เพราะว่าคุยกันได้ดี แบบตรงๆ เปิดอกเลย (หัวเราะ)” (B6-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2554)

“ปรึกษาพี่ครับ พี่เค้าจัดมาครับ...พี่เค้าเป็นคนแนะนำให้ผมจัดครับ เค้าจะให้คำปรึกษาได้ดี” (B7-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2554)

“ไปถามจากคนที่เค้าเคยทำแล้ว เพราะเค้ารู้มาเยอะ เค้าเคยทำมาก่อนแล้ว ก็จะมีค่าใช้จ่ายต้องทำอะไรบ้าง เวลาทำเกิดอะไรขึ้น จะมีอันตรายอะไรเปล่า เสียงมัย นานเท่าไร เจ็บมัย เค้าก็จะรู้อยู่แล้วอะค่ะ” (B10-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2554)

C3 และ C9: วัยรุ่นที่กำลังจัดฟัน เล่าให้ฟังว่าก่อนที่ตัดสินใจจัดฟัน หาข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องจัดฟันจากเพื่อนที่มีประสบการณ์ตรง โดยเฉพาะการเลือกสถานที่ในการจัดฟัน

โดยสอบถามเพื่อนว่าคลินิกที่เพื่อนไปจัดฟันเป็นอย่างไร ดีหรือไม่ เพราะคิดว่าเพื่อนจะสามารถให้คำแนะนำที่ดีกับเราได้ ดังนี้

“ก็ถามจากเพื่อนที่ไปจัดมาอะค่ะ ก็จะทำให้เราเห็นว่า เออ ที่นั่นจัดแล้ว เป็นยังไงอะค่ะ เพราะว่าเห็นกับปากเพื่อน อะ ไร่ประมาณเนี่ยค่ะ” (C3-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 21 ธันวาคม 2554)

“ถามจากเพื่อน แล้วก็คนที่จัดมาแล้วอะครับ...เค้าจะมีประสบการณ์แนะนำเราได้อะครับ” (C9-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 21 ธันวาคม 2554)

(3) ทันตแพทย์

จากการสัมภาษณ์วัยรุ่นที่เข้าร่วมวิจัย พบว่าวัยรุ่นมองว่าการไปปรึกษาทันตแพทย์ เป็นแนวทางที่เหมาะสมในการแสวงหาข้อมูลเกี่ยวกับการจัดฟันเป็นอันดับที่สาม โดยให้เหตุผลว่าเนื่องจากทันตแพทย์เป็นผู้มีความเชี่ยวชาญอยู่แล้ว วัยรุ่นเลือกไปปรึกษาทันตแพทย์ในสถานที่ที่แตกต่างกันไป ไม่ว่าจะเป็นตามคลินิกต่างๆ โรงพยาบาลของรัฐ และคณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เป็นต้น ดังรายละเอียดอาทิ

A3, A8 และ A10: วัยรุ่นทั่วไป มองว่าวัยรุ่นควรแสวงหาข้อมูลเกี่ยวกับการจัดฟัน โดยไปปรึกษาทันตแพทย์โดยตรงตามคลินิก เนื่องจากมีความน่าเชื่อถือ ให้ข้อมูลและคำแนะนำที่ดี ดังนี้

“อาจจะไปถามที่ทันตฯเลย หรือที่คลินิกเลยอะค่ะ...เหตุผลก็เพราะว่า การที่เราไปถามผู้เชี่ยวชาญ อาจจะทำให้เราเตรียมตัวดีกว่านี้อะค่ะ” (A3-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 19 ธันวาคม 2554)

“คลินิกครับ เพราะว่าสามารถคุยกับหมอได้เลย ถามถึงข้อแนะนำด้วย (A8-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 19 ธันวาคม 2554)

“คลินิก เพราะว่า ก็เป็นคลินิกทันตแพทย์ก็น่าจะน่าเชื่อถือกว่า” (A10-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 19 ธันวาคม 2554)

B2 และ B10: วัยรุ่นที่กำลังจัดฟัน ให้เหตุผลว่าก่อนที่จะตัดสินใจจัดฟัน ควรหาข้อมูลเกี่ยวกับการจัดฟันจากทันตแพทย์โดยตรง เนื่องจากมีความเชี่ยวชาญและให้ความชัดเจนกับเราได้ ดังนี้

“ถามทันตแพทย์โดยตรงเลยค่ะ เพราะว่ามันชัดเจนกว่านะคะ” (B2-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2554)

“ตามโรงพยาบาลที่มีหมोजัดฟันอยู่ด้วย หรือไม่ก็ตามคลินิกอะค่ะ ก็น่าจะมีความเชี่ยวชาญเหมือนกันทั้งคู่ สามารถถามได้” (B10-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2554)

C3 และ C9: วัยรุ่นที่กำลังจัดฟัน เล่าให้ฟังว่าก่อนที่จะตัดสินใจจัดฟัน หาข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องจัดฟัน โดยไปปรึกษาทันตแพทย์ตามคลินิก ดังนี้

“สอบถามตามคลินิกต่างๆ อะค่ะ อย่างที่ไปก็ไปถามที่ที่เค้าไปอะค่ะ แต่ที่มาจัดที่นี่ก็เพราะว่าเพื่อนคุณแม่เค้าแนะนำมาอะค่ะ เพราะว่าลูกเพื่อนของคุณแม่ที่เค้าจัดที่นี่แล้วเค้าบอกว่าดี ก็เลยมาคุยที่คลินิก” (C3-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 21 ธันวาคม 2554)

“ก็มาที่คลินิก มาปรึกษาหมอเค้าเลยครับ...จะได้พูดคุยกับหมอโดยตรงจะได้ปรึกษา บอกปัญหาเกี่ยวกับหมอละครับ” (C9-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 21 ธันวาคม 2554)

B5 (วัยรุ่นที่สนใจจัดฟัน), C4 และ C8 (วัยรุ่นที่กำลังจัดฟัน) : เล่าให้ฟังว่าได้ไปหาข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องจัดฟันจากคณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เนื่องจากให้ข้อมูลที่กว้าง, มีอาจารย์ทันตแพทย์เป็นผู้ให้คำแนะนำ และเป็นหน่วยงานของรัฐซึ่งไม่น่าจะหวังผลประโยชน์จากคนไข้ ดังนี้

“โรงพยาบาลก่อนค่ะ เพราะเราไปได้สะดวกอย่างเงี้ยค่ะ...ก็น่าจะไปของรัฐ อย่างที่คณะทันตแพทย์นะคะ เพราะว่าอาจจะมียุทธศาสตร์อะกว่า” (B5-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2554)

“หนูจะต้องไปถามที่ คณะทันต มช. อะค่ะ...เพราะว่าคงแล้วก็ได้ดีมา ตรงนั้น ดีกว่าไปคลินิกข้างนอกอะ ไรอย่างเงี้ยค่ะ” (C4-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 21 ธันวาคม 2554)

“ตอนนั้นไปพบทันตแพทย์เลยครับ...ไปที่โรงพยาบาลมั้งครับ...อืม...เค้าเรียก...คณะทันตแพทย์อะครับ...เค้าจะให้ข้อมูลกว้างอะครับ มีอาจารย์อยู่ด้วย ไม่น่าจะหวังผลอะไรจากเรา แม่ก็เลยพาไปครับ...หลังจากนั้นเค้าก็แนะนำมาให้ว่ามีคลินิกไหนบ้าง...แล้วก็มาจัดที่นี่อะครับ” (C8-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 21 ธันวาคม 2554)

(4) ผู้ปกครอง

จากการสัมภาษณ์พบว่า วิทยุทั้งสามกลุ่มที่เข้าร่วมการศึกษาใช้วิธีการสอบถามผู้ปกครอง เป็นแนวทางในการแสวงหาข้อมูลเกี่ยวกับการจัดฟันเป็นอันดับที่สี่ โดยส่วนใหญ่เล่าให้ฟังว่าเบื้องต้นจะหาข้อมูลทั่วไปเองก่อน แล้วจึงมาปรึกษาผู้ปกครองอีกครั้ง เนื่องจากผู้ปกครองเป็นผู้ที่หวังดี, คอยหาสิ่งดีๆ มาให้อยู่แล้ว และถ้าผู้ปกครองไม่อนุญาตหรือไม่พอใจก็ไม่สามารถทำได้ อาทิ

A2, A4 และ A8: วิทยุทั่วไป มองว่าการแสวงหาข้อมูลเกี่ยวกับการจัดฟันของวิทยุควรจะต้องปรึกษาผู้ปกครอง เพราะเป็นผู้ที่แนะนำแต่สิ่งที่ดีให้เราอยู่แล้ว และถ้าท่านไม่อนุญาตก็ไม่สามารถจัดได้ ดังนี้

“ผู้ปกครองค่ะ เพราะว่าผู้ปกครองเป็นคนที่หาข้อมูลให้เรา ก็แบบสนใจมากกว่าเรา(หัวเราะ) ก็แบบ...บอกให้เราตัด อะไรแบบเนี่ย” (A2-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 19 ธันวาคม 2554)

“ถามคุณพ่อคุณแม่อะค่ะ เพราะท่านเป็นผู้มีประสบการณ์มากกว่า ก็จะเป็นคนแนะนำให้เรา” (A4-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 19 ธันวาคม 2554)

“พ่อแม่ครับ ถามถึงเรื่องการจัดฟันกับพ่อแม่ว่าจะจัดดีรีเปล่า เพราะถ้าเค้าไม่อนุญาตก็ไม่ได้จัด” (A8-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 19 ธันวาคม 2554)

B5 และ B6: วิทยุที่กำลังจัดฟัน หาข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องจัดฟัน โดยปรึกษาและทำตามคำแนะนำของผู้ปกครอง ดังนี้

“ผู้ปกครองอะค่ะ เพราะปกติเด็กก็ต้องถามผู้ปกครองอยู่แล้วว่าคัดที่ไหนดีหรือไม่ที่ไหนควรจะไปคัด” (B5-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2554)

“ผมว่าสำหรับผม...ปรึกษาแม่ครับ เพราะแม่ผมเป็นพยาบาล รู้จักกับหมอฟัน” (B6-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2554)

C6 และ C8: วิทยุที่กำลังจัดฟัน เล่าให้ฟังว่าก่อนที่จะตัดสินใจจัดฟัน หาข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องจัดฟัน โดยปรึกษาผู้ปกครอง เพราะเชื่อมั่นว่าผู้ปกครองเลือกแต่สิ่งที่ดีให้ ดังนี้

“ถามพ่อแม่ว่าอนุญาตมั๊ย...เพราะว่าประมาณว่าอยากให้ฟันดีด้วยอะค่ะ เพราะว่ากินอะไรแล้วมันก็ชอบไปติดอะค่ะ...แล้วพ่อแม่เค้าก็จะเลือกสิ่งที่ดีให้เราอยู่แล้วอะค่ะ” (C6-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 21 ธันวาคม 2554)

“ปรึกษาพ่อแม่ครับ เพราะว่าจะได้ช่วยกันตัดสินใจ” (C8-สัมภาษณ์เมื่อ วันที่ 21 ธันวาคม 2554)

(5) สื่อสิ่งพิมพ์เกี่ยวกับการจัดฟัน

จากการสัมภาษณ์วัยรุ่นที่เข้าร่วมการศึกษา สื่อสิ่งพิมพ์เกี่ยวกับการจัดฟัน เป็นแนวทางในการแสวงหาข้อมูลเกี่ยวกับการจัดฟันที่วัยรุ่นคิดว่าเหมาะสมเป็นอันดับที่ห้า โดยมีความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบและช่องทางในการเผยแพร่ข้อมูลเพื่อให้เข้าถึงกลุ่มวัยรุ่นที่หลากหลายและแตกต่างกันไป ไม่ว่าจะเป็นในรูปแบบหนังสือ, สอดแทรกตามนิตยสารและหนังสือพิมพ์, จัดทำเป็นแผ่นพับและใบปลิว เป็นต้น โดยช่องทางในการเผยแพร่ข้อมูลนั้น กลุ่มวัยรุ่นที่เข้าร่วมการศึกษา มีความคิดเห็นหลากหลาย เช่น วางขายตามร้านหนังสือ, แจกตามโรงเรียน ที่เรียนพิเศษ ห้างสรรพสินค้า และสถานที่ที่วัยรุ่นชอบไป, มีวางตั้งไว้สำหรับผู้สนใจตามโรงพยาบาลและคลินิกทันตกรรม เป็นต้น รายละเอียดของสื่อสิ่งพิมพ์เกี่ยวกับการจัดฟันที่วัยรุ่นเห็นว่าเหมาะสม อาทิ

(5.1) แผ่นพับและใบปลิวเกี่ยวกับการจัดฟัน

ส่วนหนึ่งของวัยรุ่นที่เข้าร่วมการศึกษา เล่าให้ฟังว่าแสวงหาข้อมูลความรู้เกี่ยวกับการจัดฟัน จากแผ่นพับและใบปลิวเกี่ยวกับการจัดฟันที่มีแจกทั่วไป และให้ความเห็นว่า แผ่นพับ, ใบปลิวเกี่ยวกับการจัดฟันเป็นสื่อสิ่งพิมพ์ที่น่าจะเหมาะสมในการเข้าถึงวัยรุ่นตอนต้น เนื่องจากมีเนื้อหาไม่มาก อ่านง่าย และวัยรุ่นส่วนใหญ่สนใจการจัดฟันกันอยู่แล้ว โดยช่องทางในการประชาสัมพันธ์เพื่อให้เข้าถึงวัยรุ่น ได้แก่ การแจกตามโรงเรียน ที่เรียนพิเศษ ห้างสรรพสินค้า และสถานที่อื่นๆที่วัยรุ่นชอบไป และควรมีตั้งประชาสัมพันธ์ไว้ตามคลินิกและโรงพยาบาล เพื่อให้คนที่สนใจสามารถหยิบอ่านได้อย่างสะดวกด้วย ตัวอย่างมีดังนี้

“แผ่นพับ...ก็อาจจะแจกให้กลุ่มที่สนใจจัดฟันอะคะ แจกตามโรงเรียนก็ได้ เพราะก็ไปโรงเรียนนอนอยู่แล้ว ใครสนใจก็จะได้อ่านไปอ่านคะ” (A1-สัมภาษณ์เมื่อ วันที่ 19 ธันวาคม 2554)

“ใบปลิวก็ได้คะ อาจจะแจกตามที่มีคนเยอะๆ หน่อย โรงเรียนตลาด ห้างอย่างเงี้ยคะ...ก็ใบปลิวน่าจะเป็นสื่อที่ง่ายมั้งคะ พอเราแจกปั๊บ คนก็จะดู แล้วก็มีความสนใจ เขาก็จะไปอย่างเงี้ยคะ” (A5-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 19 ธันวาคม 2554)

“แผ่นพับที่เค้าแจกไว้อะคะ...ก็มีหน้าโรงเรียน แล้วก็ตามที่ต่างๆ ที่เราไปเดิน...ก็มีเค้าเอามายื่นให้เรา หรือบางทีก็มีแจก ถ้าสนใจเราก็หยิบมาอ่าน ง่ายดี” (B1-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2554)

“แผ่นพับ ที่มีแจกตามคลินิกน่ะค่ะ...สะดวกดี เอามาหยิบอ่านได้
เลย (B4-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2554)

“ก็เวลาไปทำฟัน ตามโรงพยาบาลหรือคลินิก แล้วมันก็จะมีแผ่น
พับวางไว้หน้าห้อง ที่แจกให้อ่าน เราก็หยิบมาอ่านน่ะค่ะ เวลารอหมอ...ก็หยิบมาอ่านง่าย เป็นเวลา
ที่ว่าง ไปรอมออยู่แล้วอะค่ะ” (B8-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2554)

“แผ่นพับ แล้วก็อาจจะมีการแจกตามโรงเรียน หรือคลินิกจัด
ฟันเนาะคะ... เด็กสมัยนี้เค้าชอบจัดฟันกันอะค่ะ (หัวเราะ) เค้าก็น่าจะสนใจอ่าน” (C2-สัมภาษณ์เมื่อ
วันที่ 21 ธันวาคม 2554)

“ทำเป็นแผ่นพับแจกตามหน้าโรงเรียน หรือไม่กี่ให้กับครู ครู
ประจำชั้นเค้าก็จะเอามาให้หัวหน้าห้อง แจกตามห้องเรียน ก็จะถึงพวกเราค่ะ เค้าก็จะเอามาแจกหน้า
แถวอยู่แล้ว...แล้วก็แจกตามห้างก็ได้ค่ะ เพราะเด็กเดินกันเยอะ...ถ้าสมมติว่าเอามาให้ แล้วมันเป็น
ความรู้ แล้วมันเป็นอะไรที่ตรงประเด็นที่เราต้องการทราบอยู่พอดี เค้าก็จะสนใจ แล้วไม่ต้องเน้น
เนื้อหาละเอียด แต่เน้นหัวข้อตรงๆที่นารู้้อะค่ะ เค้าก็จะอ่านแบบสนใจกัน” (C5-สัมภาษณ์เมื่อวันที่
21 ธันวาคม 2554)

(5.2) หนังสือเกี่ยวกับการจัดฟัน

ส่วนหนึ่งของวัยรุ่นที่เข้าร่วมการศึกษา ให้ความคิดเห็นว่าควรทำ
เป็นหนังสือมีเนื้อหาความรู้เฉพาะที่เกี่ยวกับการจัดฟัน สอดแทรกไว้ในการเรียนการสอนที่
โรงเรียน, มีวางจำหน่ายตามร้านหนังสือ และมีไว้ตามคลินิกและโรงพยาบาล เป็นต้น ตัวอย่างมี
ดังนี้

“เป็นหนังสือออกมาอะค่ะ เป็นความรู้เฉพาะไปเลย (A1-
สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 19 ธันวาคม 2554)

“เรื่องของหนังสือต่างๆ เกี่ยวกับการดูแลช่องปาก หรือการที่เรา
จะคัดฟันเพื่ออะไร ทำไมเราถึงต้องคัดเพราะอะไร อย่างเงี้ยค่ะ...อาจเป็นหนังสือเกี่ยวกับการศึกษา
ของสุขศึกษาอย่างเงี้ยค่ะ...เพราะจัดฟันกันเยอะอะค่ะ เวลาเราเรียนเราก็จะได้เปิดอ่านไปด้วย” (A3-
สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 19 ธันวาคม 2554)

“หนังสือครับ น่าจะทำเป็นหนังสือโดยตรงออกมาเลย...มีไว้ตาม
โรงพยาบาล คลินิก อะไรอย่างเงี้ยครับ.เพราะว่าจะได้ตรงอะครับ เวลาไปปรึกษาที่ทันตแพทย์...
เพราะเราเข้าไปก็คือสนใจอยู่แล้ว ถ้าได้หนังสือเกี่ยวกับจัดฟันก็จะสนใจอ่านครับ (B7-สัมภาษณ์
เมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2554)

“ทำเป็นหนังสือเกี่ยวกับการจัดฟันอะคะ ขายตามร้านหนังสือ เพราะถ้าคนสนใจเค้าก็จะได้ไปหามาอ่านได้ (C2-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 21 ธันวาคม 2554)

(5.3) บทความเกี่ยวกับการจัดฟันสอดแทรกไว้ในนิตยสาร

จากการสัมภาษณ์ ส่วนหนึ่งของวัยรุ่นกลุ่มที่สนใจจัดฟันและกลุ่มที่กำลังจัดฟัน ให้ความคิดเห็นว่าควรสอดแทรกเนื้อหา, บทความ เกี่ยวกับการจัดฟัน ไว้ในวารสาร หรือนิตยสารที่วัยรุ่นติดตามอ่านเป็นประจำอยู่แล้ว เพื่อให้เข้าถึงกลุ่มวัยรุ่นมากยิ่งขึ้น ตัวอย่างมีดังนี้

“น่าจะเป็นหนังสือครับ... โฆษณาครับ...คือแทรกไปตามพวกวารสารที่ดูเล่นอะครับ อ่านเล่นอะครับ (B6-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 21 ธันวาคม 2554)

“พวกนิตยสาร เอาไปสอดแทรกตามนิตยสารคะ...วัยรุ่นอ่านบ่อยๆอยู่แล้วอะคะ...นิตยสารที่วัยรุ่นอ่านบ่อยๆ...อย่างพวก “I Like” อะ ใรอย่างเงี้ยคะ” (B9-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 21 ธันวาคม 2554)

“น่าจะเป็นนิตยสารต่างๆคะที่เขาแทรกไว้...เพราะว่าเวลาวัยรุ่นเปิดอ่านก็จะสนใจเยอะ...ก็น่าจะมีแทรกไว้บ้างน่ะคะ อย่างพวกนิตยสาร “I Like” แล้วก็... “Berry” อะคะ” (B10-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 21 ธันวาคม 2554)

“พวกนิตยสาร...ก็คือแบบทั่วๆ ไปอะคะ ที่วัยรุ่นเค้าชอบอ่านคะ...อย่างเช่นนิตยสาร Ops ค่ะ (C10-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 21 ธันวาคม 2554)

(5.4) โฆษณาเกี่ยวกับการจัดฟันสอดแทรกไว้ในหนังสือพิมพ์

C5: วัยรุ่นที่กำลังจัดฟัน ให้ความเห็นว่าน่าจะมีโฆษณาประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการจัดฟันไว้ในหนังสือพิมพ์ เนื่องจากอยากให้อัฒมูลเกี่ยวกับการจัดฟันเข้าถึงผู้ปกครองซึ่งอ่านหนังสือพิมพ์เป็นประจำอยู่แล้วด้วย ดังนี้

“โฆษณาแบบ ตามหนังสือพิมพ์ด้วยก็ได้ เพราะว่า แบบ...ปกติผู้ใหญ่เค้าก็จะอ่าน แล้วอย่างหนูสนใจ หนูก็จะบอกพ่อแม่ แล้วพ่อแม่ถ้าเค้าดูทางหนังสือพิมพ์ เค้าก็จะว่า เออ ที่นี้ก็ดี” (C5-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 21 ธันวาคม 2554)

แหล่งแสวงหาข้อมูลเกี่ยวกับการจัดฟันอื่นๆ ในมุมมองซึ่งวัยรุ่นที่เข้าร่วมวิจัยเห็นว่าเหมาะสม และสามารถเข้าถึงได้ง่าย ได้แก่ การออกให้ความรู้ตามโรงเรียน, จัดนุชประชาสัมพันธ์หน้าโรงเรียน, ทำสื่อวีดิโอแจกให้โรงเรียน, ทำบอร์ดประชาสัมพันธ์ตามคลินิกและโรงพยาบาล, ประชาสัมพันธ์ผ่านโทรทัศน์และวิทยุ เป็นต้น

4.2.1.4 ข้อดีของการจัดฟัน

จากการสัมภาษณ์วัยรุ่นที่เข้าร่วมวิจัย ทั้งในกลุ่มวัยรุ่นทั่วไป, วัยรุ่นที่สนใจอยากจัดฟัน และวัยรุ่นที่กำลังจัดฟัน พบว่าข้อดีของการจัดฟันในมุมมองของวัยรุ่น 3 อันดับแรกซึ่งวัยรุ่นที่เข้าร่วมวิจัยมีความคิดเห็นตรงกันมากที่สุด ได้แก่ อันดับแรก ความสวยงาม อันดับที่สอง การพัฒนาบุคลิกภาพและเสริมสร้างความมั่นใจ และอันดับที่สาม การตามกระแสแฟชั่น โดยรายละเอียดมีดังต่อไปนี้

(1) ความสวยงาม

ส่วนใหญ่ของวัยรุ่นที่เข้าร่วมการศึกษา มองว่าข้อดีของการจัดฟันอันดับแรกคือ ทำให้ฟันเรียงตัวสวยขึ้นจากเดิม ไม่ว่าจะก่อนจัดฟันจะมีปัญหาฟันซ้อนเก ฟันยื่น ฟันห่างหรือฟันล้ม เมื่อจัดฟันเสร็จแล้วก็จะสามารถแก้ไขความผิดปกติได้ ทำให้ฟันเรียงตัวเป็นระเบียบสวยงาม อาทิ

A3, A9 และ A10: วัยรุ่นทั่วไป มองว่าข้อดีของการจัดฟันคือสามารถแก้ปัญหากจากเดิมที่ฟันเรียงตัวไม่สวย ก็สามารถทำให้ฟันเรียงตัวสวยขึ้น เป็นระเบียบสวยงามได้ ดังนี้

“ก็จะทำให้ฟันเป็นระเบียบเรียบร้อยมากขึ้น ทำให้ฟันไม่แทรกซ้อนกัน”

(A3-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 19 ธันวาคม 2554)

“ฟันสวยค่ะ สำหรับคนที่ฟันเรียงตัวไม่ดี” (A9-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 19

ธันวาคม 2554)

“ทำให้ฟันเรียงตัวสวยขึ้น จากที่เคยไม่สวย” (A10-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 19

ธันวาคม 2554)

B7, B8 และ B10: วัยรุ่นที่สนใจอยากจัดฟัน มองว่าข้อดีของการจัดฟันคือ จะทำให้ฟันเรียงตัวสวย ดูสวยงามขึ้นกว่าเดิม ดังนี้

“ข้อดีก็ทำให้ฟันเรียงตัวสวยงามครับ” (B7-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 20

ธันวาคม 2554)

“ถ้าเราจัดฟันแล้ว พอถอดเหล็กออกมาฟันก็จะสวยกว่าเดิม” (B8-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2554)

“ก็น่าจะเป็นเรื่องของฟันสวยอะค่ะ มันจะได้เรียงชิดติดขึ้น ฟันสวยขึ้น” (B10-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2554)

C3 และ C5: วิทยุคนที่กำลังจัดฟัน มองว่าข้อดีของการจัดฟันคือ เมื่อจัดฟันเสร็จแล้วจะทำให้ฟันสวยขึ้น และสามารถแก้ไขปัญหาการเรียงตัวผิดปกติของฟันดั้งเดิมของตน
 “จัดเสร็จฟันก็จะสวยขึ้นอะค่ะ” (C3-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 21 ธันวาคม 2554)

“ประโยชน์ของการจัดฟันในความคิดหนูคือทำให้ฟันสวย ฟันไม่ซ้อนเหมือนเดิม” (C5-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 21 ธันวาคม 2554)

“ก็ทำให้ฟันเราเข้ารูปครับ มันจะได้ไม่ผิดปกติครับ” (C9-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 21 ธันวาคม 2554)

(2) การพัฒนาบุคลิกภาพ และเสริมสร้างความมั่นใจ

ส่วนใหญ่ของวิทยุคนที่เข้าร่วมการศึกษา มองว่าข้อดีของการจัดฟันที่ตามมาเป็นอันดับสองคือ เมื่อจัดฟันแล้วทำให้ดูสวยขึ้น ยิ้มสวยขึ้น ช่วยเพิ่มความมั่นใจในตัวเองมากขึ้น กล้ายิ้ม กล้าแสดงออก ทำให้บุคลิกของตนเองดูดีขึ้น อาทิ

A4, A9 และ A10: วิทยุคนทั่วไป มองว่าการจัดฟันทำให้ดูสวยขึ้น โดยเล่าให้ฟังว่าเคยเห็นในบางคนทีโครงหน้าเปลี่ยน หน้าดูเรียวยาวเล็กขึ้น ดังนี้

“บางคนคิดแล้วน่ารักอะค่ะ” (A4-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 19 ธันวาคม 2554)

“อาจจะดูดีขึ้น โครงหน้าอาจจะเปลี่ยน หน้าดูเล็กลง” (A9-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 19 ธันวาคม 2554)

“ตัดแล้วบางครั้งก็ หน้าก็เรียวยาวขึ้น จากอ้วนๆ ก็กลายเป็นดูเรียวยาว เล็กๆ” (A10-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 19 ธันวาคม 2554)

A2 และ A5: วิทยุคนทั่วไป มองว่าข้อดีของการจัดฟันคือ เวลาฟันสวยขึ้น ดูดีขึ้นทำให้คนที่จัดฟันมีความมั่นใจในตัวเองมากขึ้น โดยเฉพาะเวลาออกสังคม ดังนี้
 “เพิ่มความมั่นใจให้กับคนที่จัด” (A2-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 19 ธันวาคม 2554)

“เวลาออกสังคมอย่างเงี้ยค่ะ...ถ้าฟันไม่สวย เราก็อาย ถ้าฟันสวย ออกสังคมก็มีความมั่นใจขึ้น” (A5-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 19 ธันวาคม 2554)

B6, B8 และ B10: วิทยุคนที่สนใจอยากจัดฟัน มองว่าข้อดีของการจัดฟันคือ ช่วยเสริมบุคลิก กล้ามี่มากขึ้น ทำให้มีความมั่นใจมากขึ้น ดังนี้

“ช่วยเสริมบุคลิกครับ” (B6-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2554)

“เวลาเราไปที่ไหนเราก็ก้ามี่ ฟันเราสวยน้ำ” (B8-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2554)

“เป็นเรื่องของความมั่นใจมากกว่า เพราะเวลาไปไหนแล้วเพื่อนทักแบบ โหย...ฟันไม่สวยเลย คุณิ ทำไมมันซ้อนกัน...แต่ถ้าจัดแล้วก็แบบฟันเรียงสวย เพื่อนก็จะชมมากขึ้น” (B10-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2554)

B2: วิทยุคนที่สนใจอยากจัดฟัน มองถึงข้อดีของการจัดฟันไปถึงอนาคตว่า หากจัดฟันแล้วคุณิ สวยขึ้น มั่นใจขึ้น ก็จำทำให้อนาคตหางานทำได้ง่ายขึ้น ดังนี้

“ยิ้มแล้วสวยคิจะ...แล้วก็มีผลคิในอนาคตในแง่การทำงานคะ ถ้าสวยขึ้น มั่นใจขึ้น น่าจะหางานได้ง่ายกว่าคะ” (B2-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2554)

C5, C7 และ C8: วิทยุคนที่กำลังจัดฟัน มีความรู้สึกว่าประโยชน์ของการจัดฟันคือ เมื่อได้จัดฟันแล้วทำให้ตัวเองรู้สึกมั่นใจมากขึ้น กล้ามี่ กล้าแสดงออก บุคลิกคิดีขึ้น ดังนี้

“รู้สึกมั่นใจขึ้นคะ เวลายิ้ม เพราะเมื่อก่อนฟันมันซ้อน ไม่อยากยิ้ม (หัวเราะ)” (C5-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 21 ธันวาคม 2554)

“จะมั่นใจอะคะ เพราะเราฟันสวย (C7-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 21 ธันวาคม 2554)

“บุคลิกครับ ทำให้คิดีขึ้น มั่นใจขึ้น” (C8-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 21 ธันวาคม 2554)

(3) การตามกระแสแฟชั่น

ส่วนหนึ่งของวิทยุคนที่เข้าร่วมการศึกษา มองว่าข้อดีของการจัดฟันที่ตามมาเป็นอันดับสามคือ ได้ตามกระแสแฟชั่นซึ่งกำลังเป็นที่นิยมอยู่ในปัจจุบัน ทำให้รู้สึกวาทันสมัย และภูมิใจที่ได้ทำเหมือนคนอื่น อาทิ

A4: วิทยุคนทั่วไป มองว่าข้อดีอีกอย่างของการจัดฟันคือ จะได้ตามกระแส ซึ่งเป็นที่นิยมอยู่ในปัจจุบัน ดังนี้

“น่าจะตาม trend มั้งคะ ตามกระแสอะค่ะ” (A4-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 19 ธันวาคม 2554)

B9 และ B10: วัยรุ่นที่สนใจอยากจัดฟัน มองถึงข้อดีอีกอย่างหนึ่งของการจัดฟันว่าเป็นการตามกระแสแฟชั่น ทำให้รู้สึกว่ามันมีมากขึ้น ดังนี้

“อืม มันรู้สึกว่าจะ...in trend อะค่ะ แฟชั่น เพราะเดี๋ยวนี้ก็จัดกันเยอะมาก (หัวเราะ)” (B9-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2554)

“เป็นเรื่องของแฟชั่นค่ะ เหมือนว่าจัดแล้ว โอเคกว่าเดิม ก็แบบทันสมัยมากขึ้นอะค่ะ” (B10-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2554)

C8: วัยรุ่นที่กำลังจัดฟัน มีมุมมองเกี่ยวกับประโยชน์ของการจัดฟันว่าเป็นการตามกระแส เพราะส่วนใหญ่เพื่อนวัยรุ่นเดี๋ยวนี้ก็ทำกัน ดังนี้

“ก็มันเป็นแฟชั่นในตัวอะครับ...ก็รู้สึกว่าคนอื่น ส่วนใหญ่เค้าก็ทำกัน เราก็ได้ทำเหมือนเค้า มันก็ไม่ใช่ตามกระแสอย่างเดียว แต่มันก็เป็นประโยชน์กับร่างกายเราด้วยครับ” (C9-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 21 ธันวาคม 2554)

C10: วัยรุ่นที่กำลังจัดฟัน มีมุมมองเกี่ยวกับประโยชน์ของการจัดฟันว่าจัดฟันแล้วดูดี ทั้งตอนจัด และหลังจัด โดยให้ความคิดเห็นว่าวัยรุ่นสมัยนี้มองว่าคนใส่เหล็กจัดฟันแล้วดูดี น่ารัก จึงมีแต่คนอยากจัดฟัน ดังนี้

“จะทำให้คนอื่นมองว่า เออ ดูดีนะ อะ ไรอย่างเงี้ยค่ะ...ดูดีทั้งตอนจัด และหลังจัดค่ะ...คือวัยรุ่นสมัยนี้เค้าจะชอบคนจัดฟันอย่างเงี้ยค่ะ เค้าจะแบบ เอ๊ย เด็กจัดฟัน...น่ารักก็...อะ ไรอย่างเงี้ย มันก็จะทำให้คนที่ไม่ยอมจัด ไม่เคยจัด เค้าก็จะอยากจัดฟันค่ะ...เพราะว่าสังคมในโรงเรียน ตอนนี่ก็เริ่มจัดฟันกันเยอะขึ้น” (C10-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 21 ธันวาคม 2554)

ข้อดีของการจัดฟันอื่นๆ ในมุมมองของวัยรุ่นที่เข้าร่วมวิจัย ได้แก่ ดูแลทำความสะอาดง่ายขึ้น, สุขภาพฟันดีขึ้น, รับประทานอาหารได้ง่ายขึ้น, ทำให้ผมร่วง เป็นต้น

4.2.1.5 ข้อเสียของการจัดฟัน

จากการสัมภาษณ์วัยรุ่นที่เข้าร่วมวิจัย ทั้งในกลุ่มวัยรุ่นทั่วไป, วัยรุ่นที่สนใจอยากจัดฟัน และวัยรุ่นที่กำลังจัดฟัน พบว่าข้อเสียของการจัดฟันในมุมมองของวัยรุ่น 3 อันดับแรกซึ่ง

วัยรุ่นที่เข้าร่วมวิจัยมีความคิดเห็นตรงกันมากที่สุด ได้แก่ อันดับแรก ความเจ็บปวดระหว่างขั้นตอนการรักษาอันดับที่สอง ความลำบากในการรับประทานอาหาร และอันดับที่สาม ค่าใช้จ่ายที่แพง โดยรายละเอียดมีดังต่อไปนี้

(1) ความเจ็บปวดระหว่างขั้นตอนการรักษา

ส่วนใหญ่ของวัยรุ่นที่เข้าร่วมการศึกษา มองว่าข้อเสียของการจัดฟันอันดับแรกคือ เกิดความเจ็บปวดจากขั้นตอนการรักษา โดยเฉพาะอาการปวดฟันจากการใส่อุปกรณ์จัดฟัน และอาการเจ็บจากบาดแผลที่ลวดเกี่ยวกระพุ้งแก้ม อาทิ

(1.1) อาการปวดฟันจากการใส่อุปกรณ์จัดฟัน

ส่วนหนึ่งของวัยรุ่นที่เข้าร่วมการศึกษา มองว่าข้อเสียของการจัดฟันคือทำให้ปวดฟันจากการใส่อุปกรณ์จัดฟัน โดยเฉพาะในช่วงแรกที่ใส่อุปกรณ์ และหลังจากที่ทันตแพทย์นัดมาเปลี่ยนลวดจัดฟันแต่ละครั้ง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

A4 : วัยรุ่นทั่วไป เล่าว่าเคยได้ยินมาจากเพื่อนถึงข้อเสียของการจัดฟันว่าจะทำให้รู้สึกเจ็บมากในตอนเริ่มต้นของการรักษา ดังนี้

“เวลาจัดแรกๆมันจะเจ็บอะค่ะ เจ็บมากเลย เพื่อนบอก” (A4-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 19 ธันวาคม 2554)

B1, B5 และ B6 : วัยรุ่นที่สนใจจัดฟัน มองว่าข้อเสียของการจัดฟันคือ อาจทำให้ปวดฟันมาก ในตอนช่วงเริ่มต้นของการจัดฟัน ดังนี้

“กลัวปวดฟันค่ะ คือได้ยินเพื่อนที่เค้าจัดแล้วเค้าบ่นกัน” (B1-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2554)

“ตามที่รู้มาเค้าบอกว่าจัดฟันใหม่ๆ แล้วแบบปวดฟันมาก ปวดมากเลยค่ะ” (B5-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2554)

“เวลาจัดฟันครบ...รู้สึกไม่สบายในช่วงแรกๆ น่าจะรู้สึกรัดๆมั้งครับ” (B6-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2554)

C2, C3 และ C5 : วัยรุ่นที่กำลังจัดฟัน เล่าถึงประสบการณ์การจัดฟันว่าข้อเสียของการจัดฟันในมุมมองของพวกเขาคือ รู้สึกปวดฟันมากเวลามาเปลี่ยนอุปกรณ์แต่ละครั้ง ดังนี้

“เวลาไปเปลี่ยนเหล็กใหม่ๆมันจะเจ็บอะค่ะ” (C2-สัมภาษณ์เมื่อ วันที่ 21 ธันวาคม 2554)

“เวลาไปเปลี่ยนอุปกรณ์ก็จะมีปวดฟันบ้างอะค่ะ” (C3-สัมภาษณ์ เมื่อวันที่ 21 ธันวาคม 2554)

“เจ็บเพราะว่า...มันรู้สึกเหมือนฟันมันโยก เคลื่อน แล้วหนูก็ปวด ฟันสองซี่ข้างหน้า ปวดลามไปทั้งวันเลยอีกวันหนึ่ง” (C5-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 21 ธันวาคม 2554)

(1.2) อาการเจ็บจากบาดแผลที่ลวดเกี่ยวกระพุ้งแก้ม

ส่วนหนึ่งของวัยรุ่นที่เข้าร่วมการศึกษา มองว่าข้อเสียของการจัด ฟันคือทำให้เกิดอาการเจ็บจากบาดแผลที่ลวดเกี่ยวกระพุ้งแก้ม ดังตัวอย่างต่อไปนี้

A3 และ A8 : วัยรุ่นทั่วไป เล่าว่าเคยได้ยินเพื่อนพูดถึงข้อเสียของ การจัดฟันว่าทำให้เกิดแผลจากการที่ลวดเกี่ยวกระพุ้งแก้ม ดังนี้

“เวลาเราพูด เราอะไร เหล็กก็จะบาดตรงที่ผ่นงแก้ม ทำให้มี เลือดออกค่ะ” (A3-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 19 ธันวาคม 2554)

“เวลาพูดก็อาจจะเจ็บกระพุ้งแก้มได้ เพราะเหล็กเข้าไปเกี่ยว ครีบ” (A8-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 19 ธันวาคม 2554)

B2 และ B3 : วัยรุ่นที่สนใจจัดฟัน มองว่าข้อเสียของการจัดฟัน คือ อาจทำให้เกิดแผลในช่องปาก ดังนี้

“ตัดฟันแล้วมันจะมีเหล็ก มันจะขูดกระพุ้งแก้มนะค่ะ กลัวว่าจะ เป็นแผล” (B2-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 5 มกราคม 2555)

“แผลในช่องปากค่ะ” (B3-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2554)

C6, C7 และ C10 : วัยรุ่นที่กำลังจัดฟัน เล่าถึงประสบการณ์การ จัดฟันว่าข้อเสียของการจัดฟันในมุมมองของพวกเขา คือ บ่อยครั้งที่ลวดจัดฟันเกี่ยวกระพุ้งแก้ม ทำ ให้เกิดบาดแผลในช่องปากและรู้สึกเจ็บ ดังนี้

“จะเป็นปัญหาในช่องปาก ลวดเกี่ยวกระพุ้งแก้มอะ ไรอย่างเงี้ย ค่ะ” (C6-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 21 ธันวาคม 2554)

“แผลในช่องปากจะเยอะอะคะ” (C7-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 21 ธันวาคม 2554)

“มันเหล็กบาด โคนก็จะเจ็บอะคะ เหมือนเลือดออก” (C10-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 21 ธันวาคม 2554)

(2) ความลำบากในการรับประทานอาหาร

ส่วนใหญ่ของวัยรุ่นที่เข้าร่วมการศึกษา มองว่าข้อเสียของการจัดฟันอันดับที่สองคือ ทำให้รับประทานอาหารลำบาก รับประทานอาหารอะไรก็ไม่ค่อยอร่อย ไม่สามารถรับประทานอาหารบางอย่างที่อยากรับประทานได้ อาทิ

A3 และ A10 : วัยรุ่นทั่วไป เล่าว่าเคยได้ยินเพื่อนพูดถึงข้อเสียของการจัดฟันว่าทำให้รับประทานอาหารไม่อร่อย และไม่สามารถรับประทานอาหารบางอย่างได้ ดังนี้

“บางโรงพยาบาลอาจจะใส่เหล็กที่ไม่เหมือนกัน เวลารับประทานอาหารอะไรก็จะแบบไม่ได้ตามที่เรายากอะ” (A3-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 19 ธันวาคม 2554)

“อาจจะทำให้ทานอาหารยากขึ้น กินก็อาจจะไม่อร่อย จากที่แต่ก่อนกินแล้วก็ล้ำล้ำ” (A10-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 19 ธันวาคม 2554)

B1, B6 และ B7 : วัยรุ่นที่สนใจจัดฟัน มองว่าข้อเสียของการจัดฟันคือ อาจทำให้ทานอาหารแข็งไม่ค่อยได้ ไม่อร่อย และเคี้ยวไม่สะดวก ดังนี้

“กลัวกินอาหารที่แข็งๆ ไม่ค่อยได้อะคะ” (B1-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2554)

“ทานอาหารไม่อร่อย เวลาจัดฟันครับ” (B6-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2554)

“เคี้ยวก็น่าจะไม่สะดวกด้วยครับ” (B7-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2554)

C3และ C8 : วัยรุ่นที่กำลังจัดฟัน เล่าถึงประสบการณ์การจัดฟันว่าข้อเสียของการจัดฟันในคือ ต้องจำกัดเรื่องการรับประทานอาหาร และทำให้รับประทานอาหารไม่อร่อย ดังนี้

“มีจำกัดเรื่องกิน เรื่องทานอาหารมากขึ้นอะคะ บางประเภทก็ไม่ควรทานอะไรอย่างเงี้ยคะ” (C3-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 21 ธันวาคม 2554)

“เวลาจัดฟันแรกๆ ต้องปรับตัวเยอะครับ กินข้าวไม่อร่อยครับ” (C8-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 21 ธันวาคม 2554)

(3) ค่าใช้จ่ายที่สูง

ส่วนใหญ่ของวัยรุ่นที่เข้าร่วมการศึกษา มองว่าข้อเสียของการจัดฟันอันดับที่สามคือ ค่าใช้จ่ายที่สูง โดยส่วนหนึ่งของวัยรุ่นมองว่าการจัดฟันมีค่าใช้จ่ายที่สูง และเป็น การสิ้นเปลือง โดยเฉพาะในกรณีไม่มีความจำเป็นต้องจัด หรือการจัดฟันแฟชั่น อาทิ

A1 และ A2 : วัยรุ่นทั่วไป มองว่าข้อเสียของการจัดฟันคือ ต้องเสียค่าใช้จ่ายสูง ดังนี้

“ค่าใช้จ่ายจะ อาจจะเยอะบ้าง สูงบ้าง” (A1-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 19 ธันวาคม 2554)

“เสียค่าใช้จ่ายเยอะอะค่ะ” (A2-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 19 ธันวาคม 2554)

A6, A9 และ A10 : วัยรุ่นทั่วไป มองว่าการจัดฟันเป็นการสิ้นเปลืองเงิน โดยเฉพาะหากฟันสวยอยู่แล้ว ไม่ได้มีความจำเป็นต้องจัด หรือไปจัดฟันแฟชั่น นอกจากนี้ยังมองว่าการจัดฟันแฟชั่นอาจไม่ได้รับความปลอดภัยอีกด้วย ดังนี้

“สิ้นเปลืองค่ะ ยิ่งคนที่คัดแฟชั่นนี้ก็จะได้ไม่ได้รับความปลอดภัยมากเท่าไรหรอก” (A6-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 19 ธันวาคม 2554)

“อาจจะเปลืองเงินค่า...คือถ้าฟันสวยอยู่แล้ว แล้วอยากทำเป็นแฟชั่นอะไรอย่างงี้” (A9-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 19 ธันวาคม 2554)

“อาจจะทำให้เสียเงินด้วย ถ้าฟันสวยอยู่แล้ว” (A10-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 19 ธันวาคม 2554)

B9: วัยรุ่นที่สนใจจัดฟัน มองว่าข้อเสียของการจัดฟันคือ มีราคาที่แพง โดยเฉพาะในคนที่ใช้เวลาจัดฟันนานราคาก็ยิ่งสูง ดังนี้

“ราคามั้งคะ มันอาจจะแพง...ถ้าจัดนานก็แพงใช้มั๊ยคะ หรือราคาทั่วไปก็แพง” (B9-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2554)

C7: วิทยุคนที่กำลังจัดฟัน ให้ความเห็นว่า การจัดฟัน อาจจะทำให้สิ้นเปลืองเงินของผู้ปกครอง ดังนี้

“ก็เปลืองเงินแม่รีเปลา (หัวเราะ)” (C7-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 21 ธันวาคม 2554)

ข้อเสียของการจัดฟันอื่นๆ ในมุมมองของวิทยุคนที่เข้าร่วมวิจัย ได้แก่ เศษอาหารติดง่าย, ฟันผุง่าย, ทำให้เหงือกอักเสบ, ทำความสะอาดลำบาก, ต้องดูแลตัวเองมากขึ้นติดเชื้อง่าย, อาจได้รับอันตรายจากวัสดุจัดฟัน, เสียเวลา, พุดไม่สะดวก, ทำให้ฟันไม่ครบ, เจ็บตอนถอนฟัน, รักษาไม่ดีฟันอาจล้ม, เกิดผลข้างเคียงจากการใส่เหล็กจัดฟัน, ทำให้ประสาทฟันไม่เป็นธรรมชาติ, การรักษายุ่งยาก, ทำให้ไม่มั่นใจเวลาเศษอาหารติดเหล็ก เป็นต้น

4.2.2 การสัมภาษณ์และการวิเคราะห์ข้อมูลในกลุ่มทันตแพทย์ที่เข้าร่วมการศึกษา

จากการสัมภาษณ์และวิเคราะห์ข้อมูลในกลุ่มทันตแพทย์ที่เข้าร่วมการศึกษา ซึ่งประกอบไปด้วยกลุ่มทันตแพทย์ทั่วไปและทันตแพทย์จัดฟัน ผลการศึกษาพบว่า มุมมองของทันตแพทย์ทั้ง 2 ประเภทไม่มีความแตกต่างกัน เพียงแต่ทันตแพทย์จัดฟันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดฟัน โดยผ่านประสบการณ์ตรงในการจัดฟันให้แก่กลุ่มวัยรุ่นตอนต้นและให้ข้อมูลเชิงวิชาการเฉพาะทางในการรักษาทางทันตกรรมจัดฟัน ในขณะที่ในส่วนของท่านตแพทย์ทั่วไปนั้น แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดฟันโดยผ่านประสบการณ์การให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการจัดฟันแก่กลุ่มวัยรุ่นตอนต้นและให้ข้อมูลเชิงวิชาการทั่วไปในการรักษาทางทันตกรรมจัดฟัน โดยทั้งนี้ การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารในการจัดฟันของท่านตแพทย์ทั่วไปและทันตแพทย์จัดฟันนั้น มีความใกล้เคียงกันและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน จึงขอนำเสนอผลการสัมภาษณ์และการวิเคราะห์ข้อมูลในภาพรวมของกลุ่มทันตแพทย์ที่เข้าร่วมการศึกษา โดยแบ่งเป็น 5 ประเด็นย่อยที่ทำการศึกษาดังต่อไปนี้

4.2.2.1 ข้อบ่งชี้ในการจัดฟัน

จากการสัมภาษณ์และวิเคราะห์ข้อมูลทันตแพทย์ที่เข้าร่วมการศึกษา พบว่า ข้อบ่งชี้ในการจัดฟันในมุมมองของท่านตแพทย์ ได้แก่

- (1) ความผิดปกติในการสบฟัน
- (2) ความต้องการของวัยรุ่น

4.2.2.2 ข้อมูลที่ควรทราบในการจัดฟัน

จากการสัมภาษณ์และวิเคราะห์ข้อมูลจากทันตแพทย์ที่เข้าร่วมการศึกษา พบว่าข้อมูลที่วัยรุ่นตอนต้นควรทราบเกี่ยวกับการจัดฟัน ในมุมมองของทันตแพทย์ 5 อันดับแรก ได้แก่

- (1) ความจำเป็นในการจัดฟัน
- (2) ทันตแพทย์จัดฟัน
- (3) การเตรียมช่องปากก่อนการจัดฟัน
- (4) แผนการรักษา
- (5) การคงสภาพหลังจัดฟัน

4.2.2.3 แหล่งเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดฟัน

จากการสัมภาษณ์และวิเคราะห์ข้อมูลจากทันตแพทย์ที่เข้าร่วมการศึกษา พบว่าในมุมมองของทันตแพทย์ แหล่งเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดฟันให้เข้าถึงวัยรุ่น 5 อันดับแรก ได้แก่

- (1) อินเทอร์เน็ต
- (2) โทรทัศน์
- (3) โรงเรียน
- (4) วิทยู
- (5) สื่อสิ่งพิมพ์เกี่ยวกับการจัดฟัน

4.2.2.4 ข้อดีของการจัดฟัน

จากการสัมภาษณ์และวิเคราะห์ข้อมูลจากทันตแพทย์ที่เข้าร่วมการศึกษา ข้อดีของการจัดฟันในมุมมองของทันตแพทย์ 3 อันดับแรก ได้แก่

- (1) การพัฒนาระบบการบดเคี้ยว และการสบฟัน
- (2) ความสวยงาม
- (3) การพัฒนาบุคลิกภาพ และเสริมสร้างความมั่นใจ

4.2.2.5 ข้อเสียของการจัดฟัน

จากการสัมภาษณ์และวิเคราะห์ข้อมูลจากทันตแพทย์ที่เข้าร่วมการศึกษา ข้อเสียของการจัดฟันในมุมมองของวัยรุ่น 3 อันดับแรก ได้แก่

- (1) ความเสี่ยงในการเกิดการเกิดฟันผุ และเหงือกอักเสบ
- (2) ความเสี่ยงในการเกิดรากฟันละลาย จากการเคลื่อนฟัน
- (3) การคืนกลับของฟัน

ในส่วนของการละเอียดของการสัมภาษณ์และการวิเคราะห์ข้อมูลในกลุ่มทันตแพทย์ที่เข้าร่วมการศึกษาในประเด็นต่างๆ มีดังต่อไปนี้

4.2.2.1 ข้อบ่งชี้ในการจัดฟัน

จากการสัมภาษณ์ทันตแพทย์ที่เข้าร่วมการศึกษา ซึ่งมีทั้งทันตแพทย์ทั่วไป (ไม่ได้ทำการรักษาทางทันตกรรมจัดฟัน) และทันตแพทย์จัดฟัน (ศึกษาต่อและทำการรักษาทางด้านทันตกรรมจัดฟันมาเป็นเวลานาน 3ปีขึ้นไป) พบว่าทันตแพทย์ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อบ่งชี้ของการจัดฟันในกลุ่มวัยรุ่นตอนต้น เป็นสองมุมมอง โดยมุมมองแรก ทันตแพทย์ที่เข้าร่วมวิจัยให้ความเห็นว่าวัยรุ่นสมควรที่จะได้รับการรักษาทางทันตกรรมจัดฟันก็ต่อเมื่อทันตแพทย์เห็นว่า มีความผิดปกติในการสบฟันที่สมควรได้รับการจัดจริงๆ ตัวอย่างเช่น ทันตแพทย์ตรวจแล้วเห็นชัดเจนว่ามีปัญหา ฟันซ้อนเก, ฟันยื่น, ขากรรไกรเจริญผิดปกติ เป็นต้น และในส่วนมุมมองที่สองนั้น มองว่าการรักษาทางทันตกรรมจัดฟันจะเกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความต้องการของวัยรุ่นร่วมด้วย โดยให้ความเห็นว่าวัยรุ่นสมควรที่จะได้รับการรักษาทางทันตกรรมจัดฟันในกรณีที่คุณใช้รู้สึกว่าคุณฟันตนเองมีปัญหา ต้องการจะแก้ไขด้วยการรักษาทางทันตกรรมจัดฟัน ดัง มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

(1) ความผิดปกติในการสบฟัน

ส่วนหนึ่งของทันตแพทย์ที่เข้าร่วมการศึกษามองว่า ข้อบ่งชี้ในการจัดฟันของกลุ่มวัยรุ่นตอนต้น ได้แก่ ความผิดปกติในการสบฟัน โดยมองว่าผู้ที่มีความผิดปกติของการสบฟันค่อนข้างมากและสมควรได้รับการแก้ไขความผิดปกตินั้น โดยการรักษาทางทันตกรรมจัดฟัน หรืออาจจะต้องมีการกระตุ้นการเจริญเติบโตของขากรรไกรจึงสมควรจัดในช่วงนี้, ทันตแพทย์ส่วนหนึ่งมองว่าควรให้ความสำคัญของการใช้งาน และการบดเคี้ยวมาเป็นอันดับแรก ส่วนเรื่องความสวยงามเป็นสิ่งที่ตามมา และการที่วัยรุ่นอยากจัดฟันโดยที่มีปัญหาไม่มาก หรืออยากจัดฟันเพื่อแฟชั่นนั้น ทันตแพทย์ส่วนหนึ่งแสดงความคิดเห็นว่าไม่เห็นด้วย อาทิ

D2 และ D8: ทันตแพทย์ทั่วไป ให้ความเห็นว่ากลุ่มวัยรุ่นตอนต้นที่สมควรจัดฟัน ควรจะเป็นคนที่มีความผิดปกติของการสบฟันที่ค่อนข้างมาก และไม่เห็นด้วยกับการจัดฟันเพื่อแก้ไขความสวยงามเล็กน้อยๆ หรือการจัดฟันแฟชั่น ดังนี้

“อย่างสมมติว่าฟันกราม *molar* อย่างเจี้ยนเนาะ มันไม่ได้ขึ้นเรียงตัวตาม *arch* บางทีมันก็ขึ้นเอียงไปเอียงมา ทำความสะอาดยากด้วย อะไรอย่างเนี่ย อืม บางทีการสบฟันอย่างแบบ *classIII* เยอะๆ หรือ *classII* เยอะๆ ฟันหน้า *overjet overbite* มันก็เยอะเนาะ เออ มันก็จะมมีปัญหา อย่างเนี่ย น่าจัด แต่ถ้าแบบเกนิดๆหน่อยๆแล้วแบบเพื่อความสวยงามเนี่ย ไม่ค่อยอยากแนะนำ” (D2 -สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 27 พฤศจิกายน 2554)

“ฟันซ้อนเก อะไรพวกนี้ ก็ต้องไม่ใช่เพื่อแฟชั่น หรือเพื่อตามเค้า ต้องมี ปัญหาจริงๆ ถึงจะควรจัดฟัน” (D8-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน 2554)

D3, D5, D7 (ทันตแพทย์ทั่วไป) และ E7 (ทันตแพทย์จัดฟัน) : ให้ความเห็นว่ากลุ่มวัยรุ่นตอนต้นที่สมควรจัดฟัน ควรจะเป็นคนที่มีความผิดปกติของการสบฟันในรูปแบบต่างๆ เช่น การสบฟันคร่อม, ขากรรไกรเจริญผิดปกติ, ฟันซ้อนเกมากๆ, ฟันยื่น, ฟันหาย เป็นต้น ซึ่งส่งผลเสียต่ออนาคต หากไม่ได้รับการแก้ไข ดังนี้

“ก็คนที่มีความผิดปกติของการสบฟันหลายๆอย่างเช่นมี crossbite แล้วก็... หรือว่าการสบฟันที่เรามองแล้วว่าถ้าเค้าไม่ได้แก้ไขตรงนี้แล้วอาจจะส่งผลกระทบยาวต่อเค้า อย่างเช่นอาจจะสบ edge to edge อย่างเงี้ย ฟันหน้าก็จะสึกไปเรื่อยๆ อะไรอย่างเงี้ยค่ะ หรืออาจจะเป็นคน ที่ฟันหลังอาจถอนฟันไป แล้วมีการซ้อนอะไรอย่างเงี้ยค่ะ ก็จะแนะนำ” (D3-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 28 พฤศจิกายน 2554)

“ก็คิดว่าคนที่น่าจะจัดน่าจะมีปัญหาการเจริญเติบโตของขากรรไกรที่ผิดปกติ เช่น ขากรรไกรบนล่างเจริญเติบโตไม่พร้อมกัน จะมีปัญหาเนาะ อย่างเช่นขากรรไกรล่างมันเล็ก ก็ต้องกระตุ้นเนาะ แล้วก็จะมีคน ไข้พวกฟันซ้อนเก แล้วก็อย่างที่มีปัญหาฟันบางซี่หายไป อาจจะหายไปตั้งแต่กำเนิด หรือหายไปเนื่องจากการถอนฟัน หรืออะไรพวกเนี้ยค่ะ แล้วก็ยังมีปัญหา ด้านการบดเคี้ยวเนาะค่ะ” (D5-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 28 พฤศจิกายน 2554)

“คิดว่าเป็นวัยรุ่นที่มีปัญหาด้านการสบฟัน และที่จำเป็นจริงๆก็คือ มันรบกวนชีวิตประจำวันเค้าด้วย คือมีปัญหาด้านการบดเคี้ยวอย่างเงี้ยค่ะ” (D7-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน 2554)

“ก็พวกฟันซ้อนเก ฟันห่าง ฟันยื่น แล้วก็กลุ่มที่มีความผิดปกติของกระดูก โครงสร้างใบหน้าด้วย อาจจะต้องใช้เครื่องมือที่ช่วยกระตุ้นการเจริญเติบโตของขากรรไกร ก็ยังจะ ทันอยู่ ในขากรรไกรล่างนะ” (E7-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 4 มกราคม 2554)

D10 (ทันตแพทย์ทั่วไป), E2 และ E3 (ทันตแพทย์จัดฟัน): ให้ความเห็นว่า การรักษาทาง ทันตกรรมจัดฟันให้แก่วัยรุ่นตอนต้นนั้น จะให้ความสำคัญกับการแก้ปัญหา เกี่ยวกับการใช้งาน (function) เป็นหลัก ส่วนการแก้ปัญหาเกี่ยวกับความสวยงาม (esthetic) จะให้ความสำคัญรองลงมา โดยส่วนหนึ่งมองว่าความสวยงามเป็นสิ่งที่ได้ตามมาหลังจากการแก้ปัญหา การใช้งานแล้วด้วย ดังนี้

“คงพิจารณาจากเบื้องต้นจะมีสองเป้านะ อันที่หนึ่งก็คือในเรื่องของความสวยงาม กับอันที่สองก็คือในเรื่องของการใช้งาน แต่ถ้าจะให้น้ำหนักก็มอง *function* เป็นหลักก่อน สมมติว่าในกรณีบางกรณีเช่น *open bite* อะไรอย่างเงี้ย กัดก้วยเดี่ยวไม่ขาด หรือมีปัญหาว่าพอมันไม่ *balanced* แล้วเกิดปัญหาปวดคกล้ามเนื้ออะไรอย่างเงี้ย อันนี้ข้อพิจารณาที่หนึ่งก่อน แล้วอย่างความสวยงามก็จะเป็นอีกข้อพิจารณาหนึ่ง แต่อาจจะให้น้ำหนักน้อยกว่า” (D10-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 10 ธันวาคม 2554)

“การจัดฟันเนี่ย...เราเน้นฟังค์ชั่นมากกว่าแฟชั่น เราแก้ไขความผิดปกติของเค้า ไม่ว่าจะซ้อนเก ฟันยื่น ฟันเก ฟันห่าง แล้วก็อาจจะเป็นลักษณะผิดปกติทางฟัน แล้วก็กระดูกขากรรไกรด้วยนะฮะ เพราะฉะนั้น เราจะเน้นทั้งการสบฟันผิดปกติ กระดูกขากรรไกรผิดปกติ ทั้งขากรรไกรบนและขากรรไกรล่าง แล้วรักษาทางการจัดฟันเสร็จแล้วเนี่ย ก็ทำให้เค้ากลับสู่สภาพปกติ ก็คือแก้ไขสภาพผิดปกติจนกระทั่งกลับมาสู่สภาพปกติ นี่คือหลักการของการจัดฟัน ส่วนในการจัดฟันของเราเนี่ย เราถือว่าเมื่อทำให้ฟังค์ชั่นดีแล้ว เค้าก็就会有ความสวยงามมากขึ้น เพราะฉะนั้นฟังค์ชั่นกับความสวยงามจะเป็นเงาของกันและกัน ถ้าเมื่อก่อนเค้าไม่ว่าจะมีความผิดปกติ ฟันยื่น ฟันเก การสบฟันไม่เข้า พอเราจัดฟันแล้วเค้าก็จะมีฟังค์ชั่นที่ดี พอมิฟังค์ชั่นที่ดี ก็จะมีลักษณะความสวยงามและไบหน้า” (E2-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 30 ธันวาคม 2554)

“อย่างแรกจะเป็นเรื่องของการใช้งานและการทำความสะอาด เช่น กรณีที่ฟันซ้อนเกเยอะๆ แล้วแปรงฟันทำไม่ได้สะอาด เวลาใช้อุปกรณ์อะไรในการทำความสะอาดมันก็จะไม่หมด คืออย่างแรกเนี่ย อยากจะให้เน้นในเรื่องของ *function* มากกว่า อย่างที่สอง...ส่วนใหญ่ที่วัยรุ่นมากก็จะเป็นเรื่องของ *esthetic* หรือว่าเรื่องของความงามนะคะ ก็อย่างเช่นฟันยื่น คือฟันยื่นเนี่ยถามว่าทำความสะอาดได้มัย ทำความสะอาดได้ แต่ว่าจะมีปัญหาด้านบุคลิกภาพมากกว่า ก็ส่วนใหญ่ก็จะเน้นเรื่องสองอย่างนี้ เน้นเรื่องของ *function* การทำความสะอาดเป็นหลัก” (E3-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 3 มกราคม 2555)

(2) ความต้องการของวัยรุ่น

โดยส่วนหนึ่งของทันตแพทย์ให้ความเห็นว่าข้อบ่งชี้ในการจัดฟันนั้น นอกเหนือจากปัญหาความผิดปกติของการสบฟัน ซึ่งทันตแพทย์เป็นผู้วินิจฉัยและเห็นสมควร แนะนำให้คนไข้จัดฟันแล้ว ยังต้องคำนึงถึงความต้องการของวัยรุ่นร่วมด้วย โดยจัดฟันเพื่อแก้ไขตามปัญหาของคนไข้ ซึ่งส่วนใหญ่คนไข้จะมาด้วยเรื่องของความสวยงาม เช่น ฟันซ้อนเก, ฟันห่าง, ฟันยื่น เป็นต้น ดังรายละเอียด อาทิ

D1 และ D4: ทันทแพทย์ทั่วไป ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อบ่งชี้ของการจัดฟันในกลุ่มวัยรุ่นตอนต้น ดังนี้

“คิดว่าปัญหาเรื่องฟันซ้อนเก... ความสวยงาม แล้วก็...ตามมาด้วย...ที่มันจำเป็นจริงๆ ใช่มั้ย คิดว่าน่าจะเป็นเรื่องความผิดปกติของระบบบดเคี้ยว...แต่ส่วนใหญ่วัยรุ่นเค้าจะคำนึงถึงในเรื่องของความสวยงาม เพราะฉะนั้นกลุ่มที่จะจัดฟัน ส่วนใหญ่ก็จะคำนึงถึงเรื่องของความสวยงามเป็นหลัก ซึ่งที่มองเห็นในกลุ่มที่เข้ามาก็คือกลุ่มที่มีฟันซ้อนเก ส่วนใหญ่จะเข้ามาเป็นอันดับแรก เค้าคิดว่าเป็นปัญหาของเค้า แล้วก็ตามมาด้วยในส่วนของความผิดปกติในระบบบดเคี้ยว” (D1-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 27 พฤศจิกายน 2554)

“คิดว่า น่าจะเป็นวัยรุ่นที่เข้ามาด้วยปัญหา หนึ่ง เรื่องของความสวยงาม ไม่พอใจเรื่องความสวยงามของใบหน้าตัวเอง คือเค้าน่าจะมีปัญหาเรื่องความสวยงาม อยากปรับปรุงพัฒนาบุคลิกภาพตัวเอง อันนี้คือแบบที่หนึ่ง...ส่วนแบบที่สองน่าจะเป็นเรื่องการบดเคี้ยว ก็เคยเจอคนไข้ที่เคี้ยวข้าวไม่ขาด อะ ไรอย่างเงี้ย แล้วก็กลุ่มที่สาม...ก็คิดว่าน่าจะเป็นคนไข้ที่มีปัญหาเรื่องข้อต่อขากรรไกร ก็มีเคยเจอเหมือนกัน ที่มีปัญหาเรื่องข้อต่อขากรรไกร ก็เลยส่งไปที่คณะ ก็คิดว่าจะไปแก้เรื่องข้อต่อ TMD แต่ปรากฏว่าอาจารย์จับจัดฟันเลย ก็คิดว่าจัดฟันน่าจะช่วยเรื่อง joint ได้บ้าง อย่างเงี้ยอะ...ส่วนอีกกลุ่มนึง น่าจะเป็นคนไข้ที่มีปัญหาเรื่องฟันซ้อนเก หรือมีปัญหาเกี่ยวกับการเจริญเติบโตของขากรรไกร” (D4-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 28 พฤศจิกายน 2554)

E6, E8 และ E9: ทันทแพทย์จัดฟัน ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อบ่งชี้ของการจัดฟันในกลุ่มวัยรุ่นตอนต้น ดังนี้

“ที่เค้ามีปัญหาเรื่องการสบฟันผิดปกติก็ควรจัด มีปัญหาเรื่องความสวยงามก็ควรจัด เป็นปมด้อยก็ควรจัด แล้วก็ที่ดูท่าทางปล่อยไว้แล้วจะเป็นอันตรายก็ควรจัด...อืม...น่าจะเป็นสี่เรื่องใหญ่ๆ” (E6-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 4 มกราคม 2555)

“ถ้าเห็นชัดเจน แล้วก็คนไข้มีปัญหา คือหมายถึงว่าคนไข้รู้สึกว่ามีปัญหา กับมัน หรือเรารู้สึกว่ามีปัญหา...มีปัญหาเรื่องความสวยงาม มีปัญหาเรื่อง function ทำๆ ไปเลย เน้นอยากให้ทำ เพราะเป็นช่วงเวลาที่เหมาะสม” (E8-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 4 มกราคม 2555)

“กลุ่มวัยรุ่นที่มักจะมาจัดฟันด้วยปัญหาทั่วไปเลยก็คือ ฟันซ้อนเก ฟันไม่เรียงเรียบสวยงามนะอะ กับกลุ่มที่สองก็คือ กลุ่มที่มีฟันยื่นออกมาข้างหน้าเยอะๆ ดูไม่สวยงาม อันนี้จะเป็นปัญหาหลักๆ ที่คนไข้กลุ่มเนี่ยมาหาหมอจัดฟันมากกว่าเรื่องของการสบฟันผิดปกติ เคี้ยวอาหารไม่ได้ หรือว่าเจ็บปวดข้อต่อขากรรไกร ซึ่งเราก็ต้องแก้ไขตาม chief complaint ของเค้า” (E9-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 5 มกราคม 2555)

4.2.2.2 ข้อมูลที่ควรทราบในการจัดฟัน

จากการสัมภาษณ์และวิเคราะห์ข้อมูลจากทันตแพทย์ที่เข้าร่วมวิจัย พบว่าข้อมูลที่วัยรุ่นตอนต้นควรทราบเกี่ยวกับการจัดฟัน ในมุมมองของทันตแพทย์ 5 อันดับแรก ได้แก่ ความจำเป็นในการจัดฟัน, ทันตแพทย์ที่ทำการรักษาทางทันตกรรมจัดฟัน, การเตรียมช่องปากก่อนการจัดฟัน, แผนการรักษา และการคงสภาพหลังการจัดฟัน โดยรายละเอียดเกี่ยวกับข้อมูลในการจัดฟันที่ทันตแพทย์เห็นว่าวัยรุ่นตอนต้นควรทราบ มีดังต่อไปนี้

(1) ความจำเป็นในการจัดฟัน

ทันตแพทย์ส่วนใหญ่ที่เข้าร่วมการศึกษา ทั้งทันตแพทย์ทั่วไปและทันตแพทย์จัดฟัน มองว่าความจำเป็นในการจัดฟันเป็นข้อมูลแรกที่วัยรุ่นซึ่งต้องการจัดฟันควรทราบ โดยอธิบายว่าปกติแล้ว เมื่อวัยรุ่นเข้ามาปรึกษาเกี่ยวกับการจัดฟัน ก็จะต้องถามถึงสาเหตุและความจำเป็นในมุมมองของวัยรุ่นที่ต้องการจัดฟันก่อน แล้วจึงทำการตรวจช่องปาก และประเมินถึงความจำเป็นไปได้และความสมเหตุสมผล ในการจัดฟันเพื่อแก้ไขปัญหาตามที่วัยรุ่นต้องการ จากนั้นจึงอธิบายให้วัยรุ่นเข้าใจถึงความจำเป็นในการจัดฟันในมุมมองของทันตแพทย์ เพื่อให้เขาได้ประกอบการตัดสินใจ โดยทันตแพทย์ส่วนหนึ่งให้ความเห็นว่า ไม่สนับสนุนในกรณีที่วัยรุ่นอยากจัดฟันเพื่อความสวยงามเพียงเล็กน้อย หรือต้องการจัดฟันเพราะตามแฟชั่นหรือตามเพื่อน ตัวอย่างของความเห็นของการให้ข้อมูลเกี่ยวกับความจำเป็นในการจัดฟันของวัยรุ่น อาทิ

D1, D6, D7 และ D8: ทันตแพทย์ทั่วไป ให้ข้อมูลว่าจะสอบถามเหตุผลและความจำเป็นของวัยรุ่นที่ต้องการจัดฟันร่วมกับประเมินสภาวะช่องปากก่อน แล้วจึงอธิบายให้วัยรุ่นเข้าใจว่าในกรณีของเขานั้นสามารถแก้ปัญหาคด้วยการจัดฟันได้หรือไม่ หรือมันสมเหตุสมผลในการจัดฟันหรือไม่ ดังนี้

“อย่างแรกก็คือต้องถามก่อนว่า เหตุผลว่าทำไมเค้าถึงอยากจะจัดฟันเนาะ เพราะคนไข้แต่ละคนก็จะมีเหตุผลแตกต่างกันไป ไม่ว่าจะคนไข้จะมาด้วยอยากสวยงาม ปัญหาฟันซ้อนเก หรือว่าปัญหากระบบบดเคี้ยว...เพราะต้องถามถึงวัตถุประสงค์ที่เค้าอยากจะจัดเพราะอะไร แล้วเราจะได้อธิบายได้ว่ามันสมควรหรือไม่ว่าจะเกิดผลประโยชน์ที่ดีกับเค้ามั้ย” (D1-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 27 พฤศจิกายน 2554)

“อธิบายลักษณะฟันของเค้าก่อน ว่าเค้าเหมาะสมที่จะไปเป็นปัญหาในมุมมองของทันตแพทย์มั้ย เค้าควรจะจัดฟันมั้ย...คือเด็กบางคนเค้าอยากมาเพราะคิดว่า คืออยากสวยเหมือนเพื่อน คือเค้าไม่รู้ตัวว่า อย่างคนอื่นที่จัดเนี่ย อาจจะเป็นเพราะฟันเค้ามีปัญหาเหรีเปลา เค้าก็น่าจะควรรับรู้ว่าเป็นของตัวเองจริงๆ มีปัญหาเหรีเปลา แต่ถ้าพอรู้แล้วว่าจริงๆ ฟันเค้าไม่ได้มีปัญหาอะไรเลย เค้าอาจจะมีความคิดที่เปลี่ยนไปก็ได้” (D6-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 28 พฤศจิกายน 2554)

“สภาวะช่องปากของคนไข้ล่ะคะ ต้องให้รู้ก่อนว่าลักษณะช่องปากที่เค้ารู้สึกว่ามีผิดปกติเนี่ย มันผิดปกติจริงรึเปล่า บางกรณีมันผิดปกติไปแบบนึงแล้วเค้าคิดว่ามันจะแก้ได้ด้วยวิธีการจัดฟัน แต่จริงๆแล้วมันอาจจะไม่ใช่ ก็จะทำให้เค้าทราบสภาพจริงๆ ของเค้าก่อนว่ามันจะจัดฟันได้รึเปล่า หรือว่ามันอาจจะแก้ไม่ได้” (D7-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 28 พฤศจิกายน 2554)

“ต้องบอกว่าจริงๆเค้ามีปัญหาจริงๆ รึเปล่า...คือถ้าเพื่อความสวยงามแล้วเนี่ย...คือจริงๆการจัดฟันมันระยะยาว ใจ มันใส่ติดแน่นระยะยาว 2-3 ปี เนอะ ถ้าเกิดเค้าเพื่อความสวยงาม...พอไปถึงกลางทางแล้วถอดออกอย่างเงี้ย เค้าก็จะเสียเงินไประหว่างทาง โดยไม่ได้ประโยชน์ของการจัดฟัน” (D8-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 28 พฤศจิกายน 2554)

E1 และ E2: ทันตแพทย์จัดฟัน ให้ความสำคัญเห็นว่าจะต้องทราบถึงความต้องการจัดฟันของวัยรุ่นก่อน ว่าต้องการจัดฟันเพราะอะไร และสิ่งนั้นเป็นปัญหามากน้อยเพียงใด แล้วจึงประเมินความเป็นไปได้และความเหมาะสมในการจัดฟัน และอธิบายให้ผู้ปกครองและวัยรุ่นประกอบการตัดสินใจ ทั้งนี้เพื่อหลีกเลี่ยงการจัดฟันตามแฟชั่นหรือตามเพื่อน และ หลีกเลี่ยงการไม่ให้ความร่วมมือตลอดการรักษาซึ่งอาจทำให้เกิดการล้มเหลวในการรักษา ดังนี้

“โดยทั่วไปจะถามเค้าก่อนว่าอยากจัดฟันเพราะอะไรคะ เพื่อหา *chief complaint* ของคน ไข้ก่อน เพราะว่าเราพยายามจะเลี่ยงการจัดตามแฟชั่นหรือจัดตามเพื่อน แล้วก็ดูว่าความต้องการเค้าจริงๆ มากๆ น้อยแค่ไหน เพราะฉะนั้นบางทีแม่กระตังเด็กเล็กๆ แล้วเค้าต้องการมากเนี่ย เค้าจะบอกแม่ว่าเค้าโดนเพื่อนล้อหรืออะไร แต่ถ้าสมมติว่าวัยรุ่นที่...ชั้นอยากจัดอย่างเงี้ย...เค้าก็จะตอบคำถามเรายาก ถึงแม้ว่าเค้าจะมีฟันยื่นหรือฟันเก...เค้าก็จะพยายามนึกคำตอบให้ตรงใจ हमอ เราก็จะปรับคน ไข้ได้ระดับหนึ่ง ทีนี้ พอเรารู้แล้วว่าเค้ามีความต้องการจัดฟันที่ชัดเจนจริงๆเนี่ย สิ่งที่เค้าและผู้ปกครองเค้าควรจะรู้ อันที่ 1 ก็คือ...เค้ามีความผิดปกติอะไรบ้าง เพื่อจูนเรากับเค้าให้ตรงกันว่าสิ่งที่เค้าต้องการกับสิ่งที่เรามองเป็นยังไง” (E1-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 30 ธันวาคม 2554)

“ส่วนใหญ่ผู้ปกครองเค้าจะถามเองว่า เอ๊ะ ลูกเค้าเนี่ย มีความจำเป็นอะไรที่ต้องจัดฟันมัย อันนี้เป็นประเด็นสำคัญนะ เพราะถ้าลูกเค้าฟันยื่น ฟันเก แต่ไม่มากเนี่ยต้องจัดฟันมัย หรือว่าคางยื่น ฟันหน้าล่างคร่อมฟันหน้าบน ต้องจัดฟันมัย เป็นคำถามที่ดีนะ เพราะฉะนั้น ที่ตอบก็คือ จะจัดฟัน หรือไม่จัดฟันก็ขึ้นอยู่กับเหตุผล 3 ประการดังต่อไปนี้ คือ หนึ่ง การสบฟันเค้าดีมัย หรือว่ามีปัญหา ลูกเค้ามีการจัดฟันแบบนี้เนี่ย ควรจะจัดฟันมัย จะจัดหรือไม่จัดเนี่ย อาจารย์ก็จะบอกหลักการ ส่วนการตัดสินใจจัดหรือไม่จัดก็เป็นเรื่องของผู้ปกครอง...ต้องดูทัศนคติก่อน อันดับแรกว่าคน ไข้ต้องการทำหรือไม่ เค้าต้องการจริงๆ มัย เป็นสิ่งที่มีเค้าสมัครใจอยากจะทำจริงๆ

เพราะถ้าเค้าไม่ต้องการ ผลต่อๆ ทันทแพทย์อาจไม่จำเป็นต้องทำอะไรให้เค้า เพราะถ้าไปทำเหมือนไปฝืนใจเค้าอะ โอกาส fail ก็จะมีเยอะ” (E2-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 30 ธันวาคม 2554)

E9: ทันทแพทย์จัดฟัน มองว่าวัยรุ่นต้องทราบถึงปัญหาการสบฟันผิดปกติของตนเองก่อน แล้วจึงอธิบายว่าในมุมมองของเราเห็นว่ามี ความจำเป็นในการจัดฟันมากน้อยเพียงใด ดังนี้

“ต้องบอกเค้าว่าลักษณะการสบฟันผิดปกติของเค้าเนี่ย เป็นยังไง แล้วก็การสบฟันผิดปกติของเค้ามีความจำเป็นที่จะต้องจัดฟันหรือไม่จัดฟันมากน้อยแค่ไหน เพราะว่าลักษณะการสบฟันผิดปกติบางอย่างก็ไม่จำเป็นต้องจัด เช่น มี spacing นิดๆหน่อยๆ แล้วคนไข้ยอมรับได้ การจัดฟันก็อาจจะไม่จำเป็นกับเค้า เพราะฉะนั้นเราต้องบอกว่าความผิดปกตินั้นคืออะไร แล้วเค้ารู้สึกถึงความผิดปกตินั้น เป็นปัญหาจริงๆของเค้ามั๊ย ถ้ามันเป็นปัญหาสำหรับเค้า เราก็ต้องทำการแก้ไขให้เค้า ในขณะที่เดียวกัน มันจะมีปัญหาการสบฟันผิดปกติที่ไม่ได้เป็นปัญหาสำหรับเค้า เค้าไม่เคยรู้เลยว่าตรงเนี่ย มีปัญหา แต่เราเจอ...เราก็ต้องบอกเค้าเหมือนกันว่าตรงเนี่ยเป็นลักษณะการสบฟันที่ผิดปกติ ที่จำเป็นหรือไม่จำเป็นต้องรักษาอย่างไร ซึ่งส่วนใหญ่แล้วมันจะเป็นเรื่องของฟันหลัง ที่คนไข้ไม่เคยรู้ว่าฟันล้ม ฟันหาย ฟันขึ้นไม่ได้...ส่วนใหญ่คนไข้จะมองเห็นแค่ด้านหน้า ฟันหน้า แล้วก็...พอออกไปแล้วว่าความผิดปกติมียังงี้” (E9-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 5 มกราคม 2555)

(2) ทันทแพทย์ที่ทำการรักษาทางทันตกรรมจัดฟัน

จากการสัมภาษณ์ทันตแพทย์ที่เข้าร่วมวิจัยการศึกษา ทันตแพทย์ทั่วไป และทันตแพทย์จัดฟันส่วนใหญ่ มองว่าข้อมูลที่วัยรุ่นควรทราบเกี่ยวกับการจัดฟันเป็นอันดับที่สองคือ ข้อมูลเกี่ยวกับทันตแพทย์ที่ทำการรักษาทางทันตกรรมจัดฟัน โดยให้ความเห็นว่าวัยรุ่นควรจะต้องรู้ว่าทันตแพทย์ที่ทำการรักษาทางทันตกรรมจัดฟันมีทั้งแบบที่จบจากสถาบันที่ได้รับการรับรองจาก ก.พ. ซึ่งเป็นทันตแพทย์เฉพาะทางด้าน การจัดฟันโดยตรง และแบบที่เรียนมาเป็นหลักสูตรระยะสั้น โดยส่วนใหญ่จะให้ข้อมูลแก่คนไข้และผู้ปกครองเพื่อประกอบการตัดสินใจ และแนะนำให้ทำการรักษาทางทันตกรรมจัดฟันกับทันตแพทย์จัดฟันโดยตรง อาทิ

D5, D8 และ D9: ทันตแพทย์ทั่วไป มองว่าข้อมูลที่วัยรุ่นควรทราบเป็นอันดับที่สองคือข้อมูลเกี่ยวกับทันตแพทย์ที่ทำการรักษาทางทันตกรรมจัดฟัน เนื่องจากมีทั้งทันตแพทย์ที่จบจากมหาวิทยาลัย และทันตแพทย์ที่เรียนมาเป็นหลักสูตรระยะสั้น โดยให้ความเห็นว่า

ควรจะจัดฟันกับทันตแพทย์จัดฟันที่จบจากสถาบันที่ได้รับการรับรองจาก ก.พ. หรือจัดฟันกับอาจารย์ทันตแพทย์ ซึ่งส่วนใหญ่จะให้ข้อมูลกับผู้ปกครองและคนไข้เพื่อประกอบการตัดสินใจเอาเอง ดังนี้

“ควรจะรู้อีกอย่างว่าจะเลือกจัดฟันกับทันตแพทย์คนไหน เพราะเดี๋ยวนี้ก็มีหลายอย่างเนาะ จากเรียนแบบมหาลัย กับ แบบที่ค่าเรียนเป็น course อะคะ เหตุผลก็เพื่อประกอบการตัดสินใจ” (D5-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 28 พฤศจิกายน 2554)

“ถ้าเค้าจะจัดฟันจริงๆแล้ว ควรจะไปจัดกับสถาบัน คณะ หรือว่าร้านที่เค้าได้รับรองจริงๆ ว่าจัดฟัน ผ่านอาจารย์นะ ส่วนมากจะแนะนำให้ไปพบอาจารย์นะ ไปร้านที่มีหมอจบจัดฟันจริงๆน่าจะดีกว่า...เราก็ก็นำสถานที่ที่เค้าควรจะไป อย่างถ้าเป็นอาจารย์ที่เรารู้จัก หรือว่าร้านที่น่าเชื่อถือ ส่วนมาก เดี่ยวนี้มันมี take course เยอะเนาะ ในส่วนตัวก็ยังไม่ค่อยแนะนำเท่าไร” (D8-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน 2554)

“การศึกษาของหมอจัดฟันนะคะ ว่าเค้าไปเรียนจัดฟันที่ไหนมา เชื่อถือได้มั๊ย อาจจะต้องไปค้นคว้า...จะพูดว่าไงดี เค้าอาจจะต้องไปศึกษาดูว่า หมอคนนั้น หมอคนนั้น เปรียบเทียบดูว่ามีคนเคยจัดแล้ว ชมเค้า หรือว่า...มีข้อต่อว่า ดิฉันอะไรอย่างเงี้ยนะคะ ซึ่งตรงเนี่ย ตัวเราเองคงไม่บอกอะไรอะคะ คงต้องให้น้องเค้าไปศึกษาร่วมกับผู้ปกครอง ข้อมูลตรงนี้ถ้าสำคัญก็คือ อาจจะต้องสำคัญที่ตัวผู้ปกครองนะคะ ไม่ได้สำคัญอยู่ที่การตัดสินใจของน้องเค้าคนเดียวอะคะ” (D9-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 8 ธันวาคม 2554)

E9: ทันตแพทย์จัดฟัน ให้ความเห็นว่าจะเน้นการให้ข้อมูลเพื่อให้อัยกรู้ว่าทันตแพทย์จัดฟันมีทั้งแบบที่เรียนจบเฉพาะทางด้านการจัดฟันมาโดยตรง และแบบที่เข้าคอร์สสั้นๆ เนื่องจากวัยรุ่นส่วนใหญ่ไม่รู้ข้อมูลนี้ ซึ่งในบางกรณีทำให้เกิดปัญหาตามมาจากการไปปรึกษากับทันตแพทย์ที่ไม่ได้จบเฉพาะทาง และยากต่อการตามแก้ไขของทันตแพทย์จัดฟัน ดังนี้

“ควรให้ความรู้ว่าทันตแพทย์จัดฟันมีหลายแบบ มีทั้งแบบเรียนมาโดยตรง และแบบที่เข้าคอร์สสั้นๆ ก็มี คนไข้มักจะไม่รู้จุดนี้ ก็สามารถที่จะแทรก ให้ความรู้คนไข้ตรงจุดนี้ได้ด้วย ความจริงต้องเน้นให้ข้อมูลเลย (หัวเราะ) ให้ความรู้ เพราะคนไข้วัยรุ่นตอนนี้มันไปเรื่อยนะ เข้าตามคลินิก ถ้ามแต่ราคาเท่าไร บางทีเค้าไม่รู้ ก็เข้าไป เจออย่างคลินิก ก. (นามสมมติ) อย่างเงี้ย...นั่นคือปัญหาหนักนะ...จริงๆ มันเป็นปัญหาหนักนะ...จริงๆมันเป็นปัญหาใหญ่ตรงที่ว่าคนเรามันไม่ได้จัดฟันกันชีวิตหนึ่งหลายๆ ครั้ง กำเงินมา 3 หมื่น 4 หมื่น ไปเสียให้คลินิก ก. แล้วได้ละกลับมามีปัญหา คลินิก ก. เป็นแค่ส่วนหนึ่ง ยังมีส่วนอื่นๆ อีกเยอะแยะ หลายคน เพราะคนไข้ไม่รู้ แล้วพอเกิดปัญหา...หมอจัดฟันต้องตามแก้ บางหมอ หลายคนก็ตัดปัญหา ถ้ามามี

คลินิก ก. ไม่ทำ เพราะมันแก้ยาก แล้วคนไข้พวกนี้จะเป็นคนไข้ที่เสียไปแล้ว ดึงคืนได้ยาก หรือบางคนนิสัยเสียไปแล้วด้วย เพราะมีความรู้สึกที่ว่าเค้าเสียเงินไปเยอะแล้ว ความเบื่อหน่ายของการจัดฟันมันจะมา เพราะฉะนั้น ถึงเราเริ่มจัดไปซักรัก ก็ไม่ยอมมา เบื่อ เค้าก็โคตรอย่างเจ็ย แต่ถ้าคนนี้ไปเริ่มต้นกับหมอที่มีความรู้เกี่ยวกับการจัดฟัน เค้าคงได้ผลงานที่ดีออกไป เพราะฉะนั้นปัจจุบันมีเยอะ” (E9-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 5 มกราคม 2555)

E10: ทันตแพทย์จัดฟัน ให้ความเห็นว่าโดยส่วนตัวจะให้ข้อมูลเกี่ยวกับทันตแพทย์จัดฟันที่มีอยู่ในประเทศไทย และแนะนำให้เขาไปหาข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อประกอบการตัดสินใจในการเลือกที่จะจัดฟันกับทันตแพทย์คนใด เนื่องจากการจัดฟันใช้เวลานานและต้องอาศัยความร่วมมือสูง จึงควรเลือกที่เหมาะสมและพึงพอใจ ดังนี้

“บอกเค้าให้รู้ว่า กลุ่มหมोजัดฟันที่จบจัดฟันจริงๆเนี่ย มีอยู่ที่คนในเมืองไทย แล้วก็คนไข้เกือบทุกคน ก็จะให้ website ให้เค้าไปเช็คเอง คือให้ความรู้เหมือนกับ educate คนไข้เฉยๆ คือให้ความรู้เค้าว่า ไปหาคุณนะ อย่าพึ่งเชื่อหมอกคนแรก คือชอบที่สุดว่าให้คนไข้ไปหาหมอหลายๆคน คือไม่ได้ชอบให้คนไข้อยู่แต่กับเรา ไม่ได้คิดอย่างนั้น ค่ะ ก็จะให้ความรู้เค้าบอกว่า ให้ไปถามหมอเค้าอย่างเจ็ย ลูกเอานามบัตรหมอไปเลย ว่าหมอคนเนี่ย พูคว่าอย่างเนี่ย แล้วหมอคนอื่น พูคว่าอะไร เพราะเราต้องอยู่กับคนไข้นาน ให้คนไข้ คุณพ่อคุณแม่เลือกเอง ว่าคุยกับใครแล้วคลิก อยู่ด้วยกันแล้ว happy อ่า อย่างเจ็ย เหมือนกัน เพราะระยะเวลาการจัดฟันมันตั้งสองสามปีเนาะ สองสามปีนี่คือพี้นะคะ แต่คนที่เค้าจัดห้าหกปีนี่ที่ไม่รู้นะคะว่าทำไมเค้าจัดห้าหกปี โอเคมั๊ยคะ แต่สองสามปีนี่คือส่วนใหญ่ที่จะอย่างงี้ ก็ educate ให้เค้าทราบ แล้วให้เค้าเลือกเองตัดสินใจเอง ชอบให้เค้ามี second, third opinion อย่างเจ็ยค่ะ ก็ให้เค้าเลือกเองนะคะ ก็อย่างนั้นมากกว่า ปัญหาของเค้าเอง แล้วก็ปัญหาที่เกี่ยวกับผู้ปกครองด้วย...ให้เค้ารู้ว่าควรจะจัดฟันกับใครกับใคร แล้วก็ให้คนไข้เป็นคนตัดสินใจเอง เราไม่ได้ mind ว่าจะจัดกับเรารึเปล่า” (E10-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2555)

(3) การเตรียมช่องปากก่อนการจัดฟัน

ทันตแพทย์ที่เข้าร่วมการศึกษา ให้ความเห็นว่าข้อมูลที่วัยรุ่นตอนต้นควรทราบเป็นอันดับที่สามคือ การเตรียมช่องปากก่อนการจัดฟัน โดยวัยรุ่นควรที่จะต้องรู้ว่าก่อนติดเครื่องมือในการจัดฟัน เขาจะต้องได้รับการเตรียมช่องปากอย่างไรบ้าง เช่น อุดฟัน ชูหินปูน ถอนฟัน ผ่าฟันคุด หรือรักษารากฟัน เป็นต้น เพื่อที่จะได้วางแผนทั้งในเรื่องระยะเวลา, ค่าใช้จ่ายในการเตรียมช่องปากและความเป็นไปได้ในการให้ความร่วมมือในการรักษา อาทิ

D2 และ D3: ทันตแพทย์ทั่วไป ให้ความเห็นว่าอยากให้ข้อมูลเกี่ยวกับการเตรียมช่องปากก่อนการจัดฟันแกว้ยรุ่น เค้าจะได้ทราบว่าต้องทำอะไรก่อนการจัดฟันและต้องจ่ายค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมสิ่งใดอีกบ้าง เพื่อประกอบการตัดสินใจ D3 ยังให้ความเห็นเพิ่มเติมว่า บางครั้งถึงแม้เด็กกลัวการเตรียมช่องปาก แต่ถ้ามีความคิดอยากที่จะจัดฟันแล้ว ยังไงก็ยินยอมเพื่อที่จะได้จัดฟัน

“ข้อมูลที่อยากให้อีกคือ ก่อนที่จะติดเครื่องมือได้เนี่ย ต้องตรวจเช็คช่องปากก่อน ไข่ม้อย ถ้ามีผุ อุดได้ม้อย หรือถ้าผุจนอุดไม่ได้ต้องถอนรีเปลา หรือว่าต้องรักษารากฟันก่อน หรืออะไรอย่างเงี้ย มันจะมีค่าใช้จ่ายที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับการจัดฟัน ค่าใช้จ่ายส่วนเนี้ยมันก็จะตามมา” (D2-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 27 พฤศจิกายน 2554)

“การเตรียมช่องปาก ว่าน้องอาจจะต้องทำอะไรบ้าง ก่อนที่จะจัดฟัน เช่น มีฟันผุ อุดฟัน อะไรอย่างเนี้ย ต้องมาบ่อยๆ เรื่องของการขูดหินปูนที่อาจต้องบ่อยครั้ง...ก็จะได้ประกอบการตัดสินใจ บางทีเด็กมันก็จะกลัวต้องอุดฟัน ถอนฟัน ขูดหินปูน ต้องมาบ่อยๆ อะไรอย่างเงี้ยค่ะ...แต่ส่วนใหญ่เด็กเค้าก็...ถ้าอยากจัด ยังไงก็จะจัดอะเนาะ” (D3-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 28 พฤศจิกายน 2554)

D5 และ D8: ทันตแพทย์ทั่วไป ให้ความเห็นว่าควรให้ข้อมูลเกี่ยวกับความจำเป็นในการถอนฟันก่อนการจัดฟันแกว้ยรุ่น เพื่อที่จะได้พิจารณาว่าเค้ายอมรับได้ม้อย หากรับไม่ได้ในบางกรณีก็อาจไม่สามารถทำการรักษาทางทันตกรรมจัดฟันได้

“ต้องมีการถอนฟันบางซี่ รับได้ม้อย บางคนเค้าจะไม่ยอมรับเรื่องการถอนฟัน เพราะฉะนั้นก็จะไม่ยอมถอน ไม่ยอมอะไร ผลลัพธ์ที่ได้ ถอนกับไม่ถอนจะแตกต่างกัน แล้วเค้าจะยอมรับได้ม้อย...รวมถึงการเตรียมช่องปากด้วย...เพราะถ้าเค้ารับไม่ได้ก็อาจจะไม่สามารถจัดได้เนาะ” (D5-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 28 พฤศจิกายน 2554)

“ถ้าจะจัดฟันต้องมีการเตรียมช่องปากก่อน ถอนฟัน อย่างน้อยประมาณสี่ซี่เนี่ย แล้วเค้าจะยอมรับได้รีเปลา” (D8-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน 2554)

E2, E4 และ E5: ทันตแพทย์จัดฟัน เค้าให้ฟังว่าจะให้ข้อมูลการเตรียมช่องปากก่อนการจัดฟันแกว้ยรุ่น โดยก่อนจัดฟันต้องมีการเตรียมช่องปาก เพื่อให้มีสุขภาพช่องปาก (Oral hygiene) ที่ดีทั้งเหงือกและฟันก่อน มิเช่นนั้นอาจจะเกิดผลเสียตามมาระหว่างการจัดฟัน นอกจากนั้นยังต้องมีการพิมพ์ปาก เอ็กซเรย์ และถ่ายรูป เพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้นก่อนการรักษาด้วยวีรุ่นควรที่จะได้รู้ก่อนเพื่อที่จะได้ว่าเตรียมตัว วางแผนว่าจะต้องทำอะไรก่อนบ้าง ดังนี้

“ก่อนรักษาเนี่ย จะต้องให้มีฟันดี เหงือกดีก่อน ฟันดีก็ไม่ถึงอุดฟันให้ เรียบร้อย การดูแลรักษาความสะอาด...เหงือกดีก็คือต้องขูดหินปูน ให้ฟันแข็งแรง เหงือกแข็งแรง ก่อนเริ่มรักษาทางทันตกรรมจัดฟัน หรือบางครั้งอาจต้องถอนฟันคุดก่อน” (E2-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 3 มกราคม 2555)

“การเตรียมช่องปากก่อนการจัดฟัน บางคนก็จะมาด้วยอยากคิดเลย เร็วๆ อย่างเงี้ย อุดฟันถอนฟันคุด ทำทีหลัง ได้มัย்ய์ ต้องบอกว่าส่วนใหญ่มาตรฐานแล้ว ต้องอุดฟันขูดหินปูนก่อน แต่ในวัยรุ่นเนี่ย ถ้าฟันคุดขึ้นเร็ว ถ้ามีผลต่อการเคลื่อนฟัน อาจจะต้องเอาออกก่อน แต่ส่วนใหญ่เราจะจบเคสตอน 16-17 อยู่แล้ว ฟันคุดก็อาจจะเอาออกทีหลังน้ำ คือจะ film ดูอยู่แล้ว แต่เอาไว้ก่อนได้... ผู้ป่วยจะต้องได้รู้ว่าเค้าจะต้องทำอะไรบ้างก่อนการจัดฟัน แล้วมันมีความสำคัญอย่างไร เพราะถ้าช่องปากไม่ดีเนี่ย รับผิดชอบเครื่องมือไปก็จะมีแต่ผลเสียนะคะ แล้วก็ต้องคุยแผนการรักษาอย่างละเอียด แล้วหลังจากจัดฟันละมีอะไรต้องทำบ้าง อย่างเช่นต้องทำครอบ หากมีฟันซี่เล็ก ผิดปกติ มันอาจจะมียาใช้จ่ายเพิ่มเติม บางคนอาจจะคิดว่าโอเค 30,000 แล้วพอจบ จัดเสร็จก็จากไป มันมีอย่างอื่นอีกเยอะ ซึ่งเราต้องบอก ไม่งั้นมาบอกทีหลังคนไข้เค้าอาจจะ โอ๊ย เหนอ รุ้จึไม่จัดดีกว่า ตอนแรกก็ได้อยู่ทำไมต้องทำอะไรเยอะแยะมากมาย คนไข้จะได้เตรียมตัว เตรียมใจ ในแง่ของการรักษาที่มากมาย ทั้งค่าใช้จ่ายและระยะเวลาด้วยค่ะ” (E4-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 3 มกราคม 2555)

“ต้องมีการเตรียมช่องปากก่อน ต้องพิมพ์ปาก ถ่ายรูป x-ray เพราะจะได้เห็นข้อมูลเบื้องต้นก่อนการรักษา เค้าจะได้รู้ว่าจะต้องทำอะไรบ้างก่อน...เมื่อคุณความจำเป็นเสร็จแล้ว ก็จะมาคุยว่าก่อนที่จะเริ่มการจัดฟันต้องทำอะไรก่อนบ้าง ยกตัวอย่างเช่น การเตรียมช่องปาก เพราะการ analysis ช่องปาก ก็เป็นสิ่งสำคัญอันดับหนึ่ง ถ้าสมมติว่า oral hygiene ไม่ดี การจัดฟันจะส่งผลอะไรบ้าง ก็ต้องบอกคนไข้ ก็จะต้องมีการอุดฟัน ขูดหินปูน บางคนก็ต้องมีผ้าฟันคุด แล้วก็รวมถึงว่าต้อง take document อะไรบ้างอย่างเช่น พิมพ์ปาก ถ่ายรูป เพื่อที่จะเป็นข้อมูลเบื้องต้นก่อนการรักษา x-ray फिल्मอะไรบ้าง ตามความจำเป็น เพื่อเค้าจะได้รู้ก่อนว่าจะต้องเตรียมตัว ทำอะไรก่อนบ้าง” (E5-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 3 มกราคม 2555)

(4) แผนการรักษา

ทันตแพทย์ที่เข้าร่วมการศึกษา ให้ความเห็นว่าข้อมูลที่วัยรุ่นตอนต้นควรทราบเป็นอันดับที่สี่คือ แผนในการรักษาทางทันตกรรมจัดฟัน โดยวัยรุ่นควรที่จะต้องรู้ว่าแผนการรักษาเพื่อที่จะแก้ไขปัญหาในกรณีของตนทำอย่างไรบ้าง มีขั้นตอนเป็นอย่างไร มีค่าใช้จ่ายเท่าใด เพื่อจะได้เป็นแนวทางในการประกอบการตัดสินใจว่าจะยินยอมทำตามแผนการรักษาหรือไม่ เพราะถ้าหากวัยรุ่นไม่ให้ความร่วมมือ การรักษาที่อาจไม่ประสบผลสำเร็จตามที่ตั้งใจไว้ อาทิ

D4 ทันตแพทย์ทั่วไป ให้ความเห็นว่าหลังจากที่วัยรุ่นทราบปัญหาของตนแล้ว ก็จะต้องรับรู้ถึงแผนในการรักษา ทั้งในส่วนของขั้นตอนและค่าใช้จ่ายในการรักษา เพื่อที่เค้าจะได้พิจารณาว่าสามารถรับได้มั้ย ดังนี้

“พอเค้ารับทราบปัญหาแล้วก็จะเป็นเรื่องของการวางแผนการรักษา ว่าเราจะวางแผนการรักษาให้เค้าอย่างไรบ้าง เพราะเค้าต้องรู้ขั้นตอนการรักษารวมไปถึงค่าใช้จ่าย คนไข้จะรับได้มั้ย” (D4-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 28 พฤศจิกายน 2554)

E2, E6 และ E9: ทันตแพทย์จัดฟัน ให้ความเห็นว่าวัยรุ่นควรทราบเกี่ยวกับแผนในการรักษาพร้อมทั้งอธิบายเหตุผล เพื่อจะได้ประกอบการตัดสินใจ เนื่องจากบางการรักษามีความซับซ้อนและต้องอาศัยความร่วมมือของคนไข้จึงจะสำเร็จได้

“การวางแผนการรักษา...ต้องอธิบายให้รู้ว่าเหตุใดจึงต้องมีแผนการรักษา เช่นนั้นด้วย” (E2-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 30 ธันวาคม 2554)

“เค้าจะต้องรู้ว่าการรักษานั้นจะทำยังไง ถ้ามีความผิดปกติในส่วนกระดูกจะแก้ไขยังไง ความผิดปกติของฟันจะแก้ไขด้วยวิธียังไง” (E6-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 4 มกราคม 2555)

“แนวทางในการรักษา ว่าการรักษาความผิดปกติในลักษณะนี้เราจะต้องทำอย่างไรบ้าง จะต้องจัดฟันด้วยการถอนฟันหรือไม่ถอนฟัน ระหว่างการจัดฟันต้องมีอุปกรณ์อื่นช่วยด้วยมั้ย อย่างเช่น ต้องมีใส่เครื่องมือที่เป็นเครื่องมือนอกช่องปากพวก head gear รีปล่า จะต้องมีการใส่ยาง ข้างบนข้างหลัง หรืออาจต้องมีการใส่สกรู หรืออะไรที่เป็นแนวทางการรักษาทั้งหมด เพื่อจะได้ให้เค้าเป็นแนวทางในการตัดสินใจว่าจะรับหรือไม่รับการรักษา เพราะว่าถ้าเค้าตัดสินใจรับการรักษา ก็จะต้องทำตามสิ่งที่วางแผน ไม่งั้นผลการรักษามันก็จะไม่เป็นตามแบบที่ตั้งใจเอาไว้” (E9-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 5 มกราคม 2555)

(5) การคงสภาพหลังจัดฟัน

ทันตแพทย์ที่เข้าร่วมการศึกษา ให้ความเห็นว่าข้อมูลที่วัยรุ่นตอนต้นควรทราบเป็นอันดับที่ห้าคือ การคงสภาพหลังการจัดฟัน โดยวัยรุ่นควรที่จะต้องรู้ว่าหลังการจัดฟันเสร็จเรียบร้อยแล้ว ส่วนใหญ่จะต้องใส่เครื่องมือคงสภาพหลังการจัดฟัน (Retainer) มิเช่นนั้นฟันที่จัดเสร็จเรียบร้อยแล้วอาจมีการเคลื่อนตัว หรือกลับคืนสภาพ (Relapse) ได้ ซึ่งหากวัยรุ่นไม่ให้ความร่วมมือก็จะเกิดความล้มเหลวในการรักษาตามมาภายหลังได้ อาทิ

D4 และ D5: ทันตแพทย์ทั่วไป มองว่าควรให้ข้อมูลเกี่ยวกับการดูแลสภาพของตนเองภายหลังการจัดฟัน โดยต้องอธิบายให้วัยรุ่นฟังว่าต้องอาศัยความร่วมมือในการดูแลตนเอง เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการล้มเหลวในการรักษาตามมา ดังนี้

“การดูแลสภาพหลังจัดฟันของเค้า เพราะถ้าจัดฟันเสร็จแล้วเค้าควรจะดูแลตัวเองยังไงบ้างเพราะว่า...การจัดฟันนี้ต้องอาศัยการคงสภาพหลังการรักษาด้วย ไม่งั้นการรักษา ก็คงไม่สมบูรณ์ เพราะขึ้นอยู่กับความร่วมมือของคนไข้ด้วย เพราะถ้าให้ความร่วมมือไม่สุดขั้นตอน ก็มีโอกาส fail ที่หลังได้ คนไชน่าจะต้องรู้ตรงนี้ไว้ด้วยค่ะ ” (D4-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 28 พฤศจิกายน 2554)

“เค้าควรจะรู้ว่าหลังจัดฟันเนี่ย เค้าควรจะดูแลตัวเองอย่างไร เพราะจะมีปัญหา บางคนจะ relapse อะ ไรอย่างเงี้ยค่ะคือจัดได้ก็จริง แต่ผลอาจไม่เป็นตามคาด เพราะต้องอาศัยความร่วมมือของคนไข้” (D5-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 28 พฤศจิกายน 2554)

E4: ทันตแพทย์จัดฟัน ให้ความเห็นว่าต้องให้ข้อมูลเกี่ยวกับการใส่เครื่องมือคงสภาพหลังการจัดฟัน โดยเฉพาะในกลุ่มวัยรุ่นตอนต้น เนื่องจากจัดเสร็จเร็วก็ยิ่งจะต้องใส่เครื่องมือคงสภาพเป็นเวลานาน โดยแนะนำให้ใส่ตลอดชีวิต เพื่อป้องกันการกลับคืนสภาพ มีคนไข้หลายคนต้องกลับมาจัดฟันใหม่เนื่องจากไม่ใส่เครื่องมือคงสภาพแล้วฟันเคลื่อน ดังนี้

“สำคัญที่สุดก็คือจัดฟันเสร็จแล้วก็ต้องใส่ retainer ยิ่งทำในวัยรุ่นเนี่ยเสร็จเร็ว สมมติเริ่ม 12 อายุ 14-15 เสร็จเนี่ย เค้าต้องใส่ retainer เป็นเวลานาน โดยทฤษฎีก็คือปีแรกต้องใส่ตลอด ปีที่สองต้องใส่เวลานอน พอหลังจากปีที่สองก็ต้องลดเวลาลงนะคะ อาจจะคืนวันคืน อาทิตย์นึงสองสามคืนไปเรื่อยๆ วิจัยออกมาแล้วดีที่ที่สุดก็คือตลอดชีวิต แต่เด็กวัยรุ่นส่วนใหญ่ก็คือ แป็บเดียวอะค่ะ ชอบใส่เหล็ก พอถอดเครื่องมือแล้วก็ไม่ได้ใส่ retainer ก็คืนสภาพ ก็กลับมาจัดใหม่ เสียเงินอีกรอบนึง ก็คือข้อมูลนั้นสำคัญเพราะ ถ้าไม่ได้ใส่ retainer ก็ต้องกลับมาจัดใหม่ เสียเวลา เจ็บตัวด้วย แล้วส่วนใหญ่ผู้ปกครองก็จะไม่ happy ส่วนใหญ่ที่เราเจอเคสก็คือมาตอนอายุ 30 จัดรอบ 2 รอบ 3 อะ ไรอย่างเงี้ย เพราะว่าหมอมองไม่เห็นบอกเลยว่าต้องใส่ retainer ไม่รู้มาก่อนว่าต้องใส่ตลอด นึกว่าต้องใส่ปีเดียว ก็เลยเสียเวลาคนไข้ ” (E4-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 3 มกราคม 2555)

E8: ทันตแพทย์จัดฟัน ให้ความเห็นว่า การจัดฟันไม่เหมือนกับศัลยกรรม การทำตาสองชั้น หรือ การทำจมูกโด่ง ซึ่งเมื่อทำเสร็จก็จะคงอยู่อย่างนั้น ในการจัดฟันนั้นหากไม่ใส่เครื่องมือคงสภาพ มันก็เริ่มต้นกลับคืนสู่สภาพเดิมทันที จึงแนะนำให้ใส่เครื่องมือคงสภาพตามที่ทันตแพทย์แนะนำ ดังนี้

“จัดฟัน...ถ้าไม่ได้ *retainer* ก็จะ *relapse*...มันอาจจะไม่เหมือนศัลยกรรม...อย่างถ้าจะทำตาสองชั้น พอทำเสร็จ ยังไงมันก็เป็นตาสองชั้น ทำจมูกให้มัย มันก็โด่งตลอดชีวิต แต่จัดฟัน มันไม่ใช่ พอถอดเครื่องมือเสร็จ...มันก็จะเริ่ม *relapse*ทันทีในเวลาเดียวที่ถอดเครื่องมือ ถ้าไม่ได้ *retainer* เพราะฉะนั้นอย่าคิดว่าสิ้นสุดการรักษา ความจริงมันตลอดชีวิต เพราะฉะนั้น ต้องใส่ตลอดเวลา แต่อาจจะลดเวลาลงได้บ้าง *retainer* มีความสำคัญที่สุด” (E8-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 4 มกราคม 2555)

ข้อมูลอื่นๆ ซึ่งทันตแพทย์ที่เข้าร่วมวิจัยเห็นว่าวัยรุ่นควรทราบ ได้แก่ ข้อดีและข้อเสียของการจัดฟัน ผลข้างเคียงจากการจัดฟัน การดูแลทำความสะอาดและการปฏิบัติตัวระหว่างจัดฟัน ความร่วมมือในการจัดฟัน การมารักษาตามนัด ความยินยอมของผู้ปกครอง ค่าใช้จ่าย ระยะเวลาที่เหมาะสมในการจัดฟัน การมารักษาตามนัด ผลสำเร็จในการจัดฟัน เป็นต้น

2.2.3 แหล่งเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดฟัน

จากการสัมภาษณ์และวิเคราะห์ข้อมูลจากทันตแพทย์ที่เข้าร่วมการศึกษา พบว่าในมุมมองของทันตแพทย์ทั่วไป และทันตแพทย์จัดฟันที่เข้าร่วมการศึกษา ให้ความเห็นว่า หากจะทำการเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดฟันที่เหมาะสมให้เข้าถึงวัยรุ่นตอนต้นนั้น แหล่งเผยแพร่ข้อมูลที่เหมาะสม 5 อันดับแรก ได้แก่ อินเทอร์เน็ต, โทรทัศน์, โรงเรียน, วิทยุ และสิ่งสิ่งพิมพ์เกี่ยวกับการจัดฟัน รายละเอียดของแหล่งต่างๆ ในการเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดฟันที่ทันตแพทย์เห็นว่าเหมาะสมมีดังต่อไปนี้

(1) อินเทอร์เน็ต

ทันตแพทย์ส่วนใหญ่ที่เข้าร่วมการศึกษา ทั้งทันตแพทย์ทั่วไปและทันตแพทย์จัดฟัน มองว่า แหล่งเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดฟันเพื่อให้เข้าถึงกลุ่มวัยรุ่น อันดับแรกคือ อินเทอร์เน็ต โดยให้เหตุผลว่าเนื่องจากวัยรุ่นส่วนใหญ่ในปัจจุบันแสวงหาข้อมูลต่างๆ ผ่านทาง อินเทอร์เน็ต อีกทั้งยังติดต่อสื่อสารกันผ่านทางสังคมออนไลน์ (social network) จึงมองว่าการเผยแพร่ข้อมูลผ่านทางอินเทอร์เน็ต โดยสร้างเว็บไซต์เกี่ยวกับการจัดฟันที่จัดทำคำค้นให้ง่ายต่อการค้นหาของวัยรุ่น, นำข้อมูลเกี่ยวกับการจัดฟัน ไปฝากไว้บนหน้าเว็บไซต์ที่วัยรุ่นติดตามเป็นประจำอยู่แล้ว และการประชาสัมพันธ์ผ่านทางสังคมออนไลน์ โดยเฉพาะ facebook น่าจะเป็นแนวทางในการเผยแพร่ข้อมูลที่เหมาะสมแก่กลุ่มวัยรุ่น แต่ทั้งนี้ส่วนใหญ่ของทันตแพทย์ที่เข้าร่วมวิจัย โดยเฉพาะทันตแพทย์จัดฟัน ให้ความเห็นว่าหน่วยงานที่เป็นผู้ประชาสัมพันธ์, จัดทำข้อมูลเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการจัดฟัน ควรจะเป็นหน่วยงานที่มีความน่าเชื่อถือ, ให้ข้อมูลที่ถูกต้อง และนำเสนอ

ข้อมูลที่เป็นกลาง ไม่มีเรื่องผลประโยชน์หรือการค้ามาแอบแฝง อาทิเช่น สมาคมทันตแพทย์จัดฟัน, ภาควิชาทันตกรรมจัดฟัน คณะทันตแพทยศาสตร์ หรือหน่วยงานของรัฐ อันได้แก่ กระทรวงสาธารณสุข เป็นต้น ส่วนหนึ่งให้ความเห็นว่าข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตเปรียบเสมือนดาบสองคม ต้องมีการประชาสัมพันธ์ให้วัยรุ่นเลือกศึกษาจากแหล่งข้อมูลที่ต้องการและน่าเชื่อถือได้ มิเช่นนั้นอาจทำให้เกิดความเข้าใจผิด และเกิดผลเสียตามมาได้ อาทิ

D1 และ D2: ทันตแพทย์ทั่วไป ให้ข้อมูลว่าอินเทอร์เน็ตเป็นแหล่งเผยแพร่ข้อมูลในการจัดฟันที่เหมาะสม เนื่องจากปัจจุบัน วัยรุ่นส่วนใหญ่ใช้อินเทอร์เน็ตในการหาข้อมูลข่าวสารอยู่แล้ว โดยทำในรูปแบบเว็บไซต์ และในรูปแบบสังคมออนไลน์ โดยเฉพาะ facebook ดังนี้

“เว็บไซต์หรืออะไรพวกนี้ เพราะว่ามันก็เป็นยุคข้อมูลข่าวสารแล้ว... ก็รวมถึง facebook ด้วย ถือว่าเป็นพวกกลุ่มเดียวกันในอินเทอร์เน็ต” (D1-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 27 พฤศจิกายน 2554)

“อินเทอร์เน็ต โดยเฉพาะ facebook หรือว่าเว็บไซต์ของคลินิกทันตกรรม เพราะวัยรุ่นเดี๋ยวนี้ส่วนใหญ่ก็ใช้อินเทอร์เน็ตหาข้อมูลอยู่แล้ว คนที่เค้าสนใจเค้าก็จะคลิกเข้าไปดูได้ว่าเป็นยังไง” (D2-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 27 พฤศจิกายน 2554)

D4, D5 และ D6: ทันตแพทย์ทั่วไป ให้ความเห็นว่าสังคมออนไลน์ (social network) เป็นแหล่งข้อมูลที่เหมาะสมในการเข้าถึงวัยรุ่น เนื่องจากวัยรุ่นเล่นกันเป็นประจำอยู่แล้ว ทำให้ง่ายต่อการเข้าถึงของวัยรุ่นที่สนใจ สามารถมีการโต้ตอบได้ด้วย ดังนี้

“พวก social network เพราะว่า คิดว่าเค้าก็คงเล่นกันอยู่ทุกวันอยู่แล้ว...ก็อย่างคลินิกจัดฟัน หรือว่า สมาคมอะไรเกี่ยวกับการจัดฟันอะไรอย่างเงี้ย เพราะถ้าตั้งเป็น page ขึ้นมา บางทีเรา search แค่นั่นอะ เด็กก็จะเจอเลย คือพูดถึง social network อย่างเงี้ยอะ มันก็จะง่ายแก่วัยรุ่น” (D4-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 28 พฤศจิกายน 2554)

“ถ้าเป็นเด็กวัยรุ่น social network น่าจะสำคัญ เพราะว่าเด็กพวกนี้เริ่มใช้แล้วนะ แล้วมันมีการเห็น มีการโต้ตอบนะ คือลักษณะในประเด็นมันอาจจะไม่วิชาการเบ๊ๆ แต่จะเป็นลักษณะถามตอบ หรืออาจเป็นการแชร์ประสบการณ์ของคนที่เคยจัดมา” (D5-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 28 พฤศจิกายน 2554)

“ทาง *social network* ก่อนเลย เพราะเดี๋ยวนี้เค้าเล่นกันเยอะอยู่แล้ว แล้วก็อยู่ในกลุ่มวัยรุ่นด้วย เด็กก็จะเห็นง่าย เชื่อง่ายกว่า...รีเปล่า (D6-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 28 พฤศจิกายน 2554)

D9: ทนตแพทย์ทั่วไป มองว่าควรมีการจัดทำข้อมูลแนะนำเกี่ยวกับรายชื่อ ทนตแพทย์ที่สมควร ไปรักษาทางทันตกรรมจัดฟันด้วย โดยอาจประชาสัมพันธ์ในเว็บไซต์ของคณะ ทนตแพทย์ หรือหน่วยงานราชการ ซึ่งไม่มีเรื่องของผลประโยชน์มาเกี่ยวข้อง ดังนี้

“การโฆษณาเนี่ย คือเหมือนตอนนี้ปัญหาที่เด็กไม่รู้เลยคือ เค้าไปจัดฟัน กับหมอที่ไม่ *Qualify* ที่จะจัด มันก็...แต่มันก็จะอันตรายอยู่นะ ถ้าเราให้ *negative* กับเค้าเราไม่ให้ *positive* อะนะ ไม่งั้นก็... หรือเราจะทำเป็น เค้าเรียกอะไรอะ ทำเป็นข้อมูลนะ ว่าเหมือนอย่าง ร้านอาหารแนะนำ ก็คืออาจจะเป็นทันตแพทย์จัดฟันที่แนะนำอะไรอย่างเงี้ย มี *list* ดีๆๆ ให้ช่องทางนี้ได้มัย แล้วอาจจะประชาสัมพันธ์ไปตามสื่อต่างๆ ไป มันก็เหมือนเป็น *recommended menu* อะไรอย่างงี้ใช่มัย เหมือนหมอที่ *recommended* ว่าคุณควรไป แต่มันก็ต้องมีคนมากรันตินะ ว่าข้อมูลนี้น่าเชื่อถือจริงๆ คือมันอาจจะแปะในหน้า *website* ของคณะทันตฯเลยด้วยซ้ำ แต่ก็ไม่ใช่อีกอะ (หัวเราะ)...แต่มันก็ไม่ใช่อีกอะ...ใช่มัย...เข้าใจใช่มัย...เราไม่ได้เป็นลักษณะ *negative* แต่ทำเป็นเหมือนมีช่องทางไหนที่แนะนำบ้าง อย่างสมมติหน้า *website* ของคณะ ก็อาจจะต้องเน้นที่คลินิก ข้าราชการก่อน อาจประชาสัมพันธ์ว่าเออ เราปรับจัดฟันของคณะ ของคลินิกพิเศษใช่มัย...แล้ว นอกจากนั้นก็ยังมีทันตแพทย์เอกชน ซึ่งได้จบปริญญามาดังรายนามต่อไปนี่...และอื่นๆ อย่างงี้ใช่มัย เราก็ตัดปัญหาตรงนั้นไป” (D10-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 10 ธันวาคม 2554)

E8 และ E9: ทนตแพทย์จัดฟัน ให้ความเห็นว่าควรเผยแพร่ข้อมูลการจัด ฟันทางอินเทอร์เน็ต ทั้งในเว็บไซต์ โดยอาจเอาไปฝากไว้ในเว็บไซต์ที่วัยรุ่นติดตามอยู่แล้ว (เช่น www.sanook.com, www.pantip.com) และ สังคมออนไลน์ (เช่น facebook และ twitter) เนื่องจาก สะดวก วัยรุ่นเข้าไปดูเป็นประจำอยู่แล้ว และเป็นการประชาสัมพันธ์แบบไม่เสียค่าใช้จ่าย ดังนี้

“อันดับแรกต้องเป็น *website*...เพราะเข้าง่าย ไม่เสียตังค์ เด็กก็แค่เสีย สมาชิกรายเดือนใช่มัย ไม่ต้องเสียเพิ่ม แล้วก็มัน *search* ได้ มัน *search* ชื่อได้ *search* ความรู้ได้ เพราะฉะนั้น *website* สำคัญที่สุดตอนนี้” (E8-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 4 มกราคม 2555)

“ถ้าเป็นกลุ่มวัยรุ่น ณ ปัจจุบัน สิ่งที่น่าจะเข้าถึงเค้าได้สุดๆเลย น่าจะเป็น เรื่องของ *social network* แล้วก็ระบบอินเทอร์เน็ตทั้งหลาย ในหน้า *webpage* ที่เค้าค่อนข้างไปดู บ่อยๆ ไม่ว่าจะ เป็น *sanook* ไม่ว่าจะ เป็นพวก *pantip* ที่เด็กวัยรุ่นกลุ่มนี้ หรือแม้กระทั่ง *social*

network, facebook หรือ twitter ใชปะ เพราะเค้าเป็นเด็กกรุ่น ไอที ใช่มั้ย เพราะฉะนั้นเค้าจะมีกระบวนการของการที่เข้าไปในโลกออนไลน์ค่อนข้างเยอะ แล้วก็มันเป็นลักษณะการประชาสัมพันธ์แบบฟรี ไม่มีค่าใช้จ่าย” (E9-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 5 มกราคม 2555)

D5 (ทันตแพทย์ทั่วไป), E2 และ E9 (ทันตแพทย์จัดฟัน): ให้ความเห็นว่าการเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดฟันผ่านทางอินเทอร์เน็ต จะทำให้เด็กวัยรุ่นเข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับการจัดฟันที่เหมาะสมได้ง่าย ซึ่งหน่วยงานที่ให้ความรู้ ควรเป็นหน่วยงานที่น่าเชื่อถือ เช่น สมาคมทันตแพทย์จัดฟัน, ภาควิชาทันตกรรมจัดฟัน คณะทันตแพทยศาสตร์, ศูนย์ทันตกรรมจัดฟัน หรือกระทรวงสาธารณสุข เป็นต้น โดยจัดทำเนื้อหาที่ควรทราบเกี่ยวกับการจัดฟัน และใส่คำค้นหาให้วัยรุ่นสามารถค้นหาจาก search engine ได้โดยง่าย ดังนี้

“ก็อาจจะเป็นเว็บไซต์ของ...อาจจะเป็นของสมาคมทันตแพทย์จัดฟัน หรือเว็บไซต์ของคลินิกจัดฟัน โดยเฉพาะ อะ ไรอย่างเงี้ย ก็อาจจะมีข้อมูลที่เค้าควรจะทราบว่าการจัดฟันมีข้อดีข้อเสียอย่างไร อะ ไรอย่างเงี้ยคะ (D5-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 28 พฤศจิกายน 2554)

“คือ เด็กสมัยนี้เค้าเก่งคอมพิวเตอร์ เพราะฉะนั้นอะไรก็ตามที่เครือข่ายเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์นะ ไม่ว่าจะเป็นทาง website อย่าง panthip อะไรต่างๆถ้าเค้าไปเข้า ทีนี้ให้ความรู้เกี่ยวกับสุขภาพ โดยเฉพาะเรื่องการจัดฟันเป็นไง ถ้าเค้าจะจัดฟันสิริเปล่า เค้าอาจจะดูตรงนี้เป็นข้อมูล...อาจจะไป...มันคงได้หลายอย่างนะ อาจจะไป post ไว้ในกระดานบอร์ด หรือว่ามีคลิปวิดีโอ หรือความรู้เกี่ยวกับการจัดฟัน หรือว่าลักษณะที่เป็นรูปภาพที่ว่า ก่อนจัดฟันเป็นไง ระหว่างจัดฟันเป็นไง หลังจัดฟันเป็นไง แล้วบอกให้ความรู้เค้าว่าการจัดฟันต้องมีขั้นตอน ต่างๆดังต่อไปนี้ ต้องมีการดูแลสุขภาพช่องปาก แล้วก็ขึ้นขึ้นเป็นตอนว่า ก่อนและหลังมันดึกว่า หรือไม่มีดึกว่า ยังไง แล้วเสร็จแล้วเป็นไง อันนี้ก็เป็นข้อมูลให้วัยรุ่นเค้าพิจารณาก่อน ว่าต้องใช้เวลา 2 ปี – 3 ปีนะ เค้าไหวมั้ยที่ต้องใส่เครื่องมือขนาดนั้น ไม่งั้นเค้าก็คิดว่า 3 เดือน 6 เดือน หรือเป็นแบบแฟชั่น ใส่ก็ได้ไม่ใส่ก็ได้ ก็จะมีผลเสียสำหรับเค้า อะ ไรอย่างเงี้ย ก็จะเป็นส่วนหนึ่งที่ post ใน website หรือว่า อาจจะ เป็น facebook ของสมาคมจัดฟัน หรือ facebook ของคณะทันตแพทยศาสตร์ หรือ facebook ของภาควิชาทันตกรรมจัดฟัน หรือ facebook ของศูนย์ทันตกรรมจัดฟัน อะ ไรก็ได้ที่เค้าอยากโฆษณาประชาสัมพันธ์ หรืออาจจะ เป็น website ของคลินิกของใครก็ได้ที่ต้องการให้ความรู้เรื่องทันตกรรมจัดฟัน ก็มีหลายคลินิกนะพอเข้าไปสืบ เค้าก็มีทั้งแนะนำในเรื่องเกี่ยวกับข้อมูลทันตกรรมทั่วไป ทันตกรรมจัดฟัน แล้วข้อมูลเครือข่ายอะ ไรที่ต้องทำ ระหว่างทันตกรรมจัดฟันกับปริทันตวิทยา หรือ ทันตกรรมจัดฟันกับทางด้านศัลยศาสตร์ช่องปาก ที่เกี่ยวข้องกับการผ่าตัด การ

ตอนพันศุดอะไรอย่างเงี้ย ถ้าวัยรุ่นเข้ามาดู เขาก็อาจใช้ข้อมูลตรงนี้ให้เป็นประโยชน์ได้” (E2-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 30 ธันวาคม 2554)

“ก็ยุคนี้น่าจะเป็น website นะ ก็อินเทอร์เน็ต เด็กสมัยนี้จะหาอะไรก็ google หมด ทีเวลจะหาอะไรก็ยังคงหาจาก อินเทอร์เน็ต เลย เพราะมันทันใจแล้วก็รวดเร็วสุด คือเค้านิยมใช้กัน...website ก็เป็นของสาธารณสุขก็ได้มั้ง แล้วเราก็หาวิธีให้เวลาเข้า search แล้วมันขึ้นเร็วนะ...คือคนทำ website เขาก็จะรู้เนาะ ว่าค่า...ข้อมูลแบบนี้แบบนี้ เวลาเด็ก search จะขึ้นมาก่อน ก็ต้องจ้าง web master คนที่เก่งๆหน่อย ก็น่าจะ โอเค หรืออาจจะเป็น web ขึ้นมาเลยก็ได้ ถ้าเกิดว่ามีบุคลากรที่เค้าพร้อมที่จะทำงานตรงนี้ เพราะมันต้อง update ตลอดอย่างเงี้ยเนาะ ก็แล้วแต่คนที่เค้าจะทำ” (E3-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 30 ธันวาคม 2554)

E8: พันศุดแพทย์จัดฟัน ให้ความเห็นว่าการจะมีการจัดตั้งชมรมทันตแพทย์ จัดฟันในระดับจังหวัด เช่น ชมรมทันตแพทย์จัดฟันจังหวัดเชียงใหม่ เป็นต้น เพื่อจะได้รวมตัวกัน แล้วจึงจัดทำเป็นเว็บไซต์ประชาสัมพันธ์ความรู้เกี่ยวกับการจัดฟันที่เหมาะสมให้แก่วัยรุ่นภายในจังหวัด โดยไม่มีเรื่องผลประโยชน์หรือการค้ามาเกี่ยวข้อง ดังนี้

“การตั้งชมรมก็สามารถทำให้ดำเนินการในรูปแบบต่างๆได้ง่าย...อาจจะ เป็นชมรมจัดฟัน หรือในจังหวัดก็อาจจะมิชมรมจัดฟันได้ เช่นเชียงใหม่ก็อาจจะมิชมรมทันตแพทย์ จัดฟันจังหวัดเชียงใหม่ได้ เพราะในระดับประเทศเราก็มีสมาคมจัดฟัน แล้วเค้าก็มี website ด้วย เพราะฉะนั้นในระดับจังหวัดเราก็อาจมิชมรม เพราะมันเล็กๆ ชมรมทันตแพทย์จัดฟัน เชียงใหม่ ชมรมทันตแพทย์ลำพูน เชียงราย ใซ้มัย แยกได้ หรือถ้ามันน้อยๆไปก็อาจรวมกันก็ได้ เชียงใหม่ ลำพูนก็เป็นไปได้ แล้วก็มี website อันแรกตั้งชมรมก่อน แล้วก็มี website ของชมรมนั้น เพราะถ้า เกิดเป็นของคลินิกมันก็เหมือน โฆษณา ถ้าเราไม่ยอมทำให้มันเป็น โฆษณานะ จริงๆคลินิกก็ทำได้ ก็ ให้ความรู้ไปด้วย แต่มันก็เหมือน โฆษณาด้วย เพราะฉะนั้นมันขึ้นอยู่กับว่าตั้ง โจทย์ว่าเพื่ออะไร ให้ ความรู้อย่างเดียวหรือให้ความรู้ร่วมกับ โฆษณาด้วยก็ได้ เออ...เหมือนอย่างสมาคมทันตแพทย์จัดฟัน เราให้ความรู้โดยไม่มีเรื่องการค้ามาเกี่ยวข้อง (E8-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 4 มกราคม 2555)

E4: พันศุดแพทย์จัดฟัน มองว่าการเผยแพร่ความรู้ผ่านทางอินเทอร์เน็ตเป็น ช่องทางที่เหมาะสมในกรณีทีประชาสัมพันธ์ผ่านเว็บไซต์ที่มีความน่าเชื่อถือ เช่น เว็บไซต์ที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงสาธารณสุข, เว็บไซต์ของสมาคมทันตแพทย์จัดฟัน (www.thaiortho.org) เป็นต้น โดยให้ความเห็นเพิ่มเติมว่า ควรจะมีการประชาสัมพันธ์ให้วัยรุ่นได้รู้ว่าเว็บไซต์ลักษณะไหนที่

ให้ข้อมูลได้ถูกต้อง ได้มาตรฐาน เป็นที่น่าเชื่อถือ เนื่องจากในปัจจุบันข้อมูลที่ได้จากการค้นหาทางอินเทอร์เน็ตมีความหลากหลาย

“อินเทอร์เน็ตก็ work แต่ก็ต้องให้ link ไปกับ web ทางสาธารณสุขนะ ถ้าเข้าทั่วไปแล้วคุยเรื่องจัดฟันเนี่ย เราก็ไม่รู้ว่าจะคนให้ข้อมูลเค้าเป็นใคร อย่างของเราก็จะมี web สมาคมจัดฟันแห่งประเทศไทยเนาะ (www.thaiortho.org) อันเนี้ยก็คือข้อมูลตรง เพราะฉะนั้นถ้าเค้า link เข้าไปได้ ก็คือ website ที่ข้อมูลถูกต้อง ได้มาตรฐาน มาจากคุณหมอจริงๆ ถ้าเค้าเข้าไปดูมันก็จะได้ประโยชน์...แต่บางทีมันก็จะมึนอะไรไม่รู้ ใครอยากเขียนอะไรก็ post ไป ซึ่งคนให้ข้อมูลเป็นหมอรึเปล่าก็ไม่รู้ อะไรอย่างเงี้ย บางที search ไป แล้วมันก็จะมึนขึ้น อย่างจัดฟันแพชชั่นจากทันตะ อะไรอย่างเงี้ย อ้าว...แล้วยังไงดี (หัวเราะ)...วัยรุ่นเค้าก็จะต้องรู้ว่า web ลักษณะไหน ที่ให้ข้อมูลที่ถูกต้อง ซึ่งมันก็ยากเนาะที่เราจะให้ความรู้เค้าว่า web ไหนน่าเชื่อถือได้ ต้องประชาสัมพันธ์ (E4-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 3 มกราคม 2555)

(2) โทรททัศน์

จากการสัมภาษณ์ทันตแพทย์ที่เข้าร่วมการศึกษา พบว่า โทรททัศน์ เป็นแหล่งเผยแพร่ข้อมูลที่ทั้งทันตแพทย์ทั่วไปและทันตแพทย์จัดฟันเห็นว่าเหมาะสมในการเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดฟันให้แก่กลุ่มวัยรุ่นตอนต้นเป็นอันดับที่สอง โดยส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า โทรททัศน์เป็นสิ่งที่เข้าถึงได้ทุกแห่งของประเทศจึงน่าจะเผยแพร่ได้เร็ว โดยอาจทำเป็นโฆษณาประชาสัมพันธ์ในช่วงเวลาที่เหมาะสม หรือสอดแทรกเข้าไปในรายการที่วัยรุ่นสนใจติดตามชม โดยอาจจะมีการเป็นฟรีเซ็นเตอร์ในการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้เกี่ยวกับจัดฟันที่ถูกต้อง อาทิ

D1, D6 และ D9: ทันตแพทย์ทั่วไป เห็นว่าน่าจะเผยแพร่ข้อมูลผ่านทาง โทรททัศน์ เนื่องจากวัยรุ่นยังคงใช้เวลาส่วนหนึ่งในการดูโทรทัศน์ และยังเป็นสิ่งที่เข้าถึงได้ทุกแห่งของประเทศจึงน่าจะเผยแพร่ได้เร็ว โดยอาจทำเป็นโฆษณาประชาสัมพันธ์ในช่วงเวลาที่เหมาะสม ดังนี้

“ก็น่าจะเป็นโทรทัศน์ เพราะส่วนใหญ่วัยรุ่นก็จะติดตามข่าวสารทางโทรทัศน์มากกว่า คือก็ยั้งใช้เวลาว่างในการดูโทรทัศน์มากกว่าอย่างอื่นเนาะ” (D1-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 27 พฤศจิกายน 2554)

“ทีวี ยิ่งให้ถี่เหมือนโฆษณาเลย เหมือนอย่างเวลาเค้าขายขนมอะ เพราะยังบ่อยๆเห็นบ่อยๆเค้าก็จะติดตา” (D6-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 28 พฤศจิกายน 2554)

“พี่คิดว่าอยากจะเผยแพร่ผ่านทางโทรทัศน์นะคะ เพราะว่าจริงๆเนี่ยคือมีความรู้สึกที่โทรทัศน์เนี่ยมันเข้าได้ในทุกซอกทุกมุมของประเทศ เพราะฉะนั้นเนี่ยมันน่าจะง่ายสำหรับวัยรุ่น ว่าถ้าเค้าอยากจะรู้ว่าจัดฟันแพ้นั้นเป็นยังไง จัดฟันที่ดีเป็นยังไง ถ้าเราสามารถหาเวลาลงในสื่อช่วงเวลาของโทรทัศน์ได้เนี่ย มันน่าจะเผยแพร่ได้เร็วที่สุด” (D9-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 8 ธันวาคม 2554)

E1: ทันทแพทย์จัดฟัน มองว่าเหมาะสมในการเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดฟันผ่านทางโทรทัศน์ เนื่องจาก วัยรุ่นชอบดู โดยอาจจะเผยแพร่ผ่านทั้งช่องปกติและช่องพิเศษ ดังนี้

“ส่วนใหญ่ตอนนี้วัยรุ่นชอบดูโทรทัศน์ ไม่ว่าจะ เป็นช่องปกติหรือช่องพิเศษ... ช่องพิเศษที่พวก... อืม... นอกเหนือจาก UBC นะ ที่มันมี channel อื่นๆ... ใหม่ๆ รายการอะไรที่มันไม่ใช่ช่อง 3 5 7 9 นะ” (E1-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 30 ธันวาคม 2554)

E2: ทันทแพทย์จัดฟัน มองว่าโทรทัศน์เป็นสื่อที่ดี และสามารถเผยแพร่ได้ทั่วประเทศ โดยอาจทำเป็นรายการสั้นๆ พูดถึงอันตรายของการจัดฟันแพ้นั้น และความรู้เกี่ยวกับการจัดฟันที่ถูกต้อง ดังนี้

“สื่อที่ดีก็ต้องทีวีนะ พอทีวีบีบีเอ็มันก็เห็นทั่วประเทศเลย ว่าจัดฟันแพ้นั้นมันไม่ดียังไง แล้วถ้าทำแล้วมันจะมีผลกระทบยังไง ต่อฟัน เหงือก หรือว่าเป็นอันตรายต่อร่างกาย ที่นี้สื่อทางทีวีมันก็ไปได้ทั่วประเทศ แล้วที่นี้คนก็จะรับรู้ได้ง่าย อาจจะออกเป็นรายการ 2 – 3 นาที ให้คนรับรู้ทางทันตกรรมจัดฟัน จริงๆก็เคยมีนะ รายการ “ฟันดีนาทีเดียว” ออกทางทีวี ก็อาจจะเป็นความรู้จัดฟันที่ถูกต้องในหนึ่งนาที อะไรก็แล้วแต่ ก็น่าจะเป็นประโยชน์” (E2-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 30 ธันวาคม 2554)

E5: ทันทแพทย์จัดฟัน มองว่าควรจะหาดารานักร้องที่มีชื่อเสียง เป็นที่ชื่นชอบของวัยรุ่น มาช่วยบรรณรงค์เกี่ยวกับการจัดฟันที่ถูกต้อง ผ่านทางโฆษณาหรือรายการโทรทัศน์ที่วัยรุ่นติดตามดูอยู่แล้ว ดังนี้

“วัยรุ่นชอบดารานักร้อง น่าจะมีตัวอย่างดารานักร้อง อย่างเงี้ยปะ อืมพวกอะไรนะ พวกวงการบันเทิง ให้เค้าช่วยบรรณรงค์... เลือคนดั่งๆ หน่อย (หัวเราะ) เช่น ใครอะ ณเดช เทรอ คู่ญาญา อะไรอย่างเงี้ย อาจจะประชาสัมพันธ์ผ่านทางทีวี วัยรุ่นชอบทีวีปะ โฆษณา ไม่งั้นก็รายการที่วัยรุ่นชอบดูนะ” (E5-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 4 มกราคม 2555)

(3) โรงเรียน

ทันตแพทย์ที่เข้าร่วมการศึกษา ให้ความเห็นว่าแหล่งเผยแพร่ข้อมูลในการจัดฟันที่เหมาะสมเป็นอันดับที่สามคือการเข้าไปเผยแพร่ในโรงเรียน โดยวิธีในการเผยแพร่อาจทำโดยทันตบุคลากรเข้าไปอบรมให้ความรู้, จัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและถามตอบข้อสงสัยกับเด็กวัยรุ่นตอนต้นที่โรงเรียนโดยตรง หรืออาจใช้วิธีเข้าทางผู้บริหารและคุณครูโดยให้สอดแทรกความรู้เกี่ยวกับการจัดฟันที่ถูกต้องลงไปเป็นหลักสูตรการเรียนการสอน ดังนี้

(3.1) ทันตบุคลากรเป็นผู้เข้าไปให้ความรู้

ทันตแพทย์ที่เข้าร่วมการศึกษา ให้ความเห็นว่าทันตแพทย์หรือทีมทันตบุคลากรควรเข้าไปอบรมหรือจัดกิจกรรมให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดฟันที่ถูกต้อง ให้แก่กลุ่มวัยรุ่นตอนต้นที่โรงเรียนโดยตรง อาทิ

D3: ทันตแพทย์ทั่วไป ให้ความเห็นว่า ส่วนหนึ่งของเด็กวัยรุ่นในปัจจุบันอยากจัดฟันเพราะตามเพื่อน ตามแฟชั่น จึงควรเข้าไปโรงเรียนเพื่ออธิบายให้เด็กเข้าใจ อาจยกตัวอย่างกรณีเด็กที่สมควรจัดจริงๆ และที่ไม่สมควรจัด และ โทษของการจัดฟันแฟชั่น โดยอาจต้องมีบุคคลต้นแบบ (roll model) ที่วัยรุ่นเชื่อหรือทำตาม มาช่วยเผยแพร่ข้อมูลด้วย ดังนี้

“เข้าไปโรงเรียนเลย...ก็เพราะวัยรุ่นเนี่ย เค้าจะมีพฤติกรรมเลียนแบบ บางทีตัวเองก็ไม่ได้จำเป็นที่จะต้องจัดฟัน แต่พอเห็นเพื่อนเค้ามี เนี่ย ดิดเหล็กคัดฟันอะไรอย่างเงี้ย ก็จะรบเร้าผู้ปกครอง บางทีก็ไปติดเหล็กจัดฟันแฟชั่น ซึ่งก็จะเกิดอันตราย ไขนไขน ถ้าเค้าอยากจัดแล้วก็อยากจะให้ความรู้ที่ถูกต้องกับเค้าไปเลย อาจจะยกตัวอย่างว่าทำไมเด็กคนนี้ถึงต้องจัดอะไรอย่างเงี้ยอะ อาจจะเลือกกลุ่มเด็กที่จัด มี *criteria* ในการจัดที่ถูกต้องจริงๆ อืม แล้วอาจจะยกตัวอย่างว่าเออ ถ้าอย่างนี้ในคนที่อาจจะไม่จำเป็นต้องจัด แต่อยากจัดฟันแฟชั่นเนี่ย จะได้บอกเค้าว่าโทษมันเป็นยังไง ก็คือมีตัวอย่างให้เค้าเห็น บางทีเค้าอาจจะไม่เชื่อเรา แต่เค้าก็ต้องเชื่อเพื่อนเค้า เพราะเด็กวัยรุ่นเนี่ยมันจะเชื่อเพื่อนอะ ครูก็ไม่เชื่อ หมอก็ไม่เชื่อ อะไรอย่างเงี้ย อาจจะต้องมีลักษณะเป็น...เค้าเรียกอะไรอะ เป็น *roll model* หรืออะไรอย่างเงี้ย ที่เค้าเชื่อร่วมด้วย” (D3-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 28 พฤศจิกายน 2554)

D10: ทันตแพทย์ทั่วไป ให้ความเห็นว่าควรส่งข้อมูลเกี่ยวกับการจัดฟันที่ถูกต้อง หรือเข้าไปจัดกิจกรรมเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการจัดฟันที่โรงเรียน เนื่องจากเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายโดยตรง ดังนี้

“ช่องทางน่าจะเป็นการส่งข้อมูลไปที่โรงเรียน หรือเราควรไปจัดกิจกรรมอะไรต่างๆ แต่น่าจะไปที่โรงเรียน” (D10-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 10 ธันวาคม 2554)

E4 และ E7: ทันทแพทย์จัดฟัน ให้ความเห็นว่าควรเข้าไปจัดกิจกรรมอบรม เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการจัดฟันที่โรงเรียน เนื่องจากเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายโดยตรง และเป็นการสื่อสารสองทางสามารถถามตอบได้ โดยอาจมีเอกสารประกอบหรือโปสเตอร์ประชาสัมพันธ์เพิ่มเติมด้วย ดังนี้

“พี่ว่า... น่าจะเป็นอบรมตามโรงเรียนนะ คุยเลย เพราะว่าก็จะได้...เหมือนเราสมัยเรียน มีคนรุ่นคนนี้มาสอนเรื่องนี้ ก็จะได้กลุ่มเป้าหมายโดยตรงด้วย แล้วมีอะไรเค้าก็จะได้อถามพูดคุย ถ้าเค้าถามเราก็จะได้สื่อสารไป อาจจะทำรูปให้ดูด้วย มันเป็นการสื่อสารสองทาง ซึ่งมันเข้าใจง่าย และได้เข้าถึงเป้าหมายที่ชัดเจน...อบรมน่าจะ work กว่า ก็คือให้ครูจัด set ไปเลย ม. นั้นถึงม. นี้ อธิบายว่าจัดฟันเป็นยังไง ข้อดีข้อเสียเป็นไง แล้วจัดฟันแฟชั่นเป็นยังไง ผลเสียที่ตามมา” (E4-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 3 มกราคม 2555)

“วัยรุ่นก็ต้องอยู่โรงเรียนนะ ก็คิดว่าเข้าไปอยู่ในโรงเรียน หรือว่าอาจจะเป็นตัวทันตแพทย์ หรือว่าอาจจะมีเอกสารหรือน่าจะมีโปสเตอร์เข้าไปประชาสัมพันธ์ภายในโรงเรียน” (E7-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 4 มกราคม 2555)

E9: ทันทแพทย์จัดฟัน ให้ความเห็นว่า ควรจะมีทีมสัญจรในนามของชมรม หรือทันตแพทย์สมาคม ออกให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดฟันที่ถูกต้อง โดยไปตามโรงเรียนต่างๆ เนื่องจากจะได้เข้าถึงกลุ่มวัยรุ่นโดยตรงและเป็นการสื่อสารแบบสองทาง โดยแสดงความเห็นเพิ่มเติมอีกว่าการจัดทีมสัญจรอาจต้องใช้บุคลากร, เวลา และงบประมาณจำนวนมาก แต่ก็คิดว่าน่าจะได้ผล ดังนี้

“การมีทีมสัญจรออกไปให้ความรู้...ก็อาจจะเป็นในนามของชมรม สมาคมทันตแพทย์จัดฟัน หรือว่าในลักษณะของคณะทันตแพทยศาสตร์...ไม่เกี่ยวกับการค้า...ที่จะออกไปให้ความรู้ ความเข้าใจว่า การจัดฟันจริงๆ แล้วมันคืออะไร แล้วก็ ความจำเป็น ข้อดี และข้อเสียของการจัดฟัน การที่มีทีมสัญจรออกไปให้ความรู้ตามโรงเรียนเลยเนี่ย มันเป็นการสื่อสารแบบ two way คน...เอ่อ...นักเรียน หรือว่าคนที่กำลังสนใจเค้าจะสอบถามได้เลย เราก็จะรู้ได้เลยว่าสิ่งที่เค้าสงสัยเนี่ยมันคืออะไร ถ้าเทียบกับอย่างอื่น มันเป็นการให้ความรู้ทางด้านเดียว เราไม่รู้ว่าจะเค้าเข้าใจหรือไม่เข้าใจในสิ่งที่เราออกไปเผยแพร่มากเท่าไร ถ้าเราได้เข้าไปคุยกับเค้าโดยตรง อาจจะทำเป็น group ไม่ใหญ่มาก ไปตามโรงเรียน น่าจะ work กว่า เพียงแต่ว่ามันจะต้องใช้บุคลากร

เยอะ ใช้เวลา ใช้งบประมาณเยอะ ในการที่เราจะต้องไปสื่อสารโดยตรงกับเค้า ใชปะ แล้วก็ ระยะเวลาอีก ถ้าไปที่โรงเรียนโดยตรง นั่นหมายความว่าเค้าก็ต้องเสียระยะเวลาช่วงหนึ่งมาฟัง แต่ว่า อันนี้น่าจะเป็นอันที่เป็นการสื่อสารสองทางมากที่สุด แต่ใช้บุคลากร ระยะเวลา และงบประมาณ มากที่สุด มันอาจจะทำไม่ได้ทั่วถึงเท่าไร แต่คิดว่าน่าจะเป็นอันที่ work” (E9-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 4 มกราคม 2555)

3.2) ครูในโรงเรียนเป็นผู้ให้ความรู้

ทันตแพทย์ที่เข้าร่วมการศึกษา ให้ความเห็นว่าควรจะมีการนำ ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับการจัดฟันที่ถูกต้อง ไปให้คุณครูซึ่งมีบทบาทในการสอนเรื่องต่างๆ ให้แก่เด็ก วัยรุ่นอยู่แล้ว โดยอาจนำเข้าไปแทรกในบทเรียนวิชาสุขศึกษา อาทิ

D3 และ D6: ทันตแพทย์ทั่วไป มองว่าครูเป็นกลุ่มที่มีบทบาทกับ กลุ่มวัยรุ่น, สามารถดึงดูดความสนใจเด็กได้ และเด็กวัยรุ่นมีความเชื่อฟังในคุณครู จึงควรเอาข้อมูล ไปให้ครูเป็นผู้เผยแพร่ในโรงเรียน ดังนี้

“เข้าทางครูอะ ครูก็มีมาจัดฟันนะ ครูวัยรุ่นอะไรอย่างเงี้ย... ใช้ไปที่กลุ่มผู้ใหญ่ที่มีบทบาทกับเค้าไปเลย ครูอนามัย ครูฝึกสอน อันนี้ก็ คล้ายๆ กัน มองว่านอกจาก เพื่อนเค้าแล้ว ก็เป็นครูที่ทำในโรงเรียนนะ เพราะสื่อที่เป็นโปสเตอร์อะไรอย่างเงี้ย เด็กไม่ค่อย สนใจ” (D3-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 28 พฤศจิกายน 2554)

“ก็ไปโรงเรียนเลย คุณครูแนะแนวละกัน อาจมีประชาสัมพันธ์ เหมือนเสียงตามสายในโรงเรียน หรือทำกิจกรรมให้โรงเรียนเค้าทำเลยนะคะ...มันเป็นที่ใกล้ชิด นักเรียนมากที่สุดนอกเหนือจากพ่อแม่ ซึ่งวัยนี้เนี่ย อย่างเราที่ผ่านมามักจะไม่เชื่อพ่อแม่ พ่อแม่พูดอะไรก็จะต่อต้าน ก็ถ้าคุณครูหรือเพื่อนไปพูดให้ฟังก็น่าจะดีกว่า” (D6-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 28 พฤศจิกายน 2554)

D7: ทันตแพทย์ทั่วไป มองว่าควรผ่านคุณครู โดยอาจนำเนื้อหา การจัดฟันที่ถูกต้องสอดแทรกไว้ในบทเรียนวิชาสุขศึกษา ซึ่งเด็กจำเป็นต้องเรียนอยู่แล้ว ดังนี้

“ต้องผ่านคุณครูในโรงเรียนด้วย...ก็ครูอาจจะแทรกเข้าไปใน บทเรียนอย่างเงี้ยอะ อย่างมีวิชาหนึ่งก็เพิ่มเข้าไปบทหนึ่ง อย่างอันนี้เป็นวิชาความรู้สุขศึกษา อย่างเงี้ยอะ ...เด็กอาจจะไม่สนใจ แต่จำเป็นต้องเรียน เพราะว่ามันอยู่ในบทเรียน อันนี้แอบยึดยึดคณิดนึ่ง (หัวเราะ)” (D7-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 28 พฤศจิกายน 2554)

(4) วิทยุ

ทันตแพทย์ที่เข้าร่วมการศึกษา ให้ความเห็นว่าแหล่งข้อมูลที่เหมาะสมในการเผยแพร่ข้อมูลการจัดฟันให้แก่กลุ่มวัยรุ่นเป็นอันดับที่สี่ ได้แก่ การเผยแพร่ผ่านทางวิทยุ โดยส่วนใหญ่จะให้ความเห็นว่าควรนำเนื้อหาเกี่ยวกับการจัดฟัน ไปสอดแทรกในรายการวิทยุที่เป็นที่ชื่นชอบ และวัยรุ่นติดตามฟังกันเป็นประจำอยู่ ส่วนหนึ่งให้ความเห็นว่าอาจจะมีการสัมภาษณ์ดาราที่มีประสบการณ์การจัดฟันเพื่อดึงดูดความสนใจวัยรุ่น โดยส่วนหนึ่งมองว่าทันตแพทย์อาจจะไปร่วมเป็นดีเจสอดแทรกความรู้ระหว่างการฟังเพลงในรายการ ในขณะที่อีกส่วนหนึ่งมองว่าทันตแพทย์เข้าไปจัดรายการวัยรุ่นอาจจะไม่สนใจ ควรจะไปขอความร่วมมือจากรายการที่วัยรุ่นชื่นชอบ อาทิ

D2 (ทันตแพทย์ทั่วไป) และ E5 (ทันตแพทย์จัดฟัน): ให้ความเห็นว่าน่าจะสอดแทรกเนื้อหาความรู้ในคลื่นวิทยุที่วัยรุ่นชอบฟัง เนื่องจากเค้าคอยติดตามเป็นประจำอยู่แล้ว ดังนี้

“ก็น่าจะเป็นทางคลื่นวิทยุ โดยน่าจะเป็นคลื่นที่พวกเด็กเค้าชอบฟังกันอะ ... เพราะเค้าก็จะคอยติดตามฟังอยู่แล้ว” (D2-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 27 พฤศจิกายน 2554)

“แล้วก็ผ่านทางวิทยุด้วย...ช่องที่เค้าชอบฟังกันนะ อย่าง seed อะ ไร่อย่างเงี้ยเนาะ ดีเจที่เค้าชื่นชอบ ที่เค้าดูอยู่แล้ว เรายังเค้าของเราไปสอดแทรก” (E5-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 4 มกราคม 2555)

D9:ทันตแพทย์ทั่วไป ให้ความเห็นว่า วิทยุง่ายต่อการเผยแพร่ วัยรุ่นหรือผู้ปกครองฟังแล้วน่าจะได้มีการไตร่ตรองมากขึ้น โดยอาจจะสัมภาษณ์คนที่เคยจัดฟันมาแล้ว ล้มเหลว หรือ สัมภาษณ์ดาราที่วัยรุ่นชื่นชอบและมีประสบการณ์การจัดฟันเพื่อดึงดูดความสนใจในกลุ่มวัยรุ่น ดังนี้

“วิทยุ นะคะ ก็คือยังมองว่ามันก็ง่ายเหมือนกัน คล้ายๆ กับ โทรทัศน์ เพราะวัยรุ่นก็จะชอบฟังวิทยุตอนกลางคืนอะนะคะ ถ้าสมมติว่ามันมีรายการที่ อาจจะสัมภาษณ์คนที่เคยจัดฟันมาแล้วล้มเหลว หรือว่ามีปัญหาอะไรอย่างเงี้ย วัยรุ่นถ้าเค้าฟังจากตรงนั้นแล้วอาจไตร่ตรองมากขึ้น หรือว่าตัวผู้ปกครองเองอะนะคะ... พี่คิดว่ามันก็น่าจะเป็นรายการที่วัยรุ่นเค้าฟังนะ แต่ถ้าถามพี่ พี่ก็ว่า จะพูดยังไงดีอะ ก็ยังคิดไม่ออกว่าจะเป็นลักษณะแบบไหนนะคะ แต่ว่าทางที่ดีเลยเนี่ย มันก็น่าจะต้องมีตัวดึงดูดก่อนนะคะ ทั้งทีวีและวิทยุเลย อาจจะต้องเป็นดาราหรือว่าไอดอลของเค้าเนี่ยมาคุยอะ คือมันน่าจะเป็นรายการ ภาคสั้นๆ นะ แต่คุณต้องไม่เอาแบบหมอ หรือวัยรุ่นที่เค้าไม่รู้จักมา

อย่างเงี้ยค่ะ อาจจะเอาคาราที่เค้าเคยจัดฟันมา สมมติอย่างแพนเค้กซึ่งเค้าเคยจัดฟันในราคาสองแสนกว่าเนี่ย ก็อาจจะให้แพนเค้กมาคุยในเรื่องการจัดฟันของเค้า หรือว่าคาราคนไหนที่เคยจัดฟันแล้วอย่างเงี้ยค่ะ น่าจะเป็นรูปแบบว่า เอ่อ สัมภาษณ์ แต่น่าจะเป็นสัมภาษณ์สั้นๆ แล้วอาจจะมิมิวสิควีดีโอ หรือเปิดเพลงสลับ” (D9-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 10 ธันวาคม 2554)

D1: ทันตแพทย์ทั่วไป ให้ความเห็นว่าทันตแพทย์น่าจะเข้าไปให้ความรู้ผ่านการเข้าร่วมเป็นดีเจจัดรายการเพลงที่วัยรุ่นนิยมฟัง ดังนี้

“ทางวิทยุ แทรกไปตามรายการที่เค้านิยมกัน หมอฟันอาจจะลองไปจัดเป็นดีเจ ก็เด็กเค้าก็ฟังเพลงกันอยู่แล้ว ในเด็กกลุ่มนี้จะโรยอย่างเงี้ย” (D1-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 27 พฤศจิกายน 2554)

E1: ทันตแพทย์จัดฟัน ให้ความเห็นว่า อาจทำเป็นสปอตวิทยุ เปิดสอตแทรกในรายการที่วัยรุ่นชอบฟัง โดยมองว่าวัยรุ่นไม่ชอบฟังแบบที่เป็นเนื้อหาสาระมากเกินไป ดังนี้

“สปอตวิทยุหรือ? มีบ้างใช้ปะ อย่างเข้าทางรายการวิทยุที่วัยรุ่นเค้าฟังกัน ...รายการที่เค้าชอบๆ เพราะเค้าก็น่าจะได้ฟังของเรามากกว่า วัยรุ่นเค้าไม่ชอบฟังอะไรที่เป็นเรื่องเป็นราวมาก (หัวเราะ)” (E1-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 30 ธันวาคม 2554)

E3: ทันตแพทย์จัดฟัน ให้ความเห็นว่าควรจะนำเผยแพร่ผ่านทางรายการวิทยุที่วัยรุ่นสนใจติดตามฟังอยู่แล้ว โดยมองว่าหากเป็นรายการที่จัดโดยทันตแพทย์ วัยรุ่นอาจไม่สนใจฟัง ดังนี้

“สื่อวิทยุ เด็กวัยรุ่นเค้าชอบฟังรายการวิทยุ รายการเพลงทั้งหลายแหละ เรา ก็อาจจะต้องสอตแทรกตรงนี้เข้าไป แต่ถ้าเป็นรายการของเราเลยนี่เด็กมันคงไม่ค่อยฟังหรอก ที่ว่านะ มันต้องแทรกเข้าไปในรายการที่เด็กเค้าฟังนะ อาจจะต้องลงทุน หรือว่าอาจไปขอความร่วมมือเค้า เพราะคงจะไม่ค่อยบ่อย” (E3-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 3 มกราคม 2555)

E10: ทันตแพทย์จัดฟัน ให้ความเห็นว่า วิทยุเข้าถึงกลุ่มคนได้อย่างแพร่หลายโดยเฉพาะในที่ที่คอมพิวเตอร์เข้าไม่ถึง และเป็นสื่อที่ราคาไม่แพง ดังนี้

“ในเด็กที่ส่วนใหญ่คอมพิวเตอร์เข้าไม่ถึงก็อาจจะทางวิทยุ...ส่วนใหญ่วิทยุเนี่ยจะเข้าถึงคนมากกว่า อย่างทีวีเนี่ย ส่วนใหญ่หมอฟันไม่ลงหรอก ก็คิดว่าไม่เหมาะสม

เท่าไรเพราะอาจจะเป็นสิ่งที่เราหาแพงไปนิดหนึ่ง เพราะส่วนใหญ่เราก็ไม่ได้จะโฆษณาให้คนไข้มายะเยอะไรขนาดนั้น เราก็ไม่ได้คิดขนาดนั้น” (E10-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 27 พฤศจิกายน 2554)

(5) สื่อสิ่งพิมพ์เกี่ยวกับการจัดฟัน

ส่วนหนึ่งของทันตแพทย์ที่เข้าร่วมการศึกษา มองว่าสื่อสิ่งพิมพ์เกี่ยวกับการจัดฟัน น่าจะเป็นอีกช่องทางหนึ่งที่เหมาะสมในการเผยแพร่ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับการจัดฟัน ให้แก่กลุ่มวัยรุ่นตอนต้น โดยทันตแพทย์ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับรูปแบบในการจัดทำสื่อสิ่งพิมพ์ที่หลากหลาย อันได้แก่ จัดทำแผ่นพับหรือเอกสารเกี่ยวกับการจัดฟัน, สอดแทรกข้อมูลเกี่ยวกับการจัดฟันไว้ในนิตยสารที่วัยรุ่นติดตามอ่านเป็นประจำหรือในหนังสือพิมพ์, จัดทำหนังสือเกี่ยวกับการจัดฟัน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(5.1) แผ่นพับหรือเอกสารเกี่ยวกับการจัดฟัน

ส่วนหนึ่งของทันตแพทย์ที่เข้าร่วมการศึกษา มองว่าควรจัดทำแผ่นพับ หรือ เอกสารประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการจัดฟันที่ถูกต้อง แจกตามสถานที่ต่างๆ ซึ่งวัยรุ่นที่สนใจจะได้เอามาอ่านได้โดยสะดวก โดยสถานที่ที่เหมาะสมในการแจก ได้แก่ ห้างสรรพสินค้า, โรงภาพยนตร์, คลินิกทันตกรรม, โรงพยาบาล, โรงเรียน ดังตัวอย่าง อาทิ

D8 (ทันตแพทย์ทั่วไป) และ E8 (ทันตแพทย์จัดฟัน): ให้ความเห็นว่าควรจะมีแผ่นพับเกี่ยวกับการจัดฟันสำหรับแจกไว้ในคลินิก และ โรงพยาบาล คนที่สนใจจะได้หยิบอ่านได้ ดังนี้

“เอกสารคือ ก็จัดทำเป็นสื่อวางตามสถานบริการ...ก็ถ้าเอวางไว้แล้วอย่างคนสนใจเค้าก็จะหยิบอ่าน” (D8-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน 2554)

“แผ่นพับ ในคนไข้เดินมาคลินิกเราอาจจะแจกแผ่นพับจัดฟัน เค้าอาจจะตัดสินใจยังไม่ได้ เราให้แผ่นพับไป จัดฟันคืออะไร มีประโยชน์อย่างไร ใครควรทำบ้าง เออ...แล้วก็ไว้ตามคลินิก ตามโรงพยาบาล” (E8-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 5 มกราคม 2555)

E7: ทันตแพทย์จัดฟัน ให้ความเห็นว่าควรแจกแผ่นพับเกี่ยวกับการจัดฟัน หรือติดโปสเตอร์ประชาสัมพันธ์ ตามโรงภาพยนตร์หรือตามห้าง เนื่องจากวัยรุ่นไปกันเป็นจำนวนมาก ดังนี้

“ตามสถานที่ที่วัยรุ่นไปกันเยอะ อย่างโรงหนัง ตามห้างอะไรอย่างเงี้ย ที่เข้าไปติดโปสเตอร์อะไรอย่างเงี้ยได้” (E7-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 5 มกราคม 2555)

E1 และ E9: ทันตแพทย์จัดฟัน ให้ความเห็นว่าควรจัดทำเอกสาร หรือผ่านพบแจกให้วัยรุ่นผ่านทางโรงเรียน ดังนี้

“อาจจะเป็นเอกสารจากกระทรวง จากสาธารณสุข แล้วให้... ประชาสัมพันธ์ผ่านทางโรงเรียน” (E1-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 30 ธันวาคม 2554)

“เนื่องจากว่ากลุ่มนี้ยังเป็นกลุ่มที่อยู่ในโรงเรียน การให้สื่อ สิ่งพิมพ์ไปตามโรงเรียน ไม่ว่าจะผ่านแผ่นพับให้ความรู้ น่าจะถึงเค้าได้ค่อนข้างเยอะ” (E9-สัมภาษณ์ เมื่อวันที่ 5 มกราคม 2555)

(5.2) ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดฟันสอดแทรกในนิตยสาร

ส่วนหนึ่งของทันตแพทย์ที่เข้าร่วมการศึกษา มองว่าควรที่จะ สอดแทรกข้อมูลเกี่ยวกับการจัดฟันไว้ในนิตยสารที่วัยรุ่นติดตามอ่านเป็นประจำ อาทิ

E2: ทันตแพทย์ทั่วไป ให้ความเห็นว่าควรให้ความรู้เกี่ยวกับการ จัดฟันลงในหนังสือ โดยอาจจะผ่านบทสัมภาษณ์ ดังนี้

“สิ่งพิมพ์ จะมีหนังสือบางเล่มที่เค้ามาสัมภาษณ์ ว่าคิดว่ามี ความเห็นยังไงเกี่ยวกับการจัดฟันของวัยรุ่นเดี๋ยวนี้ ก็จะทำให้ความรู้ลงในหนังสือด้วย ไม่ใช่ว่าจะ โฆษณาทางคลินิก ก็จะทำให้ความรู้ เป็นบทสัมภาษณ์ อันนี้ก็จะเป็นการให้ความรู้ไปด้วย” (E2- สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 30 ธันวาคม 2554)

E9: ทันตแพทย์ทั่วไป ให้ความเห็นว่าควรเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับ การจัดฟันผ่านทางนิตยสารที่วัยรุ่นส่วนหนึ่งยังคงอ่านกันอยู่ โดยให้ความรู้ เกี่ยวกับความสำคัญ ในการรักษาทางทันตกรรมจัดฟันที่ถูกต้อง ดังนี้

“พี่ก็ไม่แน่ใจนะ ว่าเดี๋ยวนี้เค้าจะมีการใช้พวกสื่อสิ่งพิมพ์ พวก นิตยสาร หรือว่าพวกแม็กกาซีน ที่เด็กๆ ยังติดตามอยู่รึเปล่า เพราะพวกแม็กกาซีนพวกนี้ เด็กวัยรุ่น พวก 12 - 13 อาจจะไม่น่าสนใจเท่าไร คือ เดี่ยวนี้ เด็กอ่านหนังสือน้อยลง แต่ก็ปฏิเสธไม่ได้ว่ายังมีอีก กลุ่มหนึ่งที่ยังอ่านหนังสืออยู่ เพราะฉะนั้นในกลุ่มนิตยสารสำหรับวัยรุ่นทั้งหลาย ที่เด็กพวกนี้ยัง ติดตามอยู่ ก็อาจจะเป็นอีกแนวทางหนึ่งที่เผยแพร่ได้ว่า ความจำเป็น ความสำคัญในการให้ การ รักษาการจัดฟัน มันคืออะไร ไม่ใช่เรื่องของแฟชั่น แต่มันคือการรักษาการสบฟันที่มีความผิดปกติ” (E9-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 4 มกราคม 2555)

(5.3) ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดฟันสอดแทรกในหนังสือพิมพ์

ส่วนหนึ่งของทันตแพทย์ที่เข้าร่วมการศึกษา มองว่า ควรเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดฟันในหนังสือพิมพ์ อาทิ

D9: ทันตแพทย์ทั่วไป มองว่า ควรสอดแทรกเนื้อหาเกี่ยวกับการจัดฟันเข้าไปในหนังสือพิมพ์หน้าที่เกี่ยวข้องกับบันเทิงและดารา เนื่องจากเป็นหน้าที่วัยรุ่นมักจะเปิดอ่าน ดังนี้

“หนังสือพิมพ์ หน้าที่เป็นหน้าดาราก็ได้...ถ้าเป็นหน้าการเมืองหรือว่าเศรษฐกิจนี้วัยรุ่นคงจะไม่เจอ” (D9-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 8 ธันวาคม 2554)

(5.4) หนังสือเกี่ยวกับการจัดฟัน

ส่วนหนึ่งของทันตแพทย์ที่เข้าร่วมการศึกษา มองว่า ควรจัดทำเป็นหนังสือเกี่ยวกับการจัดฟันโดยตรง อาทิ

E2: ทันตแพทย์จัดฟัน มองว่าควรจัดทำเป็นหนังสือ อาจสอดแทรกในการเรียน หรือ เผยแพร่หนังสือในห้องสมุดโรงเรียน ห้องสมุดจังหวัด และห้องสมุดประชาชน ดังนี้

“คงต้องเป็นหนังสือมั้ง ที่นี่ก็อยู่ใน...ถ้าเป็นในหนังสือเรียนก็จะเร็ว แต่บางทีในหนังสือเรียนเค้าจะพูดทั่วไป ก็จะมีหลักการรักษาสุขภาพฟันก็แปรงฟันหลังอาหารทุกครั้งอะนะ แต่เรื่องจัดฟันคงไม่มี ก็อาจทำเป็นไกด์บุ๊ก หรือว่าหนังสือที่แนะนำเรื่องการจัดฟัน บางทีสมาคมจัดฟันเค้าก็มีออกมา เป็นหนังสือ แล้วก็มีการ์ตูน มีอยู่ใน website สมาคมจัดฟันด้วย อย่างงี้ก็เป็นประโยชน์ นำไปเผยแพร่ในห้องสมุดโรงเรียน ห้องสมุดของจังหวัด ห้องสมุดประชาชน” (E2-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 30 ธันวาคม 2554)

จากการสัมภาษณ์ทันตแพทย์ที่เข้าร่วมการศึกษา พบว่า นอกเหนือจากแหล่งเผยแพร่ข้อมูล 5 อันดับแรก ซึ่งทันตแพทย์ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นตรงกันมากที่สุดดังที่กล่าวข้างต้นแล้วนั้น ยังมีแนวทางอื่นๆ ในการเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับจัดฟันที่ถูกต้อง ซึ่งทันตแพทย์แสดงความคิดเห็นไว้ ได้แก่ การจัดงานกิจกรรมรณรงค์บริเวณห้างสรรพสินค้า, การจัดเสวนาเกี่ยวกับการจัดฟัน, การเผยแพร่ในนามของสมาคมทันตแพทย์จัดฟัน, การจัดทำเป็นซีดีแอนิเมชันเผยแพร่ตามคลินิกและ โรงเรียน, การสอดแทรกความรู้เกี่ยวกับการจัดฟันไว้ในคอนเสิร์ตซึ่งเป็นที่ชื่นชอบของวัยรุ่น, การจัดทำโมเดลเกี่ยวกับการจัดฟันเผยแพร่ในโรงพยาบาล หรือ โรงเรียน เป็นต้น

4.2.2.4 ข้อดีของการจัดฟัน

จากการสัมภาษณ์และวิเคราะห์ข้อมูลจากทันตแพทย์ที่เข้าร่วมการศึกษา ซึ่งมีทั้งทันตแพทย์ทั่วไปและทันตแพทย์จัดฟัน พบว่ามีความคิดเห็นค่อนข้างไปในทิศทางเดียวกัน โดยข้อดีของการจัดฟันในมุมมองของทันตแพทย์ที่เข้าร่วมการศึกษา 3 อันดับแรก ได้แก่ ทำให้มีการสบฟันและระบบบดเคี้ยวที่ดีขึ้น, ทำให้เกิดความสวยงาม และ ทำให้บุคลิกดี มีความมั่นใจมากขึ้น ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

(1) การพัฒนาระบบการบดเคี้ยว และการสบฟัน

ส่วนใหญ่ของทันตแพทย์ที่เข้าร่วมการศึกษามองว่าข้อดีของการจัดฟันอันดับแรกคือ สามารถช่วยแก้ไขปัญหาการสบฟัน และการบดเคี้ยวที่ผิดปกติ เมื่อการรักษาทางทันตกรรมจัดฟันเสร็จเรียบร้อยแล้ว ก็จะทำให้วัยรุ่นมีการสบฟันที่ดีขึ้น มีระบบการบดเคี้ยวที่ดีขึ้น ฟันใช้งานได้ดีและเคี้ยวอาหารได้ละเอียดขึ้น หรืออาจกล่าวรวมได้ว่าทำให้ฟันทำหน้าที่ (function) ได้ดีขึ้นนั่นเอง อาทิ

D1, D4 และ D5: ทันตแพทย์ทั่วไป มองว่าการจัดฟันจะช่วยแก้ไขปัญหากับระบบการบดเคี้ยว ทำให้ระบบการบดเคี้ยวทำงานได้ดีขึ้น ดังนี้

“ช่วยแก้ปัญหาในเรื่องของระบบการบดเคี้ยว” (D1-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 27 พฤศจิกายน 2554)

“ช่วยในการปรับปรุงการบดเคี้ยวของเค้า” (D4-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 28 พฤศจิกายน 2554)

“อันแรกคือเรื่องของ function การบดเคี้ยวนะกะ” (D5-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 28 พฤศจิกายน 2554)

D3, D7 และ D9: ทันตแพทย์ทั่วไป มองว่าการจัดฟันจะทำให้การสบฟันดีขึ้น สามารถใช้งานในการเคี้ยวอาหารได้ดีขึ้น ซึ่งจะส่งผลทำให้ระบบการย่อยอาหารดีตามไปด้วย ดังนี้

“การสบฟันเค้าก็จะดีขึ้น ทำให้เค้าเคี้ยวอาหารละเอียดขึ้น เรื่องของระบบการย่อยอาหารก็จะดีตามไปด้วย” (D3-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 28 พฤศจิกายน 2554)

“ทำให้การสบฟันดีขึ้น ก็คือเคี้ยวอาหารได้ดีขึ้น เกี่ยวกับการใช้งาน การสบฟันอะไรอย่างเงี้ยดีขึ้น” (D3-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 28 พฤศจิกายน 2554)

“การใช้งานหลังจากที่จัดฟันไปแล้ว บางคนก่อนที่จะไปจัดเนื้ย การสบฟันเคี้ยวอาจจะไม่ดี แต่พอหลังจัดแล้วเนื้ย มันจะทำให้เคี้ยวมีการบดเคี้ยว ใช้งานได้ดีขึ้น” (D9-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 8 ธันวาคม 2554)

E3, E7 และ E9: ทันตแพทย์จัดฟัน ให้ความเห็นว่าประโยชน์ของการจัดฟันในมุมมองของทันตแพทย์จัดฟันอันดับแรกนั้นคือการแก้ไขความผิดปกติของการสบฟันในรูปแบบต่างๆ ทำให้ฟันมีการทำงาน (function) ได้ดีขึ้น มีระบบการบดเคี้ยวที่ดี มีประสิทธิภาพในการใช้เคี้ยวอาหารได้ดีขึ้น ดังนี้

“สิ่งที่ตามมาก็คือเรื่องของ *function* หรือว่าการทำงาน...*function* ก็เช่นเมื่อก่อนเนื้ย อาจจะมีปัญหาเกี่ยวกับการบดเคี้ยว เพราะว่าฟันซ้อน อาจจะไม่สบกัน สบไม่ลง ล็อกไม่อะไร ก็เคี้ยวลำบาก หรืออะไร ถ้าจัดเสร็จก็ช่วยให้การเคี้ยวหรือว่าการกัดดีขึ้น หรือฟันข้างบนนี้ยื่นมาก ไม่สบข้างล่าง ก็มีปัญหาเรื่องการกัด การเคี้ยวเหมือนกัน หลังจัดเสร็จแล้วเนื้ย ฟันมันก็มาสบกัน ชนกัน การกัดเคี้ยวดีขึ้น” (E3-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 4 มกราคม 2555)

“ถ้าตามหลักแล้วก็คือ *function* ในการบดเคี้ยวของเค้านะ อย่างบางกรณีถ้าเคี้ยวไม่ได้ อย่าง *open bite* อะไรอย่างเงี้ย ถ้าเกิดจัดฟันก็จะทำให้เคี้ยวได้มีประสิทธิภาพที่ดีขึ้นแล้วก็... ในวัยรุ่นตอนต้นเนื้ย ถ้าเคี้ยวมีความผิดปกติของการสบฟัน มันจะทำให้พัฒนาการของโครงสร้างกระดูกเปลี่ยนไปด้วย พวกที่เป็น *pseudo classIII*...ที่ไม่ใช่ *classIII* จริงๆ อย่างเงี้ย ถ้าได้รับการแก้ไขก่อน มันก็จะกลับมาเป็นปกติได้ มันก็จะเป็ประโยชน์ของเค้าในเรื่องของ *function*” (E7-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 4 มกราคม 2555)

“ถ้ามองในแง่ของผู้ให้การรักษา หรือว่าในแง่ของหมอจัดฟัน เราก็คาดหวังว่าคนไข้เนื้ยจะมีลักษณะการสบฟันที่เป็นปกติไซ้มี มีการสบฟันดีขึ้น สามารถใช้บดเคี้ยวสามารถมีการเรียงตัวของฟันที่ดีในแง่ของ *function*” (E9-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 5 มกราคม 2555)

E4: ทันตแพทย์จัดฟัน มองว่าเมื่อจัดฟันแล้วมีการสบฟันที่ดีขึ้นแล้วจะทำให้ การพูด, การเคี้ยว, การกลืน ดีขึ้นด้วย ดังนี้

“การสบฟันดีขึ้น การพูด การเคี้ยว การกลืน ก็จะดีขึ้นนะ” (E4-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 3 มกราคม 2555)

(2) ความสวยงาม

ทันตแพทย์ที่เข้าร่วมการศึกษาให้ความเห็นว่าข้อดีของการจัดฟันอันดับที่สองคือ ทำให้เกิดความสวยงามแก่วัยรุ่น เมื่อการรักษาทางทันตกรรมจัดฟันเสร็จสิ้นแล้ว ฟันจะเข้าที่เป็นระเบียบ ยิ้มแล้วดูสวยงาม รูปหน้าดูสวยขึ้น ทำให้วัยรุ่นเกิดความพึงพอใจ โดยส่วนหนึ่งของการทันตแพทย์จัดฟันที่เข้าร่วมการศึกษามองว่าการรักษาทางทันตกรรมจัดฟันมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ฟันทำหน้าที่ได้ดีขึ้น ส่วนความสวยงามนั้นเป็นผลพลอยได้ที่ตามมาจากการจัดฟัน ความคิดเห็นของทันตแพทย์ที่เข้าร่วมการศึกษาเกี่ยวกับข้อดีของการจัดฟันคือทำให้เกิดความสวยงามแก่วัยรุ่น อาทิ

D3, D7, D8 และ D9: ทันตแพทย์ทั่วไป มองว่าความสวยงามเป็นข้อดีที่ตามมาภายหลังการจัดฟัน และให้ความเห็นว่าเป็นสิ่งที่วัยรุ่นให้ความสำคัญอย่างมาก ดังนี้

“ความสวยงาม ก็จะได้เรื่องความสวยงามหลังจากการจัดตามมา” (D3-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 27 พฤศจิกายน 2554)

“ความสวยงาม คนไข้ก็น่าจะแบบว่า อาจจะทำให้เค้าสวยขึ้น” (D7-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน 2554)

“เรื่องความสวยงามอะนะคะ ซึ่งมันเป็นเรื่องปกติของวัยรุ่นไปแล้ว” (D9-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 8 ธันวาคม 2554)

“แน่นอน สิ่งที่คนไข้ก็คิดอันดับหนึ่งของการจัดฟันก็คือความสวยงาม มันก็จะ better looking” (D10-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 10 ธันวาคม 2554)

E3, E9: ทันตแพทย์จัดฟัน มองว่าข้อดีสำหรับวัยรุ่นคือความสวยงาม เนื่องจากเป็นวัยรุ่นรักสวยรักงามอยู่แล้ว การจัดฟันทำให้ฟันเป็นระเบียบ รูปหน้าดูดีขึ้น ดูสวยงามขึ้น ทำให้วัยรุ่นเกิดความพึงพอใจ ดังนี้

“ถ้าพูดถึงเด็กวัยรุ่น จริงๆแล้วเนี่ย ความสวยงามมาเป็นอย่างแรก เพราะเป็นเรื่องของวัยเค้า ที่จะรักสวยรักงาม มันก็เป็นคนๆ ไป ถ้าคนที่ฟันเค้าดูไม่ดี จัดแล้วมันก็ทำให้ดูดีขึ้น เช่น เคมียื่น พอจัดก็จะยุบเข้าไป ทำให้รูปหน้าเค้าดูดี ดูไม่ยื่นออกมา อย่างเงี้ยนะคะ หรือฟันซ้อน เวลายิ้มออกมาแล้วไม่เป็นระเบียบ ถ้าจัดเสร็จแล้วเนี่ย ฟันก็จะดูดีขึ้น หน้าเค้าก็จะดูดี ดูเป็นระเบียบ อย่างเงี้ย ข้อดีสำหรับวัยรุ่นก็คือความสวยงามนะ” (E3-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 3 มกราคม 2555)

“ในแง่ของผู้รับการรักษาหรือเด็ก ที่เค้าเห็นชัดๆคือเค้าจะมีความสุขยามมากขึ้น จากการทำมันซ็อน เรียงตัวไม่ดี หรือทำให้เค้าไม่มั่นใจ ในการที่จะอยู่ในลักษณะสังคมของเค้า สิ่งที่ได้จากการจัดฟันคือความสุขยาม ลดปัญหาของเค้า ไม่ว่าจะเป็นฟันยื่น ฟันห่าง ฟันซ้อน พอคนไข้กลุ่มนี้มีลักษณะฟันสวยงาม มีความพึงพอใจ” (E9-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 5 มกราคม 2555)

E6 และ E10: ทันตแพทย์จัดฟัน ให้ความเห็นว่า ความสุขยามเป็นผลที่ตามมาจากการจัดฟันแล้วทำให้การทำหน้าที่ของฟันดีขึ้น ดังนี้

“พอ function ดี ก็เกิดความสุขยาม simple simple” (E6-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 4 มกราคม 2555)

“แล้วก็ เรื่องความสุขยาม คือ ส่วนใหญ่ที่มาเนี่ย จะเน้นเรื่องความสุขยาม แต่ทันตแพทย์จัดฟันส่วนใหญ่จะเน้นที่ function แต่ที่ตามมาคือเค้าก็จะดูดีขึ้น จัดฟันแล้วเค้าก็จะมั่นใจมากขึ้น” (E7-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 4 มกราคม 2555)

“ความสุขยาม คือเราเห็นว่าเป็นผลพลอยได้ที่ตามมา” (E10-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2555)

(3) การพัฒนาบุคลิกภาพ และเสริมสร้างความมั่นใจ

ทันตแพทย์ที่เข้าร่วมการศึกษา ให้ความเห็นว่าข้อดีของการจัดฟันอันดับที่สามคือ ทำให้บุคลิกดี มีความมั่นใจมากขึ้น โดยให้เหตุผลว่าหลังจากการจัดฟันเสร็จแล้ว ฟันเรียงตัวสวยขึ้น จึงทำให้วัยรุ่นรู้สึกที่ตนเองสวยขึ้น เกิดความมั่นใจในการยิ้ม, การเข้าสังคม และทำให้บุคลิกภาพดีขึ้น อาทิ

D2, D4, D5 และ D7: ทันตแพทย์ทั่วไป ให้ความเห็นว่าข้อดีที่ตามมาจากการจัดฟันคือทำให้วัยรุ่นมีบุคลิกภาพที่ดีขึ้น มีความมั่นใจมากขึ้น และเข้าสังคมได้ดีขึ้น ดังนี้

“แล้วก็บุคลิกภาพก็ดีขึ้น...ก็จะเกิดความมั่นใจมากขึ้น” (D2-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 27 พฤศจิกายน 2554)

“เรื่องของการเข้าสังคมอะค่ะ...มั่นใจมากขึ้น เข้าสังคมได้ดีขึ้น” (D4-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 28 พฤศจิกายน 2554)

- “เรื่องของการแก้ปัญหา อาจจะเรื่องของบุคลิก อย่างเหมือนเด็กที่เป็น microdontia หรือพวกคางยื่นอะไรอย่างเงี้ย ก็จะช่วยปรับบุคลิกภาพ ส่งเสริมให้กับเค้าณะคะ ทำให้เค้ารู้สึกภาคภูมิใจ แบบ... หมายถึงลดจุดด้อยของตนเองณะคะ” (D5-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 28 พฤศจิกายน 2554)

“เค้าอาจจะมั่นใจ ในการที่ออกไปใช้ชีวิต คุณภาพชีวิตดีขึ้น ช่วยด้านจิตใจ” (D7-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 27 พฤศจิกายน 2554)

E2 และ E9: ท้นตแพทย์จัดฟัน ให้ความเห็นว่า การจัดฟันมีผลในแง่จิตวิทยาต่อเด็กวัยรุ่น โดยก่อนจัดฟันวัยรุ่นมักจะมีปัญหาเกี่ยวกับฟันที่ทำให้เค้ารู้สึกว่าเป็นปมด้อย, ขาดความมั่นใจ แต่พอจัดฟันเสร็จแล้วทำให้เค้ารู้สึกตนเองสวยขึ้น มั่นใจมากขึ้น บุคลิกภาพเปลี่ยนไปในที่ทางที่ดีขึ้นอย่างเห็นได้ชัด ดังนี้

“จิตวิทยานี้ยังรวมถึงเรื่องบุคลิกภาพด้วย พอเค้ามีความมั่นใจ โดยเฉพาะฟันนี้เห็นชัดเจน พุดหรือยิ้มเนี่ย เวลาฟันเข้า กับฟันไม่เข้าเนี่ย มันจะต่างกันเลย ฟันไม่เข้า เค้าก็รู้สึกเสียบุคลิกนะ บางทีรับไม่ได้ เพื่อนล้อ พอเค้าจัดฟันแล้วกลายเป็นอีกคนเลยนะ เมื่อก่อนเนี่ย บางทีเด็ก...เคยได้ยินว่าก่อนจัดฟันเค้าเรียกว่าไอ้เหียน ไอ้เหียน อะไรอย่างเงี้ย(หัวเราะ) พอจัดฟันเสร็จแล้ว โหเค้า จากเด็กที่เหมือนฟันยื่น ฟันไม่เข้าเนี่ย พอมาอยู่มหาวิทยาลัย จัดฟันเสร็จแล้วเนี่ย เพื่อนเค้าแบบ 1.จำไม่ได้ 2.การจัดฟันก็ดีขึ้น 3.ไอ้ที่ว่าเรื่องล้อ เรื่องอะไร เค้าก็มีความมั่นใจมากขึ้น ไม่โดนล้อแล้ว เข้าก็มั่นใจว่าฟันเค้าดี แล้วก็ในเชิงจิตวิทยา พอเค้าจะทำอะไรก็รู้สึกมั่นใจ มากขึ้น อันนี้ในส่วนประสบการณ์ที่เคยทำคนไข้มานะ เค้ามั่นใจมาก เพราะดีขึ้นเยอะ ตอนเด็กๆเค้าไม่มั่นใจ เพราะฟันเค้ายื่น” (E2-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 30 ธันวาคม 2554)

“สิ่งที่ตามมาก็คือว่าเด็กกลุ่มนี้จะมีลักษณะความมั่นใจในตัวเองเพิ่มมากขึ้น มี self esteem มากขึ้น เพราะรู้สึกว่าตัวเองเนี่ย มีลักษณะการสบฟันที่ดี เป็นที่ยอมรับในแง่ของเพื่อนๆ มีฟันสวยเหมือนเพื่อนๆ ไม่มีฟันยื่น กลุ่มเด็กบางคนจัดฟัน จะเห็นพัฒนาการของบุคลิกภาพแตกต่างกันมาก เมื่อตอนเริ่มต้นทำ กับตอนเสร็จ จะเห็นมีบุคลิกภาพที่เปลี่ยนไป จากเด็กที่ไม่รักสวยรักงาม ไม่ค่อยพูด พอจัดฟันเสร็จเริ่มรู้สึกว่าฟันตัวเองสวยขึ้น ก็เกิดความมั่นใจในการทำให้ตัวเองสวยขึ้น คูดีขึ้น มันจะไม่ใช้เรื่องของฟันเพียงอย่างเดียว แต่จะเป็นเรื่องของบุคลิกภาพที่เปลี่ยนไปด้วย” (E9-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 5 มกราคม 2555)

จากการสัมภาษณ์ทันตแพทย์ที่เข้าร่วมการศึกษา พบว่านอกเหนือจากข้อดีของการจัดฟัน 3 อันดับแรก ซึ่งทันตแพทย์ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นตรงกันมากที่สุดดังที่กล่าวข้างต้นแล้ว นั้น ยังมีข้อดีของการจัดฟันอื่นๆ ที่ส่วนหนึ่งของทันตแพทย์ได้แสดงความคิดเห็นไว้ ได้แก่ สามารถแก้ไขปัญหาตามที่คนไข้ต้องการ, ป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นในอนาคต, ทำให้วัยรุ่นใส่ใจดูแลฟันมากขึ้น, ภายหลังการจัดฟันแล้วทำให้ทำความสะอาดฟันได้ดีขึ้น, ทำให้ออกเสียงได้ดีขึ้น, ทำให้การรักษาทางทันตกรรมในบางกรณีทำได้ง่ายขึ้น เป็นต้น

4.2.2.5 ข้อเสียของการจัดฟัน

จากการสัมภาษณ์และวิเคราะห์ข้อมูลจากทันตแพทย์ที่เข้าร่วมการศึกษา ซึ่งมีทั้งทันตแพทย์ทั่วไปและทันตแพทย์จัดฟัน พบว่ามีความคิดเห็นค่อนข้างหลากหลาย โดยข้อเสียของการจัดฟันในมุมมองของทันตแพทย์ที่เข้าร่วมการศึกษา 3 อันดับแรก ได้แก่ เพิ่มโอกาสการเกิดโรคฟันผุและเหงือกอักเสบ ขณะกำลังจัดฟัน, เพิ่มโอกาสการเกิดรากฟันละลายและฟันตาย จากการใช้แรงเคลื่อนฟันไม่เหมาะสม และภายหลังจัดฟันเสร็จ มีโอกาสเกิดการคืนกลับของฟันได้ หากไม่ใส่เครื่องมือคงสภาพตามคำแนะนำของทันตแพทย์ ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

(1) ความเสี่ยงในการการเกิดฟันผุ และเหงือกอักเสบ

ส่วนใหญ่ของทันตแพทย์ที่เข้าร่วมการศึกษาให้ความเห็นว่าข้อเสียของการจัดฟันอันดับแรกคือ เพิ่มโอกาสในการเกิดโรคฟันผุ และเหงือกอักเสบ โดยให้เหตุผลว่าเนื่องจากการใส่เครื่องมือจัดฟัน ทำให้ทำความสะอาดฟันได้ยากกว่าปกติ ในกรณีที่คนไข้จัดฟันดูแลทำความสะอาดฟันได้ไม่ดี จะทำให้เกิดโรคฟันผุและเหงือกอักเสบได้ง่าย อาทิ

D3 และ D6: ทันตแพทย์ทั่วไป ให้ความเห็นว่าระหว่างจัดฟัน หากคนไข้ดูแลฟันไม่ดี อาจทำให้เกิดโรคฟันผุ, เหงือกอักเสบ หรือติดเชื้อตามมาได้ ดังนี้

“ถ้าเค้าไม่ดูแลนะ ก็อย่างที่บอกว่าจะมีฟันผุ มีเหงือกอักเสบตามมา แล้วก็ถ้าเกิดว่าไปรักษาแบบไม่ถูก ก็อาจจะมีเรื่องของติดเชื้อตามมา” (D3-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 28 พฤศจิกายน 2554)

“ฟันผุง่าย เหงือกอักเสบก็ง่าย ถ้าหากเราไม่ดูแลนะ” (D6-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 28 พฤศจิกายน 2554)

D4: ทันตแพทย์ทั่วไป ให้ความเห็นว่า หากคนไข้ดูแลทำความสะอาดสุขภาพช่องปากไม่ดี อาจทำให้เกิดโรคเหงือกอักเสบจนเหงือกร่น เกิดเป็นช่องว่างระหว่างซี่ฟัน (black hole) ได้ ดังนี้

“ถ้าคนไข้ดูแลสุขภาพช่องปากไม่ดี มีคราบสีฟันอะไรอย่างเงี้ย มันก็จะมีปัญหาเรื่องโรคเหงือกตามมา หลังจัดฟันเสร็จก็จะเกิดเป็น *black hole* ระหว่างฟันหลายซี่” (D4-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 28 พฤศจิกายน 2554)

D10: ทันตแพทย์ทั่วไป เล่าให้ฟังว่าจากประสบการณ์การรักษาผู้ป่วยที่กำลังจัดฟันอยู่ พบว่าหากทำความสะอาดไม่ดีจะทำให้เกิดโรคในช่องปาก โดยเฉพาะฟันผุ ดังนี้

“เท่าที่รับเคสมาก็คือเรื่องฟันผุ ชัดเจนอยู่แล้วเพราะการทำความสะอาดมันทำได้ไม่ดีเนาะ คือโรคที่เกี่ยวกับในช่องปากมันต้องตามมาอย่างแน่นอน” (D10-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 10 ธันวาคม 2554)

E1, E4 และ E8: ทันตแพทย์จัดฟัน ให้ความเห็นว่า ต้องดูแลทำความสะอาดช่องปากและเครื่องมือที่ใส่ให้ดี มิเช่นนั้นอาจทำให้เกิดฟันผุและเหงือกอักเสบตามมาได้

“ต้องดูแลเครื่องมือได้ เพื่อที่ทำความสะอาดได้ดี หมายถึงทำความสะอาดช่องปากให้ดีด้วย เพื่อจะได้หลีกเลี่ยงโอกาสที่จะเกิดเหงือกอักเสบ และการเกิดฟันผุได้” (E1-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 30 ธันวาคม 2554)

“เกิดจากดูแลไม่ดีอะค่ะ ถ้าดูแลไม่ดี อันแรกก็คือผุ...แล้วก็เหงือกอักเสบ เหงือกบวม อาจต้องมาตัดเหงือก” (E4-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 3 มกราคม 2555)

“ถ้าแปรงฟันไม่ดีก็เกิดฟันผุเหงือกอักเสบแน่นอนไข่ม้อย” (E8-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 3 มกราคม 2555)

E5: ทันตแพทย์จัดฟัน ให้ความเห็นว่าวัยรุ่นส่วนหนึ่ง (โดยเฉพาะเพศชาย) ไม่ค่อยชอบแปรงฟัน ก่อนการจัดฟันจึงควรจะต้องเตรียมช่องปากและให้ความรู้เกี่ยวกับวิธีการดูแลทำความสะอาดสุขภาพช่องปาก (*oral hygiene instruction*) ให้ดี เพราะหากคนไข้มีสุขอนามัยช่องปาก (*oral hygiene*) ที่ไม่ดีตั้งแต่ก่อนจัดและระหว่างการจัดฟัน จะทำให้มีโอกาสเกิดฟันผุ จนอาจจะต้องรักษารากฟัน (RCT: Root Canal Treatment) หรือ เกิดเหงือกอักเสบจนกระทั่งเหงือกร่นได้ ดังนี้

“วัยรุ่นนี่ก็เกี่ยวแปรงฟัน พบบ่อยมากโดยเฉพาะในเด็กผู้ชาย ถ้าเราเตรียมช่องปากไม่ดี หรือว่าก่อนจัดฟันเราไม่ให้ความรู้เรื่อง *oral hygiene instruction* ให้ดีเนี่ย คนไข้มี *oral hygiene* ไม่ดีตั้งแต่แรก หรือระหว่างจัดดูแลไม่ดี โอกาสฟันผุเหงือกอักเสบก็จะเยอะ ไข่ม้อย อันนี้ก็

เป็นข้อเสีย แทนที่จัดฟันจะได้ประโยชน์ คนไข้อาจจะต้อง RCT (หัวเราะ) อย่างเลวร้ายที่สุดก็ RCT หรือเหงือกอักเสบมากก็อาจเกิดเหงือกกร่นได้” (E5-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 3 มกราคม 2555)

E9: ทันตแพทย์จัดฟัน ให้ความเห็นว่า หากระหว่างใส่เครื่องมือจัดฟัน คนไข้ดูแลทำความสะอาดฟันไม่ดี จะทำให้เกิดเหงือกอักเสบทั้งปาก และมีฟันผุเกิดมากขึ้นอย่างเห็นได้ชัด โดยเล่าว่าจากประสบการณ์การจัดฟัน พบว่าวัยรุ่นสนใจดูแลทำความสะอาดน้อยกว่าผู้ใหญ่ ซึ่งอาจเป็นเพราะมีกิจกรรมมากมายที่ต้องทำจึงไม่สนใจทำความสะอาดเท่าที่ควร ดังนี้

“ถ้าคนไข้ไม่ให้ความดูแลในการจัดฟัน ระหว่างที่ใส่เครื่องมือจัดฟันเป็นระยะเวลาหนึ่ง สิ่งที่เกิดตามมาในคนไข้กลุ่มนี้ก็คือสภาพในช่องปากแยลงอย่างเห็นได้ชัดเจน มีอาการบวมของเหงือก มีลักษณะของเหงือกอักเสบทั้งปาก มีการสะสมของคราบจุลินทรีย์ และคราบหินปูนต่างๆ ไป หรือในคนไข้บางคนก็จะมีลักษณะของฟันผุเกิดขึ้น เนื่องจากว่ามันมีการสะสมของคราบจุลินทรีย์ในบางซอกที่เค้าไม่สามารถทำความสะอาดได้ด้วยตัวเอง เพราะฉะนั้นกลุ่มนี้ก็คือข้อเสียที่ค่อนข้างเห็นได้ชัดในกลุ่มวัยรุ่น ซึ่งจะเห็นได้ชัดกว่าคนไข้ในกลุ่มคนที่โตแล้วนะ คนไข้ที่เป็นผู้ใหญ่แล้วจะให้ความสนใจดูแลทำความสะอาดมากกว่ากลุ่มวัยรุ่น เพราะวัยรุ่นอาจจะมึนกิจกรรมอื่นมากมายที่ทำให้ความสนใจในการทำทำความสะอาดฟันมันน้อยลง” (E9-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 5 มกราคม 2555)

E10: ทันตแพทย์จัดฟัน ให้ความเห็นว่าหากคนไข้จัดฟันทำความสะอาดไม่ดีแล้วคลินิกดูแลไม่ถึง จะทำให้เกิดฟันผุ ซึ่งมองว่าเป็นผลเสียมากกว่าผลดี โดยส่วนตัวแล้วจะให้คนไข้ที่จัดฟันต้องได้รับการจัดฟันทุก 6 เดือน และในรายที่ทำความสะอาดได้ไม่ดีมากๆ อาจต้องเปลี่ยนเป็นทุก 3-4 เดือน ดังนี้

“ถ้าคนไข้ทำความสะอาดฟันไม่ดี แล้วคลินิกเราดูแลไม่ถึง แล้วคนไข้มีฟันผุเนี่ย จะมีผลเสียมากกว่าผลดี เพราะฉะนั้นก็จะบอกตลอดเวลาว่าคนไข้ที่จัดฟันเนี่ย ทุกๆ 6 เดือนยังต้องขัดฟันอยู่เหมือนเดิม และก็จะให้ความสำคัญมากกว่า ถ้าไปเปิดใน chart คนไข้จะเห็นว่า ทุกหกเดือนเนี่ย จะต้อง stamp 5 ว่าให้หมอเนี่ยเป็นคนเตือนคนไข้ 5 นี่ก็แผนกจัดฟัน ต้องให้หมอเป็นคนเตือนคนไข้ เพราะถ้าบางที่หมอไม่ได้เป็นคนบอกเอง พอออกไปหน้าเคาน์เตอร์ แล้วบอกจัดฟันนะคะ คนไข้จะถามว่าทำไมต้องขัด ก็หมอดีเอง ต้องเห็นเองนะคะ ต้อง stamp มาถึงเวลาหกเดือนต้องขัด แต่นอกจากว่าเราเห็นแล้วน้องทำความสะอาดไม่ได้จริงๆ อาจจะเปลี่ยนเป็นทุก 3-4 เดือน” (E10-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2555)

(2) ความเสี่ยงในการเกิดรากฟันละลาย จากการเคลื่อนฟัน

ทันตแพทย์ที่เข้าร่วมการศึกษา ให้ความเห็นว่าข้อเสียของการจัดฟัน
อันดับสองคือ อาจทำให้เกิดรากฟันละลายได้ โดยทันตแพทย์ทั่วไปและทันตแพทย์จัดฟันให้เหตุผล
ที่ค่อนข้างหลากหลาย ส่วนหนึ่งของทันตแพทย์ทั่วไปให้ความเห็นว่าหากใช้แรงในการจัดฟันมาก
เกินไปจะทำให้เกิดรากฟันละลายได้ และส่วนหนึ่งของทันตแพทย์จัดฟันให้ความเห็นว่า การจัดฟัน
 อาจทำให้เกิดรากฟันละลายได้บ้าง โดยอยู่ในระดับเล็กน้อยและไม่มีผลต่อความแข็งแรงของฟัน
 แต่หากใช้แรงเคลื่อนฟันไม่เหมาะสม, การรักษาใช้เวลายาวนานมากเกินไป อาจจะเพิ่มโอกาสใน
 การเกิดรากฟันละลายหรือฟันตายมากยิ่งขึ้น อาทิ

D1: ทันตแพทย์ทั่วไป มองว่าการจัดฟันอาจทำให้เกิดรากฟันละลาย (root
resorption) ได้ โดยให้ความเห็นว่าทันตแพทย์ที่จัดฟัน มีทั้งที่จบทันตแพทย์เฉพาะทางโดยตรง,
แบบที่เรียนหลักสูตรระยะสั้น และแบบที่ไม่ได้เรียนต่อเลย ถึงแม้ทันตแพทย์ที่จบจัดฟันมาโดยตรง
ก็ยังคงเลือกกรณีรักษา (select case) ให้เหมาะสม มิเช่นนั้นอาจมีโอกาสเกิดรากฟันละลายได้ ดังนี้

“อาจเกิด root resorption ได้...ต้องถามว่าจัดกับใคร หมอจัดฟันจริงป่าว...
เดี๋ยวนี้มันมีทั้งหมอที่จบจัดฟันโดยตรง, ไปเทรนมา, หรือว่าไม่ได้เทรนเลย แล้วนอกจากนั้นก็ยังมี
ที่หมอแต่ละคนอีก ถ้าถึงแม้ว่าจะจบจัดฟันมา ถ้า select case แล้วก็ไม่ดีมันก็มีโอกาสเกิดได้
เหมือนกัน” (D1-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 27 พฤศจิกายน 2554)

D4 และ D7: ทันตแพทย์ทั่วไป ให้ความเห็นว่า หากใช้แรงในการจัดฟัน
มากเกินไปจะทำให้เกิดรากฟันละลายหรือฟันตายได้

“เกิดจากทันตแพทย์เอง คือถ้าเกิดสมมติให้แรงไม่ดี หนักเกินไป ก็อาจทำ
ให้รากฟันละลายค่ะ” (D4-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 28 พฤศจิกายน 2554)

“ถ้าอาจใช้แรงไม่เหมาะสมก็อาจจะเกิด root resorption หรือว่ามีฟันตาย
ในบางซี่อย่างเงี้ยค่ะ” (D7-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 27 พฤศจิกายน 2554)

E1 และ E5: ทันตแพทย์จัดฟัน ให้ความเห็นว่า ในกรณีที่คนไข้ใช้เวลาใน
การจัดฟันนานเกินไป จะทำให้เพิ่มโอกาสในการเกิดรากฟันละลายมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะในเด็ก
วัยรุ่นที่ไม่ค่อยมาตามนัด ทำให้ขาดความต่อเนื่องและการรักษายาวนานขึ้น ดังนี้

“การมาตามนัดก็จะทำให้ระยะเวลาในการใส่เครื่องมือไม่นานเกินไป คือ ถ้ายิ่งนาน โอกาสเสี่ยงที่จะเกิดปัจจัยต่างๆก็จะเยอะขึ้น แต่อันที่เค้าจะต้องรู้ว่ามันอาจจะเกิดได้ก็คือ พวกรากฟันละลาย ฟันตาย” (E1-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 30 ธันวาคม 2554)

“อาจจะเป็นเรื่องของ *root resorption* ซึ่งส่วนใหญ่จะพบได้บ่อยในฟัน หน้าบน แล้วก็มีปัจจัยเสี่ยงหลายอย่าง เช่น ในคนไข้ฟันยื่น หรือคนไข้ที่จัดฟันนานเกินไป วัยรุ่นก็จะชอบ...มาบ้าง หายๆ บ้างอะไรอย่างเงี้ย ทำให้ระยะการจัดฟันที่นานขึ้น หรือไม่กี่ฟันที่เคยได้รับ *trauma* มาก่อน เอ้อ ถ้าฟันยื่นขึ้นเยอะด้วยเนาะ ก็จะมีหลายปัจจัยเสริมกัน ก็อาจทำให้รากฟันสั้นลงได้ ปกติมันจะสั้นลง 1 - 2 mm. อยู่แล้ว แต่ถ้ามีปัจจัยอื่นเสริม เช่นระยะเวลาการรักษาที่ยาวนาน หรือฟันซี่นั้นเคยมี *trauma* มาก่อน หรือคนไข้ให้ความร่วมมือไม่ดี อย่างดิงยาง ดิงแล้วก็มาไปไป อย่างเงี้ย โอกาสเกิด *resorption* ก็จะมากกว่าคนอื่น ในเด็กวัยรุ่นไซมัย” (E5-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 4 มกราคม 2555)

E3: ทันตแพทย์จัดฟัน อธิบายถึงกระบวนการเกิดรากฟันละลายจากการจัดฟัน ซึ่งจะเกิดจากการใช้แรงไม่เหมาะสมในการเคลื่อนฟัน ดังนี้

“เกิดผลข้างเคียงในแง่ของรากละลาย อาจเกิดจากใช้แรงไม่พอเหมาะกับฟันซี่นั้น ถ้าแรงมากเกินไป เวลาเราดิงก็จะมีปฏิกิริยา พวกชีวโมเลกุล พวกสารที่หลั่งแล้วทำให้กระดูกพวก *osteoclast* เข้าไป ทำให้มีรากละลายได้ ก็อาจจะเกิดขึ้น” (E3-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 5 มกราคม 2555)

E8 และ E10: ทันตแพทย์จัดฟัน ให้ความเห็นว่า การละลายของรากฟันจากการจัดฟัน เป็นผลข้างเคียงซึ่งอาจเกิดขึ้นบ้างอยู่แล้ว ซึ่งต้องชี้แจงให้คนไข้ โดยหากการจัดฟันจากทันตแพทย์จัดฟันที่ใช้แรงเคลื่อนฟันอย่างเหมาะสม การละลายของรากฟันจะมีเพียงเล็กน้อยซึ่งไม่มีผลต่อการแข็งแรงของฟัน ดังนี้

“ผลข้างเคียงเรื่อง *root resorp* ผลข้างเคียงที่ว่ามัน *resorp* มากๆจนมีผลต่อชีวิตมันมีน้อย คนทั่วไปก็มี *resorp* บ้างอยู่แล้ว คนไข้ *trauma* ก็ *resorp* บ้างอยู่แล้ว จัดฟันก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ *root resorp* ก็ชี้แจงให้คนไข้ฟัง ไม่ใช่ว่าอย่าจัดเลยไม่จั้น *root* จะ *resorp*” (E8-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 4 มกราคม 2555)

“จัดฟันเนี่ยมีข้อเสียคือรากฟันจะละลาย พี่จะบอกคนไข้ แต่ว่าหมอที่เป็นหมोजัดฟันจริงๆ เนี่ย เค้าจะควบคุมการละลายของรากฟัน ส่วนใหญ่การละลายของรากฟันที่เป็นหมोजัดฟันจริงๆ ทำเนี่ยจากปลายแหลม แต่เป็นปลายมน แค่นั้นเอง มันไม่ได้มีผลต่อความแข็งแรง

ของฟัน ส่วนใหญ่เนื้อรากฟันแค่ปลายมนเนี่ย ไม่เป็นไร” (E10-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2555)

(3) การคืนกลับของฟัน

ทันตแพทย์ที่เข้าร่วมการศึกษา ให้ความเห็นว่าข้อเสียของการจัดฟัน อันดับสามคือ หลังจากจัดฟันเสร็จแล้ว มีโอกาสที่จะเกิดการคืนกลับของฟัน (Relapse) เช่น ฟันห่างขึ้น, ฟันบิดหมุน หรือผิดตำแหน่งไปจากเดิม ซึ่งจะเกิดขึ้นเมื่อคนไข้ไม่ได้ใส่เครื่องมือคงสภาพ (Retainer) ตามคำแนะนำของทันตแพทย์ อาทิ

D1 และ D8 : ทันตแพทย์ทั่วไป มองว่าแม้จัดฟันเสร็จแล้ว ก็อาจเกิดการคืนกลับของฟันได้ โดยเฉพาะคนที่ไม่ใส่เครื่องมือคงสภาพตามคำแนะนำของทันตแพทย์ ดังนี้

“อาจเกิด relapse ได้” (D1-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 27 พฤศจิกายน 2554)

“คนที่เค้าจัดฟัน ไปแล้ว ต้องใส่พวก retainer แล้วใส่ไม่ตามระยะที่เค้าให้ใส่ ก็จะมี relapse กลับ” (D8-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 27 พฤศจิกายน 2554)

E1: ทันตแพทย์จัดฟัน ให้ความเห็นว่า หลังจากจัดฟันจำเป็นต้องใส่เครื่องมือคงสภาพ มิเช่นนั้นก็จะเกิดการคืนกลับของฟัน ดังนี้

“การคืนกลับของฟัน ความจำเป็นของการใส่ retainer” (E1-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 30 ธันวาคม 2554)

E3 : ทันตแพทย์จัดฟัน ให้ความเห็นว่า การคืนกลับของฟันมักจะเกิดขึ้นในกรณีหลังจัดฟันแล้วคนไข้ไม่ได้ใส่เครื่องมือคงสภาพ หรือทำหายแล้วไม่กลับมาทำใหม่ ปล่อยให้ฟันห่าง, บิดหมุน หรือผิดตำแหน่งไปจากเดิม ดังนี้

“มักจะเกิดขึ้นในกรณีหลังจัดเสร็จแล้วไม่ได้ใส่ retainer หรือว่าทำ retainer หาย แล้วทำให้ฟันมันห่าง หรือว่าฟันมันหมุน หรือว่าบิดไปในตำแหน่งที่เคยเป็น ก็คือเป็นสิ่งที่เราไม่อยากจะให้เกิด แต่ว่าก็มักจะเกิดขึ้น” (E3-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 3 มกราคม 2555)

E6 : ทันตแพทย์จัดฟัน ให้ความเห็นว่า การจัดฟันเสร็จ ไม่ได้หมายความว่าฟันจะเรียงดีไปตลอดชีวิต หลังจากจัดฟันแล้วยังมีโอกาสที่ฟันจะเคลื่อนได้ ซึ่งคนไข้ส่วนหนึ่งยังมีความเข้าใจที่ผิด ดังนี้

“แพทย์รักษาคนไข้ไม่ได้ทำให้คนไข้เป็นอมตะ ไม่ตาย คนไข้เป็นหนัก แพทย์รักษาหายก็ทำให้มีชีวิตไม่ตาย?...ก็ตาย...การจัดฟันก็ไม่ได้หมายความว่า การจัดฟันเสร็จแล้ว ฟันจะเรียงดีไปตลอดชีวิต พอจะเสร็จมันก็จะเคลื่อนได้ เพราะฉะนั้น ถ้าคนเข้าใจผิดว่าจัดฟัน เหมือนปูนที่ฉาบไว้ ก็เข้าใจผิด” (E6-สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 4 มกราคม 2555)

จากการสัมภาษณ์ทันตแพทย์ที่เข้าร่วมการศึกษา พบว่านอกเหนือจากข้อเสียของการจัดฟัน 3 อันดับแรก ซึ่งทันตแพทย์ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นตรงกันมากที่สุดดังที่กล่าวข้างต้น แล้วนั้น ยังมีข้อเสียของการจัดฟันอื่นๆ ที่ส่วนหนึ่งของทันตแพทย์ได้แสดงความคิดเห็นไว้ ได้แก่ มีความเสี่ยงในการรักษาที่ไม่ประสบผลสำเร็จ หากไม่ได้รับการรักษาทันตแพทย์จัดฟัน, เกิดกระแสนิยมในการจัดฟันแฟชั่น, ระหว่างจัดฟัน ทำความสะอาดช่องปากยาก, เพิ่มโอกาสการเกิดความคิดผิดปกติของข้อต่อขากรรไกร, ความเสี่ยงสูงหากจัดฟันแบบที่ต้องผ่าตัด, ใช้เวลาการรักษายาวนาน ต้องมาบ่อยครั้ง, ค่าใช้จ่ายสูง, ผลการรักษาคลาดเคลื่อน หากคนไข้ไม่มาตามนัดอย่างต่อเนื่อง เป็นต้น

4.2.3 การวิเคราะห์ช่องว่างของข้อมูลข่าวสารระหว่างกลุ่มวัยรุ่นและกลุ่มทันตแพทย์ที่เข้าร่วมการศึกษา

จากผลการสัมภาษณ์ที่นำเสนอมาแล้วนั้น พบว่า ในแต่ละประเด็นที่ศึกษา กลุ่มวัยรุ่นและกลุ่มทันตแพทย์มีช่องว่างของข้อมูลข่าวสารอยู่ ซึ่งในการศึกษานี้ให้ความหมายของช่องว่างของข้อมูลข่าวสารไว้ว่า หมายถึง การให้ความหมายของข้อมูลข่าวสารที่แตกต่างกันระหว่างผู้ส่งสาร และผู้รับสาร รวมทั้งการไม่ทราบข้อมูลของกันและกัน ในส่วนนี้จึงขอนำเสนอการวิเคราะห์ช่องว่างของข้อมูลดังกล่าว โดยแบ่งเป็น 5 ประเด็นย่อยที่ทำการศึกษา ได้แก่

4.2.3.1 ความจำเป็นในการจัดฟัน

4.2.3.2 ข้อมูลที่ควรทราบในการจัดฟัน

4.2.3.3 แหล่งข้อมูลเกี่ยวกับการจัดฟัน

4.2.3.4 ข้อดีของการจัดฟัน

4.2.3.5 ข้อเสียของการจัดฟัน

4.2.3.1 ความจำเป็นในการจัดฟัน

ในประเด็นนี้ กลุ่มวัยรุ่นส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการจัดฟันอยู่ 3 ประการหลักๆ ความจำเป็นในการจัดฟันอันดับแรก ได้แก่ ปัญหาเรื่องความสวยงามและผลของการจัดฟันที่สามารถทำให้ตัวเองดูดีและมีความมั่นใจขึ้น โดยส่วนใหญ่ (ร้อยละ 73 ของวัยรุ่นที่เข้า

ร่วมการศึกษา) มองว่าอยากจัดฟันเพื่อให้ฟันตนเองดูสวยงาม เรียงเป็นระเบียบ ยิ้มแล้วดูสวยขึ้น หน้าตาสวยขึ้น ทำให้เกิดความมั่นใจ ส่วนอันดับสองรองลงมา ได้แก่ การให้ความสำคัญกับการยอมรับในกลุ่มเพื่อน ซึ่งหมายถึง การตามอย่างเพื่อน และเห็นว่าเป็นเรื่องของการได้ตามกระแสแฟชั่น โดยส่วนหนึ่งของกลุ่มวัยรุ่นมองว่าการจัดฟันทำให้รู้สึกว่าได้ทำตามอย่างเพื่อนในกลุ่ม ซึ่งส่วนใหญ่จะจัดฟันกัน และยังมองว่าการจัดฟันเปรียบเสมือนแฟชั่น ซึ่งคนที่ใส่เหล็กจัดฟันจะทำให้ดูน่ารัก ทันสมัย และได้ตามกระแสความนิยมของวัยรุ่นในปัจจุบัน (3) อิทธิพลของผู้ปกครองที่อยากให้จัด โดยส่วนหนึ่งของกลุ่มวัยรุ่นมองว่าผู้ปกครองเป็นผู้แนะนำและเห็นสมควรให้จัดฟัน

ในขณะที่ ส่วนใหญ่ของกลุ่มทันตแพทย์จะให้ความสำคัญกับเรื่องของการศัลยกรรมในการสบฟันเป็นหลัก โดยมองว่าวัยรุ่นที่สมควรได้รับการจัดฟัน ได้แก่ วัยรุ่นที่มีความผิดปกติของการสบฟันในรูปแบบต่างๆ ซึ่งควรได้รับการแก้ไข โดยการรักษาทางทันตกรรมจัดฟัน แต่อย่างไรก็ตาม ก็ยังคำนึงถึงความต้องการของวัยรุ่นร่วมด้วย โดยวัยรุ่นที่จัดฟันควรเป็นผู้ที่มีความต้องการอยากจัดฟันเพื่อแก้ไขความผิดปกติของฟันซึ่งตนเองเกิดความไม่พึงพอใจ และไม่เห็นด้วยกับการที่วัยรุ่นอยากจัดฟันเพื่อตามเพื่อน หรือตามกระแสแฟชั่น

4.2.3.2 ข้อมูลในการจัดฟัน

ในประเด็นเกี่ยวกับข้อมูลในการจัดฟัน ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดฟันที่วัยรุ่นส่วนใหญ่ต้องการทราบ 5 อันดับแรกได้แก่ (1) ค่าใช้จ่าย โดยต้องการทราบราคาค่าใช้จ่ายในการจัดฟันว่าต้องเตรียมงบประมาณทั้งหมดเท่าใดจึงจะสามารถจัดฟันได้ (2) ระยะเวลาในการจัดฟัน โดยต้องการรู้รายละเอียดในการจัดฟันว่าจะใช้เวลาานานเพียงใด, เวลาที่จะนัดทำการรักษา ตลอดจนความถี่ในการนัดมาทำการรักษา (3) ขั้นตอนในการรักษา โดยต้องการทราบว่าหากตนเองจะจัดฟันต้องได้รับการรักษาอย่างไรบ้าง (4) ผลการรักษา โดยต้องการทราบว่าผลในการรักษาในกรณีของตนเองนั้นจะมีความสำเร็จมากน้อยเพียงใด หลังจากจัดฟันเสร็จแล้วจะเป็นอย่างไร (5) สถานที่จัดฟัน โดยสิ่งที่วัยรุ่นต้องการทราบเกี่ยวกับสถานที่จัดฟันมีทั้งในแง่คุณภาพ, ความสะอาด, ความปลอดภัย, วัสดุที่ใช้ และความพึงพอใจในบริการ ทั้งนี้วัยรุ่นส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่าที่ต้องการทราบข้อมูลดังกล่าวก็เพื่อประเมินความเป็นไปได้ในการจัดฟันของตนเอง, เปรียบเทียบข้อมูลจากหลายแหล่งที่มาเพื่อประกอบการตัดสินใจในการจัดฟัน และเลือกสถานที่จัดฟันของตนเอง โดยพบว่าวัยรุ่นส่วนใหญ่ที่ต้องการจัดฟันจะเลือกตัดสินใจจัดฟันกับสถานที่ที่มีความรู้สึกพึงพอใจ และตรงกับความต้องการของตนเองเป็นหลัก

ในขณะที่ ส่วนใหญ่ของกลุ่มทันตแพทย์ให้ความสำคัญกับข้อมูลความรู้เชิงวิชาการ และความถูกต้องเหมาะสมเกี่ยวกับการจัดฟัน โดยมองว่าข้อมูลสำคัญที่วัยรุ่นควรทราบเกี่ยวกับการจัดฟัน 5 อันดับแรก ได้แก่ (1) ความจำเป็นในการจัดฟัน โดยวัยรุ่นควรจะต้องทราบว่า

ในมุมมองของทันตแพทย์นั้นเห็นว่าวัยรุ่นที่มาปรึกษาเกี่ยวกับการจัดฟันมีความจำเป็นในการจัดฟันมากขึ้นเรื่อยๆ และประเมินถึงความเป็นไปได้ และความสมเหตุสมผลในการจัดฟันเพื่อแก้ไขปัญหาตามที่วัยรุ่นต้องการ ส่วนหนึ่งของทันตแพทย์ให้ความเห็นว่า ไม่สนับสนุนในกรณีที่วัยรุ่นอยากจัดฟันเพื่อความสวยงามเพียงเล็กน้อย หรือต้องการจัดฟันเพราะตามแฟชั่นหรือตามเพื่อน (2) ทันตแพทย์จัดฟัน โดยวัยรุ่นควรจะต้องทราบว่าทันตแพทย์ที่ทำการรักษาทางทันตกรรมจัดฟันมีทั้งแบบที่จบจากสถาบันที่ได้รับการรับรองจาก ก.พ. ซึ่งเป็นทันตแพทย์เฉพาะทางด้านการจัดฟันโดยตรง และแบบที่เรียนมาเป็นหลักสูตรระยะสั้น โดยส่วนใหญ่จะให้ข้อมูลแก่คนไข้และผู้ปกครองเพื่อประกอบการตัดสินใจและแนะนำให้ทำการรักษาทางทันตกรรมจัดฟันกับทันตแพทย์เฉพาะทางด้านการจัดฟันโดยตรง (3) การเตรียมช่องปากก่อนการจัดฟัน โดยวัยรุ่นควรทราบว่าตนเองจะต้องเตรียมช่องปากอย่างไรบ้างก่อนติดเครื่องมือในการจัดฟัน เพื่อวางแผนทั้งในเรื่องระยะเวลา, ค่าใช้จ่าย และความยินยอมในการเตรียมช่องปากก่อนการรักษา (4) แผนการรักษา โดยวัยรุ่นควรที่จะต้องทราบว่าแผนการรักษาเพื่อที่จะแก้ไขปัญหาในกรณีของตนอย่างไรบ้าง มีขั้นตอนและค่าใช้จ่ายเท่าใด (5) การคงสภาพหลังจัดฟัน โดยวัยรุ่นควรที่จะต้องรู้ว่าหลังจากการจัดฟันเสร็จเรียบร้อยแล้ว ส่วนใหญ่จะต้องใส่เครื่องมือคงสภาพหลังการจัดฟัน (Retainer) มิเช่นนั้นฟันที่จัดเสร็จเรียบร้อยแล้วอาจมีการเคลื่อนตัว หรือกลับคืนสภาพ (Relapse) ได้ โดยทันตแพทย์มองว่าวัยรุ่นควรจะต้องรู้ข้อมูลดังกล่าวเพื่อประกอบการตัดสินใจ เพราะถ้าหากวัยรุ่นไม่ให้ความร่วมมือ การรักษาก็อาจไม่ประสบผลสำเร็จตามที่ตั้งใจไว้ หรืออาจจะเกิดความล้มเหลวในการรักษาตามมาภายหลังได้

4.2.3.3 แหล่งข้อมูลเกี่ยวกับการจัดฟัน

ในประเด็นของแหล่งแสวงหาข้อมูลเกี่ยวกับการจัดฟัน แหล่งข้อมูลที่วัยรุ่นส่วนใหญ่ใช้ในการแสวงหาข้อมูลเกี่ยวกับการจัดฟัน และคิดว่าเหมาะสมในการเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดฟันให้แก่กลุ่มวัยรุ่น 5 อันดับแรก ได้แก่ (1) อินเทอร์เน็ต โดยวัยรุ่นมองว่าหากมีการเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดฟันผ่านช่องทางอินเทอร์เน็ตจะเข้าถึงเขาได้เร็ว เนื่องจากวัยรุ่นส่วนใหญ่เล่นอินเทอร์เน็ตกันเป็นประจำ โดยวิธีการหาข้อมูลเกี่ยวกับการจัดฟันนั้น ส่วนใหญ่จะทำการหาจาก search engine อันได้แก่ google เป็นต้น หากมีใครพูดถึงเกี่ยวกับการจัดฟันก็เข้าไปศึกษา และยังมีการตั้งเป็นกระทู้ถามในเว็บไซต์ที่มีการตอบโต้ได้อีกด้วย วัยรุ่นมองว่าการเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดฟันควรมีทั้งในส่วน of เว็บไซต์เกี่ยวกับการจัดฟัน, เว็บไซต์ที่วัยรุ่นส่วนใหญ่เข้าไปดู และในสังคมออนไลน์ (social network) ซึ่งวัยรุ่นใช้เป็นช่องในการติดต่อสื่อสารกันเป็นประจำอยู่แล้ว เช่น facebook, twitter เป็นต้น (2) ผู้ที่มีประสบการณ์จัดฟัน โดยวัยรุ่นใช้วิธีการสอบถามคนที่ม่ประสบการณ์การจัดฟัน เนื่องจากเขามีประสบการณ์ตรง โดยเฉพาะการ

สอบถามจากเพื่อน ซึ่งเป็นกันเองและสามารถพูดคุยสอบถามกันได้อย่างตรงไปตรงมา (3) ทันทแพทย์ โดยวัยรุ่นให้เหตุผลว่าเนื่องจากทันตแพทย์เป็นผู้มีความเชี่ยวชาญอยู่แล้ว วัยรุ่นเลือกไปปรึกษาทันตแพทย์ในสถานที่ที่แตกต่างกันไป ไม่ว่าจะเป็นตามคลินิกต่างๆ โรงพยาบาลของรัฐ และคณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (4) ผู้ปกครอง โดยวัยรุ่นมองว่าผู้ปกครองจะเป็นผู้ที่หวังดี, สรรหาสิ่งที่ดีมาให้ตนเอง และหากผู้ปกครองไม่อนุญาตหรือไม่พอใจก็ไม่สามารถทำได้ (5) สื่อสิ่งพิมพ์เกี่ยวกับการจัดฟัน โดยวัยรุ่นมีความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบและช่องทางในการเผยแพร่ข้อมูลเพื่อให้เข้าถึงกลุ่มวัยรุ่นในรูปแบบสื่อสิ่งพิมพ์ที่หลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นการจัดทำในรูปแบบหนังสือ, สอดแทรกตามนิตยสารและหนังสือพิมพ์, จัดทำเป็นแผ่นพับและใบปลิว เป็นต้น โดยช่องทางในการเผยแพร่ข้อมูล ได้แก่ วางขายตามร้านหนังสือ, แจกตามโรงเรียน ที่เรียนพิเศษ ห้างสรรพสินค้า และสถานที่ที่วัยรุ่นชอบไป, วางตั้งไว้สำหรับผู้ที่สนใจ ตามโรงพยาบาลและคลินิกทันตกรรม เป็นต้น

ในขณะที่ส่วนใหญ่ของกลุ่มทันตแพทย์นั้น มองว่าแหล่งเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดฟันที่เหมาะสมในการเผยแพร่ให้แก่กลุ่มวัยรุ่นตอนต้น 5 อันดับแรก ได้แก่ (1) อินเทอร์เน็ต โดยทันตแพทย์ให้เหตุผลใกล้เคียงกับวัยรุ่น ในส่วนของมุมมองการเผยแพร่ผ่านช่องทางอินเทอร์เน็ต เนื่องจากวัยรุ่นส่วนใหญ่ในปัจจุบันแสวงหาข้อมูลต่างๆ ผ่านทางอินเทอร์เน็ต อีกทั้งยังติดต่อสื่อสารกันผ่านทางสังคมออนไลน์ (social network) จึงมองว่าการเผยแพร่ข้อมูลผ่านทางอินเทอร์เน็ตโดยสร้างเว็บไซต์เกี่ยวกับการจัดฟันที่จัดทำคำค้นให้ง่ายต่อการค้นหาของวัยรุ่น, นำข้อมูลเกี่ยวกับการจัดฟันไปฝากไว้บนหน้าเว็บไซต์ที่วัยรุ่นติดตามเป็นประจำอยู่แล้ว และการประชาสัมพันธ์ผ่านทางสังคมออนไลน์ โดยเฉพาะ facebook น่าจะเป็นแนวทางในการเผยแพร่ข้อมูลที่เหมาะสมแก่กลุ่มวัยรุ่น แต่ทั้งนี้ทันตแพทย์ให้ความเห็นว่าข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตเปรียบเสมือนดาบสองคม ต้องมีการประชาสัมพันธ์ให้วัยรุ่นเลือกศึกษาจากแหล่งข้อมูลที่ถูกต้องและน่าเชื่อถือได้ มิเช่นนั้นอาจทำให้เกิดความเข้าใจผิด และเกิดผลเสียตามมาได้ (2) โทรทัศน์ โดยทันตแพทย์ให้ความเห็นว่าโทรทัศน์เป็นสิ่งที่เข้าถึงได้ทุกแห่งของประเทศ จึงน่าจะเผยแพร่ได้เร็ว โดยทำเป็นโฆษณาประชาสัมพันธ์ในช่วงเวลาที่เหมาะสม หรือสอดแทรกเข้าไปในรายการที่วัยรุ่นสนใจติดตามชม และมีดาราที่วัยรุ่นชื่นชอบเป็นพิธีกรในการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการจัดฟันที่ถูกต้องเหมาะสม (3) โรงเรียน โดยทันตแพทย์มองว่าวิธีในการเผยแพร่ อาจทำได้โดยทันตบุคลากรเข้าไปอบรมให้ความรู้, จัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและถามตอบข้อสงสัยกับเด็กวัยรุ่นตอนต้นที่โรงเรียนโดยตรง หรืออาจใช้วิธีเข้าหาผู้บริหารและคุณครู โดยให้สอดแทรกความรู้เกี่ยวกับการจัดฟันที่ถูกต้องลงไปหลักสูตรการเรียนการสอน (4) วิทยุ โดยทันตแพทย์ให้ความเห็นว่าควรรนำเนื้อหาเกี่ยวกับการจัดฟันไปสอดแทรกในรายการวิทยุที่วัยรุ่นติดตามฟังกันเป็น

ประจำ โดยทันตแพทย์อาจจะไปร่วมเป็นดีเจสอดแทรกความรู้ระหว่างการฟังเพลงในรายการ หรือ มีการสัมภาษณ์ดารามีประสบการณ์การจัดฟันเพื่อดึงดูดความสนใจวัยรุ่น (5) สื่อสิ่งพิมพ์เกี่ยวกับการจัดฟัน โดยทันตแพทย์ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับรูปแบบในการจัดทำสื่อสิ่งพิมพ์ไว้ใกล้เคียงกับวัยรุ่น อันได้แก่ จัดทำแผ่นพับหรือเอกสารเกี่ยวกับการจัดฟัน, สอดแทรกข้อมูลเกี่ยวกับการจัดฟันไว้ในนิตยสารที่วัยรุ่นติดตามอ่านเป็นประจำหรือในหนังสือพิมพ์, จัดทำหนังสือเกี่ยวกับการจัดฟัน ทันตแพทย์มองว่าแหล่งเผยแพร่ข้อมูลดังกล่าวมีความเหมาะสมในการเผยแพร่ข้อมูลการจัดฟันที่ถูกต้องให้เข้าถึงกลุ่มวัยรุ่นตอนต้น แต่ทั้งนี้ทันตแพทย์ให้ความเห็นว่าหน่วยงานที่เป็นผู้ประชาสัมพันธ์, จัดทำข้อมูลเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการจัดฟัน ควรจะเป็นหน่วยงานที่มีความน่าเชื่อถือ, ให้ข้อมูลที่ถูกต้อง และนำเสนอข้อมูลที่เป็นกลาง ไม่มีเรื่องผลประโยชน์หรือการค้ามาแอบแฝง อาทิเช่น สมาคมทันตแพทย์จัดฟัน, ภาควิชาทันตกรรมจัดฟัน คณะทันตแพทยศาสตร์ หรือหน่วยงานของรัฐ อันได้แก่ กระทรวงสาธารณสุข เป็นต้น

4.2.3.4 ข้อดีของการจัดฟัน

ในประเด็นเกี่ยวกับข้อดีของการจัดฟัน วัยรุ่นมองว่าข้อดีของการจัดฟัน 3 อันดับแรก ได้แก่ (1) ความสวยงาม โดยวัยรุ่นมองว่าการจัดฟันทำให้ฟันเรียงตัวสวยงาม ไม่ว่าจะก่อนจัดฟันจะมีปัญหาฟันซ้อนเก ฟันยื่น ฟันห่าง หรือฟันล้ม เมื่อจัดฟันเสร็จแล้วก็จะสามารถแก้ไขความผิดปกติได้ ทำให้ฟันเรียงตัวเป็นระเบียบสวยงาม (2) การพัฒนาบุคลิกภาพ และเสริมสร้างความมั่นใจ โดยวัยรุ่นมองว่าเมื่อจัดฟันแล้วจะทำให้ดูสวยงาม ยิ้มสวยขึ้น ช่วยเพิ่มความมั่นใจในตัวเองมากขึ้น กล้ายิ้ม กล้าแสดงออก ทำให้บุคลิกของตนเองดูดีขึ้น (3) การตามกระแสแฟชั่น โดยวัยรุ่นมองว่าการจัดฟันทำให้ได้ตามกระแสแฟชั่นซึ่งกำลังเป็นที่นิยมอยู่ในปัจจุบัน ทำให้รู้สึกว่าคุณเองทันสมัย และภูมิใจที่ได้ทำเหมือนคนอื่น โดยเฉพาะในกลุ่มเพื่อน และดาราวัยรุ่น ซึ่งจัดฟันกันเป็นจำนวนมาก

ในขณะที่ ส่วนใหญ่ของกลุ่มทันตแพทย์ ให้ความเห็นว่าข้อดีของการจัดฟัน 3 อันดับแรก ได้แก่ (1) การพัฒนาระบบการบดเคี้ยวและการสบฟัน โดยทันตแพทย์มองว่าการจัดฟันช่วยแก้ไขปัญหาการสบฟันและการบดเคี้ยวที่ผิดปกติ ทำให้ฟันทำหน้าที่ (function) ได้ดีขึ้น ทั้งในแง่การสบฟัน, การบดเคี้ยว และการใช้งานอื่นๆ (2) ความสวยงาม โดยทันตแพทย์มองว่าการจัดฟันจะทำให้เกิดความสวยงามแก่วัยรุ่น เมื่อการรักษาทางทันตกรรมจัดฟันเสร็จสิ้นแล้ว ฟันจะเข้าที่เป็นระเบียบ ยิ้มแล้วดูสวยงาม รูปหน้าดูสวยขึ้น ทำให้วัยรุ่นเกิดความพึงพอใจ (3) การพัฒนาบุคลิกภาพ และเสริมสร้างความมั่นใจ โดยทันตแพทย์มองว่า การจัดฟันทำให้บุคลิกดี มีความมั่นใจมากขึ้นเนื่องจากภายหลังจากการจัดฟันเสร็จแล้ว ฟันเรียงตัวสวยงาม จึงทำให้วัยรุ่นรู้สึกว่าตนเองสวยงาม เกิดความมั่นใจในการยิ้ม, การเข้าสังคม และทำให้บุคลิกภาพดีขึ้น ทั้งนี้ทันตแพทย์

มองว่าจุดมุ่งหมายหลักของการรักษาทางทันตกรรมจัดฟัน คือเพื่อให้ฟันทำหน้าที่ได้ดีขึ้น ส่วนความสวยงามและบุคลิกภาพที่ดีขึ้นนั้น เป็นผลพลอยได้ที่ตามมาจากการจัดฟัน

4.2.3.5 ข้อเสียของการจัดฟัน

ในประเด็นเกี่ยวกับข้อเสียของการจัดฟัน วิทยุรุ่นมองว่าข้อเสียของการจัดฟัน 3 อันดับแรก ได้แก่ (1) ความเจ็บปวดระหว่างขั้นตอนการรักษา โดยวิทยุรุ่นมองว่าการจัดฟันจะทำให้เกิดความเจ็บปวดระหว่างขั้นตอนการรักษา โดยเฉพาะอาการปวดฟันจากการใส่อุปกรณ์จัดฟัน และอาการเจ็บจากบาดแผลที่ลวดเกี่ยวกระพุ้งแก้ม (2) ความลำบากในการรับประทานอาหาร โดยวิทยุรุ่นมองว่าการจัดฟันจะทำให้รับประทานอาหารลำบาก และไม่สามารถรับประทานอาหารประเภทได้ (3) ค่าใช้จ่ายที่สูง โดยส่วนหนึ่งของวิทยุรุ่นมองว่าการจัดฟันมีค่าใช้จ่ายที่แพง และเป็น การสิ้นเปลือง

ในขณะที่ ส่วนใหญ่ของกลุ่มทันตแพทย์ ให้ความสำคัญกับผลข้างเคียงของการรักษา และความไม่ถาวรของการรักษาเป็นหลัก โดยให้ความเห็นว่าข้อเสียของการจัดฟัน 3 อันดับแรก ได้แก่ (1) ความเสี่ยงในการเกิดฟันผุ และเหงือกอักเสบ โดยทันตแพทย์ให้ความเห็นว่าเพิ่มโอกาสในการเกิดโรคฟันผุ และเหงือกอักเสบ โดยให้เหตุผลว่า การใส่เครื่องมือจัดฟันจะทำให้ทำความสะอาดฟันได้ยากมากกว่าปกติ โดยเฉพาะในกรณีที่คนไข้จัดฟันดูแลทำความสะอาดฟันได้ไม่ดี จะทำให้เกิดโรคฟันผุและเหงือกอักเสบได้ง่าย (2) ความเสี่ยงในการเกิดรากฟันละลาย จากการเคลื่อนฟัน โดยทันตแพทย์ให้ความเห็นว่า การจัดฟันอาจทำให้เกิดรากฟันละลายได้บ้าง โดยอยู่ในระดับเล็กน้อยและไม่มีผลต่อความแข็งแรงของฟัน แต่หากใช้แรงเคลื่อนฟันไม่เหมาะสม, ใช้แรงในการจัดฟันมากเกินไป, ใช้เวลาในการรักษายาวนานเกินไป อาจจะมีโอกาสในการเกิดรากฟันละลายหรือฟันตายมากยิ่งขึ้น (3) การคืนกลับของฟัน โดยทันตแพทย์ให้ความเห็นว่า หลังจากจัดฟันเสร็จแล้ว มีโอกาสที่จะเกิดการคืนกลับของฟัน (Relapse) เช่น ฟันห่างขึ้น, ฟันบิดหมุน หรือ ผิดตำแหน่งไปจากเดิมได้ ซึ่งจะเกิดขึ้นในกรณีที่คนไข้ไม่ใส่เครื่องมือคงสภาพ (Retainer) ตามคำแนะนำของทันตแพทย์